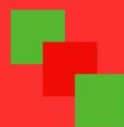

ipc
instytut badawczy

Diagnoza strategiczna uwarunkowań rozwojowych Gminy Biała Piska

SPIS TREŚCI

1. Przestrzeń i środowisko.....	2
2. Sfera społeczna.....	8
2.1. Sytuacja demograficzna.....	8
2.2. Sytuacja mieszkaniowa.....	16
2.3. Pomoc społeczna.....	20
2.4. Kultura	24
2.5. Sport, rekreacja i turystyka	27
2.6. Ochrona zdrowia	32
2.7. Edukacja	32
2.8. Bezpieczeństwo publiczne.....	35
2.9. Społeczeństwo obywatelskie.....	37
3. Sfera gospodarcza	38
3.1. Gospodarka i przedsiębiorczość	38
3.2. Rynek pracy	44
4. Sfera techniczna	46
4.1. Transport i komunikacja	46
4.2. Gospodarka wodno-ściekowa	48
4.3. Gospodarka odpadami	51
5. Strefa organizacyjno-finansowa	55
5.1. Finanse miasta.....	55
6. uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy biała piska.....	63
7. Warunki życia w GMINIE BIAŁA PISKA w ocenie badanych mieszkańców	65
7.1. Uczestnicy badania i profile osób badanych	65
7.2. Ogólna ocena warunków życia w Gminie Biała Piska.....	68
7.3. Podsumowanie badań ankietowych	76
8. Podsumowanie diagnozy, analiza SWOT.....	77
9. Spis map, wykresów i tabel	90

1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Położenie miasta i jej rola w strukturze przestrzennej regionu

Biała Piska to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie piskim, w południowo- wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, która od północy graniczy z gminą Orzysz, od wschodu z gminami Ełk i Prostki oraz z gminą Szczuczyn, od południa i południowego zachodu z gminą Kolno i Grabowo. Gmina ma powierzchnię 420 km² oraz jest zamieszkiwana przez 10 354 osoby, z czego ludność miejska liczy 3 673 mieszkańców, zaś wiejska 6 681. Władze gminy mają swoją siedzibę w mieście Biała Piska. W granicach gminy znajduje się 49 sołectw (Bełcząc, Cibory, Cwaliny, Danowo, Dmusy, Drygały, Giętkie, Gruzy, Guzki, Kaliszki, Kolonia Kawalek, Komorowo, Konopki, Kowalewo, Kożuchy, Kożuchy Małe, Kózki, Kruszewo, Kumielsk, Lipińskie, Lisy, Łodygowo, Mikuty, Monety, Mysзки, Myśliki, Nitki, Nowe Drygały, Oblewo, Orłowo, Pawłocin, Pogorzel Mała, Pogorzel Wielka, Radysy, Rakowo Małe, Rogale Wielkie, Ruda, Skarżyn, Sokoły Jeziorne, Sulimy, Szkody, Szymki, Świdry, Świdry Kościelne, Włosty, Wojny, Zabielne Zalesie Bemowo Piskie) oraz 2 osiedli w mieście.

Mapa 1. Położenie gminy Biała Piska

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Biała Piska na lata 2024 – 2027 z perspektywą do roku 2031

Uwarunkowania przyrodniczo-środowiskowe

Gmina Biała Piska znajduje się na obszarze Pojezierza Ełckiego, które jest częścią Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Z punktu widzenia fizyczno-geograficznego, teren gminy leży w mezoregionie Pojezierza Ełckiego, wchodzącym w skład makroregionu Pojezierza Mazurskiego. Krajobraz gminy cechuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu, obejmującą pagórkowate i faliste wzgórza moreny czołowej, rozległe, płaskie i faliste obszary moren dennych, doliny rzeczne o niewielkim nachyleniu oraz lekko piaszczyste, równinne sandry, które są w dużej mierze porośnięte lasami

Sieć hydrograficzna¹

Na terenie gminy Biała Piska występują takie wody powierzchniowe jak:

- Rzeką Święcek, która przepływa przez południową część gminy, łącząc jezioro Roś z jeziorem Borowym. Do Święcka wpływają dopływy: lewy – Dąbrówka, oraz prawy – Różynka.
- Rzeką Pisa wypływającą z jeziora Roś.
- Rzeką Białka (dopływ rzeki Konopka), zasilana przez rzekę Bełcząc oraz krótką rzekę Worgulówkę.
- Rzeką Wincenta, która wyznacza południową granicę gminy.
- Kanały wodne: Kanał Kaliski, Kanał Wissy oraz Kanał Kozielski (ten ostatni stanowi północną granicę gminy).
- Jeziora: na terenie gminy jest niewiele jezior, ale wyróżnia się jezioro Kumielskie na południowym zachodzie. Przy granicach gminy znajdują się większe jeziora: Borowe, Kępno, Roś (1956 ha) oraz Zdedy (111,63 ha).

Wody powierzchniowe w gminie należą do zlewiska Wisły. Powierzchnia gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi wynosi około 109 ha, a pod wodami stojącymi około 7 ha.

Klimat lokalny

Północno-wschodnia część Polski ma cechy klimatu przejściowego, morsko kontynentalnego. Gmina Biała Piska znajduje się w regionie klimatu mazursko-białostockiego, który charakteryzuje się klimatem przejściowym z wyraźną przewagą cech klimatu kontynentalnego, łagodzoną lokalnie przez obecność jezior i lasów. Obszar gminy objęty jest dużą zmiennością pogody, co sprzyja rozwojowi roślinności torfowiskowej, bagiennej i leśnej. Wysoka lesistość gminy (około 43,6%) również wpływa na lokalne warunki klimatyczne, łagodząc ekstremalne temperatury i zwiększając wilgotność.

¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Biała Piska

Tereny zielone

Na obszarze gminy Biała Piska występują różnorodne tereny zielone, które pełnią funkcje rekreacyjne, ochronne oraz przyrodnicze. Do najważniejszych terenów zielonych należą:

Lasy: Gmina charakteryzuje się wysoką lesistością, która wynosi około 43,63%. Lasy zajmują powierzchnię około 18 339 ha i należą głównie do kompleksu przyrodniczego Puszczy Piskiej. Na terenie gminy występują różne typy lasów ochronnych, m.in. lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy wodochronne, lasy obronne i lasy stanowiące ostoje zwierząt.

Tereny zieleni krajobrazowej tworzą tereny rolne, łąki i pastwiska oraz cieki wodne. Na terenie gminy znajdują się także ogrody działkowe, które są przeznaczone na cele upraw ogrodniczych, wypoczynku i rekreacji.

Na terenie gminy rozwijają się rośliny torfowiskowe, bagienne i wodne, takie jak trzcina pospolita, pałka wodna, tatarak zwyczajny, moczarki kanadyjskie, grązel żółty i inne, które są ważnym elementem ekosystemów wodnych.

Formy ochrony przyrody

W granicach administracyjnych Gminy Biała Piska znajdują się takie formy ochrony przyrody jak:

- obszar chronionego krajobrazu Jezior Orzyskich;
- obszar chronionego krajobrazu Puszczy i Jezior Piskich;
- obszar chronionego krajobrazu Wzgórz Dybowskich;
- obszar natura 2000 Ostoja Poligon Orzysz;
- 16 pomników przyrody;
- użytek ekologiczny Ostoje Ptasię nad Jeziorem Zdedy.

Na obszarze gminy Biała Piska znajduje się 22 pomniki przyrody.

Tabela 1. Zestawienie pomników przyrody w gminie Biała Piska.

Lp.	Obiekt	Obwód cm	Wysokość m	Gmina	Lokalizacja	Rok uznania
1)	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> -5 szt.	285, 312, 356, 370, 423	35, 30, 32, 22, 35	Biała Piska	m. Karpiny, N-ctwo Drygały, L-ctwo Karpiny, oddz. 85 c	RLB 16/125/52
2)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> -3 szt. jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	370, 340, 270, 400	30, 29, 29, 32	Biała Piska	m. Komorowo, b. PGR	RX 347/69 lub RLLŚ-83/1/69

3)	topola odm. Robustra <i>Populus</i> , dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> -11 szt.	182-360	30	Biała Piska	w. Drygały, aleja do kościółka	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r.
4)	grab pospolity <i>Carpinus betulus</i>	288	26	Biała Piska	w. Drygały, posesja p. Wł. Gałaka	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r
5)	kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i>	243	15	Biała Piska	w. Drygały, ul. Kolejowa, obok chodnika, 70 m od ul. Sienkiewicza	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
6)	kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i>	238	18	Biała Piska	w. Drygały, na rogu ul. Kościuszki i Targowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
7)	kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i>	230	18	Biała Piska	w. Drygały, około 40 m od stacji PKP, przy drodze brukowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
8)	sosna wejmutka <i>Pinus strobus</i>	195	15	Biała Piska	w. Drygały, przed budynkiem szkoły podstawowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
9)	klon zwyczajny <i>Acer platanoides</i>	366	19	Biała Piska	w. Drygały, za budynkiem szkoły podstawowej, przy ogrodzeniu	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
10)	dąb czerwony <i>Quercus rubra</i>	272	19	Biała Piska	w. Drygały, po E stronie budynku szkoły podstawowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
11)	dąb czerwony <i>Quercus rubra</i>	223	19	Biała Piska	w. Drygały, po W stronie budynku szkoły podstawowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
12)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	335	22	Biała Piska	m. Komorowo, przy rozwidleniu dróg	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.

13)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	350	30	Biała Piska	m. Komorowo, w lesie liściastym, ok. 140 m od magazynu nawozowego	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74 poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
14)	sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i>	395	28	Biała Piska	oddział 675 c leśnictwo Ruda obręb leśny Grądówka, rośnie na terenie byłego poligonu wojskowego	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
15)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	370	25	Biała Piska	oddział 675 h leśnictwo Ruda obręb leśny Grądówka, rośnie na terenie byłego poligonu wojskowego	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
16)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	320	30	Biała Piska	oddział 526 I leśnictwo Ruda obręb leśny Grądówka, drzewo rosnące na terenie ruin wsi Kozłówek, na terenie byłego poligonu wojskowego; rozwidłone na wysokości na dwa pnie o obwodzie 320 cm każdy	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
17)	brzoza brodawkowata <i>Betula verrucosa</i>	245	30	Biała Piska	oddział 588 c leśnictwo Nitki obręb leśny Grądówka, na terenie byłego poligonu wojskowego, przy drodze leśnej w pobliżu ruin wsi Kozłówek	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
18)	Aleja jaworowo – lipowa 52 szt.	-	26-32	Biała Piska	oddziały 611 d, 611 g, 612 b, 612 d, 612 f, 656 a leśnictwo Nitki obręb leśny Grądówka; aleja obustronna o długości 300 m w odległości 30 m od runy starej leśniczówki, na terenie byłego poligonu wojskowego	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
19)	jedlica zielona <i>Pseudotsuga menziesii</i>	310	30	Biała Piska	oddział 486 a leśnictwo Monety obręb leśny Grądówka	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.

20)	<p>grupa drzew:</p> <p>buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i></p> <p>kasztanowiec <i>Aesculus</i></p> <p>dąb <i>Quercus</i></p> <p>Lipa <i>Tilia</i></p> <p>Klon <i>Acer</i></p>	<p>320</p> <p>260</p> <p>210-315</p> <p>150</p> <p>190-228</p>	-	Biała Piska	oddział 396 Aa leśnictwo Kaliszki obręb leśny Biała, 300 m od trasy Pisz – Biała Piska, 25 m od osady Kawątek	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
21)	<p>wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i></p>	250	24	Biała Piska	oddz. 554 I leśnictwo Biała Góra obręb leśny Grądówka, na terenie poligonu wojskowego przy drodze Ruda - Pilchy	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
22)	<p>Aleja-33 szt. lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i></p> <p>lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i></p> <p>lipa krymska <i>Tilia X euchlora</i></p>	110-325	-	Biała Piska	oddz. 138 Ba leśnictwo Lisy obręb leśny Biała, aleja o długości 200 m przy posesji leśniczówki leśnictw Borowe i Ruda przy wjeździe od drogi wiejskiej, otoczonej polami uprawnymi wsi Mysзки	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn/rejestr-pomnikow-przyrody>

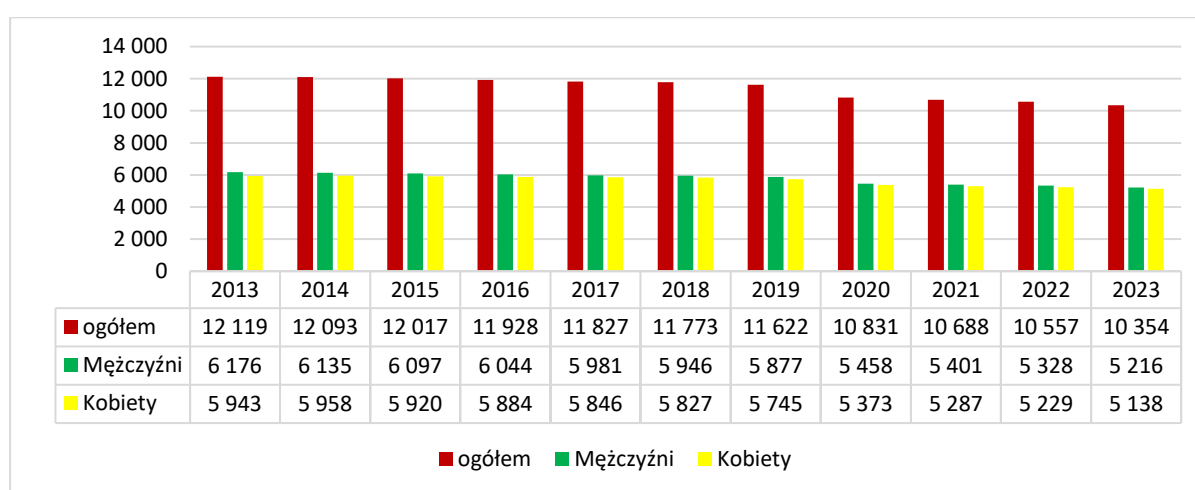
2. SFERA SPOŁECZNA

2.1. Sytuacja demograficzna

Gminę Biała Piska według stanu na 31.12.2023 roku zamieszkiwało 10 354 mieszkańców. Pod względem struktury płciowej w 2023 roku miasto zamieszkiwało 5 216 mężczyzn (50,4%) i 5 138 kobiet (49,6 %). W porównaniu do 2013 roku liczba mężczyzn spadła o 6,9%, natomiast liczba kobiet o 4,9%.

Warto również zauważyć, że odsetek kobiet w ogóle mieszkańców miasta praktycznie pozostawał na takim samym poziomie. W 2013 roku kobiety stanowiły 52,4% mieszkańców gminy, zaś w 2023 roku 52,9%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

Źródło: GUS/BDL

Zmiany liczby mieszkańców widoczne były w przestrzeni całego powiatu piskiego, w którym w okresie od roku 2013 do roku 2023 odnotowano znaczny spadek liczby mieszkańców (-9,1%). Gmina Biała Piska odnotowała największy ubytek ludności spośród wszystkich gmin powiatu, i był on na poziomie -12,8%.

Tabela 2. Zmiany liczby ludności w powiecie piskim w latach 2013-2023

Jednostka terytorialna	2013	2023	Zmiana %
Powiat piski	57 819	52 537	-9,1
Biała Piska	12 119	10 557	-12,88
Orzysz	9 375	8 403	-10,3
Pisz	27 953	26 145	-6,4
Ruciane-Nida	8 372	7 432	-11,2

Źródło: GUS/BDL

Zmiany demograficzne w gminie w latach 2013-2023 obrazuje również zmiana struktury wiekowej mieszkańców, widoczna w tabeli ludności według grup wiekowych. W porównaniu z 2013 rokiem, w 2023 roku spadła znacząco liczba dzieci w wieku 0-4 (spadek na poziomie 37%) liczba dzieci w wieku

5-9 lat (o -18%), wzrosła natomiast liczba ludności w wieku 60-64 lata (o 16%), w wieku 65-69 lat (o 51%), 70-74 (33%) oraz 85 i więcej (35%).

Tabela 3. Ludność gminy Biała Piska według grup wiekowych w latach 2013-2023

wiek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	zmiana
0-4	703	659	624	577	545	539	514	529	518	499	440	-37%
5-9	646	706	690	713	702	683	641	589	540	534	527	-18%
10-14	769	707	697	662	653	632	676	662	683	659	623	-19%
15-19	800	776	698	678	662	674	578	646	618	596	547	-31%
20-24	1 113	1 072	1 073	1 017	944	892	870	662	692	716	738	-33%
25-29	1 000	1 023	1 009	1 020	1 041	1 041	1 014	746	669	623	614	-38,6%
30-34	907	902	931	912	886	895	895	791	773	768	715	-21,1%
35-39	854	878	876	866	866	839	826	786	776	731	737	-13%
40-44	833	820	815	832	831	840	840	794	782	788	748	-10%
45-49	807	789	778	758	782	809	792	738	760	742	760	-6%
50-54	848	839	835	839	819	784	765	713	681	695	709	-16%
55-59	784	801	806	802	802	799	796	778	773	753	703	-10%
60-64	622	654	684	702	710	723	734	736	736	735	726	16%
65-69	416	458	483	525	549	572	601	618	618	617	632	51%
70-74	353	327	316	329	335	358	398	405	437	453	470	33%
75-79	293	293	295	276	297	288	266	247	247	265	289	-1%
80-84	239	233	240	248	216	212	217	203	193	195	197	-18%
85 i więcej	132	156	167	172	187	193	199	188	192	188	179	35%

Źródło: GUS/BDL

Gminę Biała Piska cechuje niższa niż w powiecie (29,3 osób na 1 km²) i województwie (56 osób na 1 km²) gęstością zaludnienia. W 2023 roku na 1 km² powierzchni gminy przypadały 24 osoby.

Tabela 4. Ludność na 1 km² w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	123,1	123,1	122,9	122,9	122,9	122,8	122,7	121,8	121,2	120,8	119,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	59,9	59,7	59,6	59,4	59,3	59,1	58,9	57,3	56,9	56,5	56,2
Powiat piski	32,6	32,6	32,4	32,3	32,1	31,9	31,6	30,2	29,8	29,6	29,3

Gmina Biała Piska	28,8	28,8	28,6	28,4	28,1	28,0	27,6	25,8	25,4	25,1	24,6
--------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Źródło: GUS/BDL

Sygnalizowany we wcześniejszych akapitach odsetek kobiet i mężczyzn w ogóle ludności gminy Biała Piska znajduje swoje potwierdzenie w wartościach współczynnika feminizacji, tj. liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn. W gminie Biała Piska w 2023 r. wynosił on 99 i był niższy od średniej całego kraju (107) oraz średniej dla gmin województwa (105) i powiatu piskiego (101).

Tabela 5. Współczynnik feminizacji w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	104	104	104	104	104	104	104	105	105	105	105
Powiat piski	100	100	100	100	100	101	101	101	101	101	101
Gmina Biała Piska	96	97	97	97	98	98	98	98	98	98	99

Źródło: GUS/BDL

W latach 2013-2023 obserwowano następujące zmiany struktury społeczeństwa w gminie Biała Piska:

- Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) – liczba ludności w tej kategorii wiekowej spadła z 2 557 do 1 900 osób, co oznacza spadek o 25,6%,
- Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (18-60/65 lat) – liczba ludności w tej kategorii wiekowej spadła w mieście z 7 803 do 6 334 osób, co oznacza spadek o 18,8%,
- Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60/65 lat) – liczba ludności w tej kategorii wiekowej zwiększyła się z 1 759 do 2 120 osób, co oznacza wzrost o 20,52%.

Tabela 6. Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana
w wieku przedprodukcyjnym	2 557	2 509	2 436	2 376	2 278	2 253	2 166	2 161	2 068	2 015	1 900	-25,6%
w wieku produkcyjnym	7 803	7 774	7 735	7 665	7 616	7 543	7 436	6 646	6 566	6 467	6 334	-18,82%
w wieku poprodukcyjnym	1 759	1 810	1 846	1 887	1 933	1 977	2 020	2 024	2 054	2 075	2 120	+20,52

Źródło: GUS/BDL

W 2023 roku udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy wynosił 18,4%, tj. więcej niż w skali kraju (18,2%), województwa (18,1%) i powiatu (17,9%).

W latach 2013-2023 wystąpił w gminie trend spadkowy w zakresie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców, gdzie odsetek mieszkańców zmniejszył się w tym okresie o 2,7%. Trend spadkowy wystąpił także w powiecie piskim, gdzie udział w tej kategorii osób zmniejszył

się o 1,7%. W przypadku gminy Biała Piska w latach 2013-2023 wystąpiła większa niż w powiecie, ale większa niż w województwie tendencja spadkowa.

Tabela 7. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	18,2	18,0	18,0	17,9	18,0	18,1	18,1	18,4	18,4	18,4	18,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	19,0	18,8	18,5	18,4	18,4	18,3	18,2	18,6	18,5	18,3	18,1
Powiat piski	19,6	19,3	19,1	18,7	18,4	18,4	18,3	18,6	18,4	18,3	17,9
Gmina Biała Piska	21,1	20,7	20,3	19,9	19,3	19,1	18,6	20,0	19,3	19,1	18,4

Źródło: GUS/BDL

W przypadku liczby osób w wieku produkcyjnym gmina Biała Piska charakteryzowała się najwyższym udziałem tej kategorii wiekowej wśród mieszkańców (61,2%) w porównaniu do średniej krajowej (58,4%), średniej wojewódzkiej (58,8%) i powiatu (59,6%).

W latach 2013-2023 w analizowanych jednostkach obserwowany był trend spadkowy w zakresie udziału ludności w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców. Gmina Biała Piska cechowała się najmniejszą zmianą na tle innych podmiotów o 3,2%. W przypadku kraju dynamika spadku wyniosła 5%, w przypadku województwa 5,9% i powiatu 4,9%.

Tabela 8. Odsetek osób w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	63,4	63,0	62,4	61,8	61,2	60,6	60,0	59,4	59,1	58,7	58,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	64,7	64,2	63,7	63,1	62,5	61,9	61,2	60,0	59,6	59,1	58,8
Powiat piski	64,5	64,2	63,9	63,7	63,4	62,8	62,3	60,7	60,3	60,1	59,6
Gmina Biała Piska	64,4	64,3	64,4	64,3	64,4	64,1	64,0	61,4	61,4	61,3	61,2

Źródło: GUS/BDL

W 2023 roku liczba osób w wieku 65 i więcej lat stanowiła 20,5% mieszkańców gminy Biała Piska, tj. mniej niż średnia krajowa (23,3%), wojewódzka (23,2%) i dla powiatu (22,4%).

W analizowanych jednostkach administracyjnych w latach 2013-2023 udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców zwiększał się, choć przyrost odsetka była zróżnicowany. W gminie Biała Piska wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (zmiana o 6%) był większy niż w skali kraju (zmiana o 4,9%) ale mniejszy niż w skali województwa (6,9%) i powiatu (6,5%). Relatywnie szybki wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym świadczy o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa.

Tabela 9. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	18,4	19,0	19,6	20,2	20,8	21,4	21,9	22,2	22,5	22,9	23,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	16,3	17,0	17,7	18,5	19,1	19,8	20,5	21,4	21,9	22,5	23,2
Powiat piski	15,9	16,5	17,0	17,5	18,2	18,8	19,4	20,8	21,2	21,6	22,4
Gmina Biała Piska	14,5	15,0	15,4	15,8	16,3	16,8	17,4	18,7	19,2	19,7	20,5

Źródło: GUS/BDL

Gmina Biała Piska charakteryzowała się wyższym poziomem wskaźnika urodzeń żywych na 1000 mieszkańców na tle województwa i powiatu. W okresie od 2013 do 2023 roku wynosił on średniorocznie 9,06 dzieci, w województwie warmińsko-mazurskim 8,73 dzieci, a w powiecie piskim 8,69 dzieci. W skali kraju na 1000 osób rodziło się średniorocznie również więcej dzieci (9,33).

Tabela 10. Urodzenia żywe na 1000 osób w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	średnia
POLSKA	9,60	9,75	9,60	9,95	10,46	10,11	9,77	9,31	8,73	8,07	7,23	9,33
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	9,41	9,66	9,10	9,35	10,13	9,56	9,05	8,71	7,64	7,24	6,23	8,73
Powiat piski	8,86	9,50	9,32	8,74	9,35	9,54	9,09	9,15	7,54	7,86	6,67	8,69
Gmina Biała Piska	10,02	10,62	9,46	8,44	8,84	10,11	9,06	9,39	8,36	8,29	7,06	9,06

Źródło: GUS/BDL

W przypadku wskaźnika zgonów na 1000 osób w ujęciu średniorocznym dla okresu od 2013 do 2023 roku, gmina Biała Piska charakteryzowała się wartościami zbliżonymi do pozostałych porównywanych jednostek. Na 1000 mieszkańców gminy przypadało 10,64 zgonów. Minimalnie niższa okazała się wartość dla powiatu (10,46 zgonów na 1000 osób), a wyższa w województwie (10,66) i kraju (11,0).

Tabela 11. Zgony na 1000 osób w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	średnia
POLSKA	10,06	9,78	10,27	10,10	10,48	10,78	10,67	12,50	13,68	11,86	10,85	11,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	9,61	9,06	9,61	9,79	10,05	10,46	10,44	12,06	13,65	11,78	10,71	10,66
Powiat piski	9,47	8,27	9,02	8,97	9,31	10,19	10,31	12,21	14,40	12,09	10,80	10,46
Gmina Biała Piska	9,12	8,38	7,80	8,44	10,27	10,79	10,94	12,61	14,48	11,59	12,60	10,64

Źródło: GUS/BDL

Średnioroczny przyrost naturalny na 1000 osób dla okresu od 2013 do 2023 roku w gminie Biała Piska wynosił -1,58, w województwie -1,94, a w powiecie -1,77.

Tabela 12. Przyrost naturalny na 1000 osób w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	średnia
POLSKA	-0,46	-0,03	-0,67	-0,15	-0,02	-0,68	-0,91	-3,20	-4,95	-3,79	-3,62	-1,88
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-0,21	0,59	-0,51	-0,44	0,08	-0,90	-1,39	-3,34	-6,01	-4,54	-4,48	-1,92

Powiat piski	-0,60	1,23	0,29	-0,23	0,04	-0,65	-1,22	-3,06	-6,86	-4,23	-4,13	-1,77
Gmina Biała Piska	0,90	2,24	1,66	Brak danych	-1,43	-0,68	-1,88	-3,22	-6,13	-3,30	-5,54	-1,58

Źródło: GUS/BDL

Gmina Biała Piska charakteryzowała się bardziej korzystną sytuacją w odniesieniu do liczby zawieranych małżeństw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (4,4), w porównaniu do w kraju (3,9) i województwa (43,5) oraz powiatu (3,7).

Tabela 13. Małżeństwa zawarte na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	4,7	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	4,8	3,8	4,4	4,1	3,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	4,5	4,8	4,8	4,7	4,8	4,7	4,5	3,4	4,1	3,9	3,5
Powiat piski	4,4	5,4	5,6	4,9	5,1	5,0	4,5	3,4	4,2	4,3	3,7
Gmina Biała Piska	5,8	5,1	6,1	5,3	5,5	5,9	5,0	3,3	3,2	4,3	4,4

Źródło: GUS/BDL

Nowi mieszkańcy przybywający w celach mieszkaniowych na teren gminy Biała Piska to zarówno mieszkańcy miast w roku 2023 było to 41 osoby jak i wsi - 38 osób. Liczba osób meldujących się ogółem najwyższa była w 2018 roku (154 osób), najniższa w 2015 roku (79 osób).

Tabela 14. Zameldowania w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
zameldowania ogółem	141	125	79	118	99	154	110	110	112	98	82
zameldowania z miast	46	48	32	52	38	66	44	38	43	34	41
zameldowania ze wsi	80	74	47	59	60	83	63	72	67	62	38
zameldowania z zagranicy	15	3	0	7	1	5	3	0	2	2	3

Źródło: GUS/BDL

Biała Piska traciła mieszkańców w wyniku migracji poza obszar miasta. Odpływ mieszkańców gminy związany był zarówno z wyprowadzką do miasta (w 2023 roku ubyło do miast z obszaru gminy 136 osób), jak i na wieś (w 2023 roku z obszaru gminy ubyły 63 osoby).

Tabela 15. Wymeldowania w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
wymeldowania ogółem	234	235	176	222	186	224	233	212	204	190	199
wymeldowania do miast	167	165	133	143	143	152	163	136	132	114	136
wymeldowania na wieś	51	57	43	69	39	72	70	73	72	76	63

wymeldowania za granicę	16	13	0	10	4	-	-	-	-	-	-
----------------------------	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---

Źródło: GUS/BDL

Dane dotyczące migracji, tj. zameldowań i wymeldowań, pozwalają stwierdzić, iż w okresie od 2013 do 2023 roku z gminy Biała Piska więcej osób wyjeżdżało niż przyjeżdżało. Saldo migracji wewnętrznych w 2023 roku wynosiło -117 osób.

Tabela 16. Saldo migracji wewnętrznych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015 ²	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Biała Piska	-93	-110	0x	-104	-87	-70	-123	-102	-92	-92	-117

Źródło: GUS/BDL

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminę Biała Piska w 2023 r. cechowało stosunkowo niskie ujemne saldo migracji, wynoszące w 2023 roku -11,2 przy zdecydowanie wyższym ujemnym saldzie dla powiatu (-249) i ujemnym saldzie dla województwa (-2260). Wskazuje to na brak dynamiki przyciągania nowych mieszkańców w relacji do struktury funkcjonalno-przestrzennej całej gminy i jej otoczenia.

Tabela 17. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	-19904	-15750	0x	1505	1436	3612	6183	4483	3404	1939	6766
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-3698	-3576	0x	-2974	-2742	-3504	-3750	-2091	-2563	-2258	-2260
Powiat piski	-252	-277	0x	-316	-330	-270	-367	-269	-232	-237	-249
Biała Piska	-7,6	-9,1	0,0x	-8,7	-7,3	-5,9	-10,5	-9,4	-8,5	-8,7	-11,2

Źródło: GUS/BDL

Analiza porównawcza gminy Biała piska z miastami o podobnej funkcji w przestrzeni województwa uzupełnia spojrzenie diagnostyczne w wybranych obszarach tematycznych. W tym celu wykorzystano narzędzie opracowane przez Związek Miast Polskich ramach projektu „Monitoring rozwoju lokalnego na poziomie miejskim i wewnątrz-miejskim” finansowanego przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2019-2023.

Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL) to narzędzie pozwalające na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego miasta w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze

² Dane dla 2015 dot. salda migracji wewnętrznych (GUS nie podaje danych dot. salda ogółem dla 2015 roku)

osiedleńczej kraju. Nie jest to zatem ocena w kategoriach bezwzględnych – a zawsze w porównaniu z tym co dzieje się w jednostkach samorządu terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą.

Do analizy porównawczej wybrano gminy miejsko – wiejskie z województwa warmińsko-mazurskiego: Orzysz, Korsze, Sępólno, Susz i Zalewo.

Wskaźnik zmiany liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym wskazuje na niekorzystną sytuację demograficzną gminy Biała Piska na tle grupy porównawczej. **W mieście obserwowano malejącą liczbę mieszkańców i był to większy spadek w porównaniu do średniej w grupie porównawczej.**

Korzystniej na tle grupy porównawczej kształtowała się w gminie Biała Piska relacja liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2023 roku wskaźnik ten w gminie wynosił 111,6 przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 133. Zarówno w gminie, jak też w odniesieniu do średniej w grupie porównawczej widoczny był wzrost wartości wskaźnika na linii czasu, co należy uznać za zjawisko niekorzystne.

W gminie w 2023 roku udział osób w wieku pow. 65 roku życia wynosił 17,1% i był niższy od średniej w grupie porównawczej. **Wartość tego wskaźnika zwiększyła się w przedziale czasu od 2019 do 2023 roku.**

Niekorzystnie w gminie Biała Piska kształtowała się dynamika zmian liczby mieszkańców w wieku 25-34 lat. Od 2019 do 2023 roku liczba mieszkańców w tym wieku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców spadła z poziomu 164,26 do 128,36. Wartość tego wskaźnika na tle średniej w grupie spadła w tym czasie, ale była wyższa.

Na tle grupy porównawczej w gminie notowano niższe ujemne wskaźniki przyrostu naturalnego. Jednocześnie wyższe były wskaźniki urodzeń i dzietności kobiet.

Gmina charakteryzowała się bardziej negatywnymi trendami na tle grupy porównawczej pod względem wartości wskaźników salda migracji. W całym analizowanym okresie od 2019 do 2023 roku były one ujemne, podobnie jak w przypadku średniej w grupie porównawczej.

Tabela 18. Wybrane dane sfery demografii ujęte w analizie porównawczej

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % osób w roku bazowym	Gmina Biała Piska	-3,29	-9,2	-9,63	-10,33	-10,91
	Grupa porównawcza	-1,69	-4,22	-4,7	-4,91	-5,04
	Gmina Biała Piska	93,3	93,7	99,3	103	111,6

Osoby w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Grupa porównawcza	119,6	120,6	123,1	127,4	133
Wskaźnik starości – odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	Gmina Biała Piska	14,5	15,3	15,8	16,3	17,1
	Grupa porównawcza	17,3	18,2	18,7	19,3	20
Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lata na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	164,26	141,91	134,92	131,76	128,36
	Grupa porównawcza	147,06	131,52	127,3	123,5	119,46
Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	-4,04	-6	-11,51	-12,88	-15,36
	Grupa porównawcza	-6,26	-10,04	-14,67	-17,69	-17,65
Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	9,06	9,39	8,36	8,29	7,06
	Grupa porównawcza	9,08	8,76	7,98	7,47	6,75
Współczynnik dzietności kobiet – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat	Gmina Biała Piska	38,42	41,85	37,39	37,35	32,24
	Grupa porównawcza	39,63	39,68	36,3	34,09	30,89
Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	Gmina Biała Piska	-7,9	-8,62	-9,48	-8,87	-9,46
	Grupa porównawcza	-2,78	-2,68	-2,39	-2,01	-1,88

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

2.2. Sytuacja mieszkaniowa

W 2023 roku na terenie gminy Biała Piska znajdowały się 1 673 budynki mieszkalne, a zasoby mieszkaniowe w mieście tworzyło 3 719 mieszkań, składających się z 14 105 izb. Od 2013 r. zasoby mieszkaniowe w mieście wzrosły o 107 budynków mieszkalnych. Analiza danych dotyczących zasobów mieszkaniowych w latach 2013-2023 wskazuje na nieznaczny rozwój gminy w tym obszarze. **W analizowanym okresie liczba budynków mieszkalnych w mieście zwiększyła się o 6,8%, mieszkań o 3,3%, a izb o 335%.**

Tabela 19. Budynki mieszkalne i zasoby mieszkaniowe w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
budynki mieszkalne	1566	1573	1580	1586	1597	1609	1648	1633	1650	1658	1673
mieszkania	3599	3607	3616	3622	3638	3650	3658	3646	3691	3704	3719
izby	3240	13298	13351	13386	13475	13538	13578	13768	13959	14027	14105

Źródło: GUS/BDL

W 2023 roku na 1000 mieszkańców gminy Biała Piska przypadało 359,2 mieszkań, tj. o 20% mieszkania więcej niż w 2013 roku. Był to wynik niższy niż średnia dla Polski (419,3 mieszkania na 1000 ludności), województwa (403,1 mieszkania) i powiatu piskiego (380,4 mieszkania).

Rozwój mieszkalnictwa sprawił, że w latach 2013-2023 w analizowanych jednostkach administracyjnych nastąpił wzrost wskaźnika liczby mieszkań na 1000 mieszkańców. W przypadku gminy Biała Piska liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zwiększyła się o 62,2 mieszkania, w skali kraju był to wzrost o 59,4 mieszkania, w województwie o 59,6 mieszkania, a w powiecie o 57,3 mieszkania.

Tabela 20. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	359,9	363,4	367,3	371,3	375,7	380,5	385,9	398,8	405,2	412,4	419,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	343,5	347,1	350,9	354,8	358,6	363,4	369,0	382,8	388,9	396,5	403,1
Powiat piski	323,1	325,4	328,8	332,6	337,1	341,3	345,4	360,5	367,4	372,8	380,4
Gmina Biała Piska	297,0	298,3	300,9	303,7	307,6	310,0	314,7	336,6	345,3	350,9	359,2

Źródło: GUS/BDL

Przeciętne mieszkanie w gminie (67 m²) okazało się mniejsze niż wynosiła średnia krajowa (74,5 m²), wojewódzka (69,8 m²) i powiatowa (72,9 m²). Warto również dodać, iż z każdym rokiem, niezależnie od lokalizacji wzrastała przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania.

Tabela 21. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	73,1	73,4	73,6	73,8	74,0	74,2	74,4	74,9	75,1	75,3	75,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	67,7	67,9	68,2	68,3	68,5	68,7	68,9	69,2	69,4	69,6	69,8
Powiat piski	68,7	69,0	69,3	69,5	69,7	70,0	70,3	72,0	72,4	72,7	72,9
Gmina Biała Piska	64,1	64,2	64,4	64,5	64,8	65,0	65,1	66,3	66,6	66,8	67,0

Źródło: GUS/BDL

Podobnie rokrocznie zwiększała się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę, a zjawisko to występowało we wszystkich analizowanych poziomach administracyjnych. W 2023 roku na 1 osobę w gminie Biała Piska przypadało 24,1 m² powierzchni mieszkania, tj. mniej niż średnio w Polsce (31,6 m²) i województwie (28,1 m²), i nieznacznie mniejsza niż w powiecie (27,7 m²).

Tabela 22. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	26,3	26,7	27,0	27,4	27,8	28,2	28,7	29,9	30,4	31,1	31,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	23,3	23,6	23,9	24,2	24,6	25,0	25,4	26,5	27,0	27,6	28,1

Powiat piski	22,2	22,5	22,8	23,1	23,5	23,9	24,3	25,9	26,6	27,1	27,7
Gmina Biała Piska	19,0	19,2	19,4	19,6	19,9	20,1	20,5	22,3	23,0	23,4	24,1

Źródło: GUS/BDL

Gospodarka mieszkaniowa w gminie Biała Piska prowadzona jest w oparciu o „Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Biała Piska w latach 2022 – 2026”, który m.in. określa potrzeby lokalowe gminy, zawiera analizę stanu technicznego zasobu gminnego.

Gmina Biała Piska jest właścicielem 410³ lokali mieszkalnych, w 145 budynkach:

- w Białej Piskiej – gmina posiada 169 lokali,
- w Drygach – gmina posiada 64 lokale,
- w Bemowie Piskim – gmina posiada 104 lokale,
- w pozostałych wsiach – 27 lokale,

W zasobie gminy znajdują się również 4 lokale socjalne w Kożuchach, Bemowie Piskim, Drygach, Radysach oraz 1 mieszkanie treningowe w Bemowie Piskim gdzie utworzono miejsce dla 10 podopiecznych.

Analiza porównawcza gminy Biała Piska z innymi miastami wskazuje na nieco gorszą dostępność do zasobu mieszkaniowego. W 2023 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie było 359,2 mieszkań, natomiast w grupie porównawczej wskaźnik ten wynosił 369,9 mieszkań. Dynamika przyrostu nowych mieszkań, a tym samym zmiany wartości nasycenia mieszkaniem w relacji do liczby ludności w gminie była nieco niższa na tle średniej w grupie porównawczej.

Gmina charakteryzowała się wyższym od średniej dla grupy porównawczej wskaźnikiem liczby zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców, co wskazuje na lepszą na tle średniej dostępność do tej kategorii mieszkań w gminie. Jednocześnie wskaźnik ten osiągnął w 2022 roku wartość 35,9 lokali komunalnych na 1000 mieszkańców, przy średniej w grupie porównawczej 12,2.

Nieco gorzej na grupy porównawczej w gminie kształtowała się dynamika przyrostu nowych mieszkań w relacji do liczby mieszkańców. W 2023 roku na 1000 mieszkańców miasta przypadało (jako średnia trzyletnia) 2,5 oddanych mieszkań do użytkowania, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 3,1.

W gminie odsetek ogółu mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową wynosił w 2023 roku 97,02% i był nieznacznie wyższy od średniej w grupie porównawczej, która wynosiła 96,42%. W gminie wyższy był odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie. Wynosił 86,13% przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 77,13%.

³ Raport o stanie Gminy Biała Piska za rok 2023

Przeciętna powierzchnia mieszkania w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła w gminie Biała Piska w 2023 roku 36 m² i była nieco wyższa od średniej w grupie porównawczej (32,49 m²).

Gmina charakteryzowała się wyższą na tle grupy porównawczej powierzchnią użytkową lokali komunalnych i socjalnych w przeliczeniu na mieszkańca. Jednocześnie w gminie na tle grupy porównawczej **znacznie niższy był odsetek zadłużonych lokali komunalnych**, w 2022 roku wynosił 11,08% przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 33,79%.

Na tle grupy porównawczej gmina Biała Piska charakteryzowała się nieco korzystniejszą relacją dochodów mieszkańców do cen mieszkań. Za średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie można było zakupić 1,39 m² mieszkania, w grupie porównawczej 1,38 m².

W gminie widoczna była większa aktywność transakcyjna na rynku mieszkaniowym. Liczba sprzedanych mieszkań w ramach transakcji rynkowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2023 roku wynosiła 4,77, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 3,29.

Tabela 23. Wybrane dane odnoszące się do sfery mieszkalnictwa ujęte w analizie porównawczej

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	314,7	336,6	345,3	350,9	359,2
	Grupa porównawcza	343,4	354,3	359,5	364,7	369,9
Liczba zamieszkaných lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	x	40,2	x	35,9	x
	Grupa porównawcza	x	13	x	12,2	x
Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	1	1	2,1	2,4	2,5
	Grupa porównawcza	2,3	2,4	2,6	2,9	3,1
Odsetek ogółu mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową	Gmina Biała Piska	95	96,96	96,99	97	97,02
	Grupa porównawcza	92,92	96,26	96,28	96,39	96,42
Odsetek ogółu mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	Gmina Biała Piska	75,81	85,85	86,02	86,07	86,13
	Grupa porównawcza	70,22	76,61	76,75	76,98	77,13
Przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę w m ²	Gmina Biała Piska	20,5	22,3	23	23,4	24,1
	Grupa porównawcza	27,61	29,01	29,51	30,03	30,53
	Gmina Biała Piska	x	46,28	x	45,33	x

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokali będących w dyspozycji miasta	Grupa porównawcza	x	43,81	x	43,61	x
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokali socjalnych	Gmina Biała Piska	35	24,5	24,5	35	36
	Grupa porównawcza	32,01	33,14	32,54	33,1	32,49
Odsetek zadłużonych lokali będących w dyspozycji miasta (%)	Gmina Biała Piska	x	13,1	x	11,08	x
	Grupa porównawcza	x	35,22	x	33,79	x
Powierzchnia mieszkania za jaką można kupić za przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	Gmina Biała Piska	2	1,71	1,58	1,46	1,39
	Grupa porównawcza	1,51	1,4	1,41	1,37	1,38
Liczba lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	3,79	3,23	4,36	4	4,77
	Grupa porównawcza	2,7	2,76	3,4	3,26	3,29

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

2.3. Pomoc społeczna

Zadania pomocy społecznej w gminie Biała Piska wykonuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej. W M-GOPS są koordynowane działania związane z realizacją Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Biała Piska na lata 2016-2026 oraz gminnych i rządowych programów:

- Gminny program ochrony zdrowia psychicznego dla gminy Biała Piska na lata 2024- 2030
- M-GOPS w Białej Piskiej prowadzi również postępowania w sprawie przyznania tzw. „Karty Dużej Rodziny” w 2023 roku wydano 386 tradycyjnych kart „Dużej Rodziny”, 386 elektronicznych
- Rządowy Program „Posiłek w szkołę i w domu”

Najważniejsze zadania realizowane w ramach programów w 2023 r. obejmują koordynowanie działań w zakresie wspierania i organizacji pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu stworzenia optymalnych warunków do poprawy jakości funkcjonowania rodziny, poprzez podjęcie działań profilaktycznych i diagnostycznych, pomoc terapeutyczną, wychowawczą i socjalną oraz działań wspierających i wzmacniających rodzinę biologiczną. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej corocznie zawiera

porozumienie o współpracy dotyczące partnerstwa zadaniowego z Powiatowym Urzędem Pracy w Piszku w zakresie procedur postępowania z klientami pomocy społecznej.

Gmina realizuje również projekt. „**W rodzinie jest siła!**” nr **FEWM.09.07-IZ.00-0048/24** współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027, który obejmuje 15 doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.

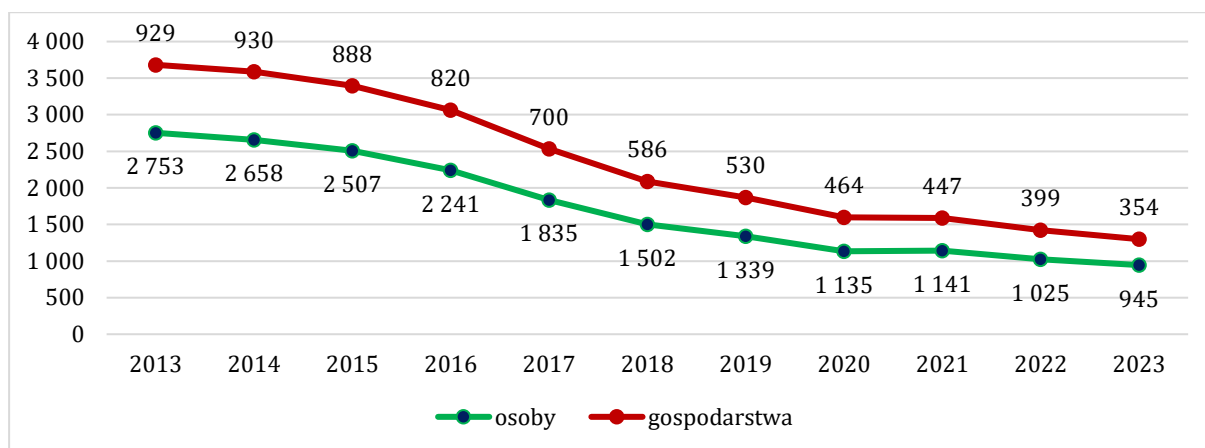
Ponadto gmina realizuje projekty aktywizujące seniorów, w tym pierwszy transgraniczny projekt współpracy z partnerem z Litwy, który umożliwia seniorom udział w działaniach kulturalnych i wymianie polsko-litewskiej. Działa również Uniwersytet Trzeciego wieku w Białej Piskiej, który aktywizuje seniorów społecznie i kulturalnie.

Na terenie gminy działa **Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Białej Piskiej**, który realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając wsparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz osobom z zaburzeniami intelektualnymi, mającymi trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem oraz **Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna (PPPP)**, która udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i innych publicznych placówkach.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2023 roku w gminie Biała Piska **ze środowiskowej pomocy społecznej** korzystały 354 gospodarstwa domowe, liczące łącznie 945 osób. W analizowanym okresie najwyższa liczba gospodarstw domowych objętych środowiskową pomocą społeczną wystąpiła w 2014 roku. Z pomocy skorzystało wtedy 930 gospodarstw domowych. Natomiast w przypadku liczby osób korzystających z pomocy środowiskowej największą liczbę osób objętych pomocą odnotowano w 2013 – 2753 osoby.

W liczbie gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2023 widoczna jest tendencja malejąca. Ogółem liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w mieście w 2023 roku była o 61% niższa niż w 2013 roku. W przypadku osób korzystających z pomocy również wystąpiła również tendencja malejąca, a ponadto jej dynamika okazała się większa. W latach 2013-2023 liczba osób objętych pomocą zmniejszyła się o 65,6%.

Wykres 2. Gospodarstwa domowe i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

Źródło: GUS/BDL

Gmina Biała Piska cechowała się wysokim zasięgiem korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w porównaniu z innymi analizowanymi jednostkami. W 2023 roku udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności miasta ogółem wynosił 9%, tj. więcej niż w skali kraju (3,4%), i powiatu piskiego (7,2%) oraz więcej niż w skali województwa (5,8). Warto jednak zauważyć, że między rokiem 2013, a rokiem 2023 wskaźnik ten w gminie zmniejszył się o 13,6%.

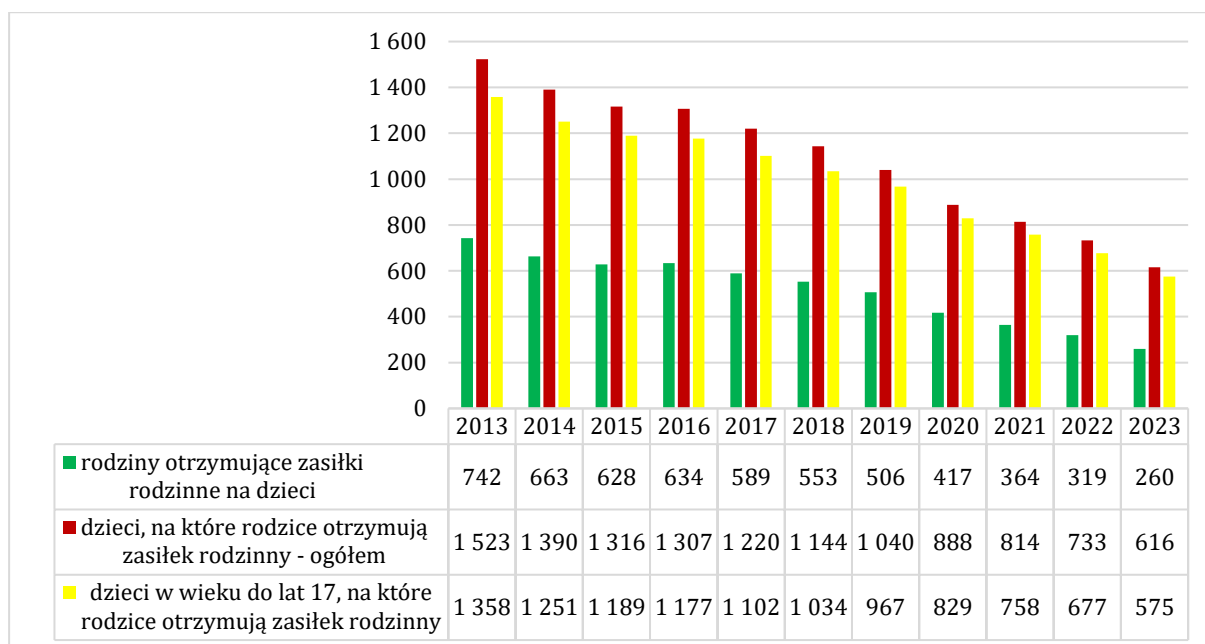
Tabela 24. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	8,3	7,7	7,1	6,5	5,7	5,1	4,6	4,2	3,7	3,4	3,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	14,0	12,8	11,9	10,9	9,6	8,7	8,0	7,4	6,5	6,0	5,8
Powiat piski	17,6	16,4	15,5	13,8	11,5	10,0	9,3	8,6	8,0	7,5	7,2
Gmina Biała Piska	22,6	22,0	20,8	18,7	15,4	12,8	11,4	10,4	10,6	9,7	9,0

Źródło: GUS/BDL

W 2023 roku ze świadczeń rodzinnych w gminie Biała Piska korzystało 260 rodzin. Zasiłki rodzinne wypłacane były łącznie na 616 dzieci, z czego 575 były to dzieci w wieku do 17 lat (93,3%). W porównaniu do 2013 roku liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci zmniejszyła się w mieście o 64,9%, a liczba dzieci, na które były wypłacane te świadczenia spadła o 59,5%.

Wykres 3. Korzystający ze świadczeń rodzinnych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

Źródło: GUS/BDL

Analiza porównawcza gminy Biała Piska z podobnymi jednostkami samorządu terytorialnego uzupełnia diagnozę odnoszącą się do zagadnień pomocy społecznej.

Na tle grupy porównawczej gmina charakteryzowała się znacznie większą liczbą osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W 2023 roku wskaźnik ten wynosił 91,3 przy średniej dla grupy porównawczej wynoszącej 49,7.

W przypadku liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na tle grupy porównawczej gmina również wypadła mniej korzystnie.

W gminie w przeliczeniu na mieszkańca przypadała zdecydowanie mniejsza kwota dotacji na zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej w porównaniu do średniej w grupie porównawczej. W 2023 roku wartość tego wskaźnika w gminie Biała Piska wynosiła 40,73 zł, średnia w grupie porównawczej wynosiła 60,29 zł. W gminie kwoty wydatków na 1 mieszkańca na zadania własne z zakresu pomocy społecznej były niższe od średniej w grupie porównawczej. W 2023 roku na 1 mieszkańca miasta przypadało 560,42 zł tej kategorii wydatków, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 622,29zł.

Tabela 25. Wybrane dane odnoszące się do sfery pomocy społecznej

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2021
	Gmina Biała Piska	115,2	104,8	106,8	97,1	91,3

Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Grupa porównawcza	68,6	61,9	54,4	50,6	49,7
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	45,6	42,84	41,82	37,79	34,19
	Grupa porównawcza	29,59	27,63	25,4	23,85	23,51
Kwota dotacji na zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	Gmina Biała Piska	2,22	1,22	0,18	40,79	40,73
	Grupa porównawcza	19,9	21,31	22,42	57,99	60,29
Kwota wydatków na zadania własne z zakresu pomocy społecznej przypadająca na 1 mieszkańca	Gmina Biała Piska	318,33	325,68	340,15	525,78	560,42
	Grupa porównawcza	258,23	271,86	286,43	563,09	622,29

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

2.4. Kultura

Zadania w obszarze działalności kulturalnej na rzecz mieszkańców gminy Biała Piska organizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Białej Piskiej. MGOK w Białej Piskiej prowadzi szeroką działalność kulturalną, obejmującą różnorodne zajęcia i programy skierowane do mieszkańców miasta i gminy. Ośrodek prowadzi między innymi zajęcia plastyczne, malarskie, taneczne, pilates, fitness.

MGOK realizuje zadania w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury, prowadząc wielokierunkową działalność kulturalną. Ośrodek organizuje także różne wydarzenia kulturalne, m.in. wystawy (np. wystawa pajaków), przeglądy zespołów muzycznych i kapel podwórkowych, rodzinne pikniki, festiwale folkowe oraz imprezy plenerowe takie jak Dni Białej Piskiej czy gale disco. W kalendarzu wydarzeń można znaleźć m.in. II Przegląd Zespołów oraz Kapel Podwórkowych, IV Mazurski Międzynarodowy Festiwal Folkowy Na Styku Kultur, a także upamiętnienia historyczne, np. rocznica wybuchu II wojny światowej.

Według danych z Raportu o stanie gminy za rok 2023 we wszystkich wydarzeniach kulturalnych wzięło udział 7000 osób.

Na terenie gminy działają m.in. takie zespoły: Drygalanki z Drygał, Chór seniora z Białej Piskiej, Rodzinna grupa Pokolenia, Wokalny zespół dziecięcy Szalona Paczka, Zespół taneczny STARS.

Wg danych GUS w gminie Biała Piska w 2023 roku działało 6 grup artystycznych (3 mniej w stosunku do 2013 r. i o 4 mniej w stosunku do roku 2022), 2 kluby i koła oraz sekcje (o 3 mniej niż w 2013 roku i roku 2022). Ogółem w mieście w 2023 roku odbyły się 24 imprezy, a dla porównania w roku 2013 odbyło się 96 takich imprez.

Tabela 26. Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
grupy artystyczne	9	9	12	7	1	9	7	3	5	10	6
Koła, kluby, sekcje	5	7	17	9	12	2	13	3	6	5	2
imprezy	96	71	55	48	58	50	49	18	24	40	24

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS w 2023 roku do grup artystycznych w gminie należały 62 osoby. Liczba członków grup na koniec 2023 roku wynosiła 160 osób.

W 2023 roku w mieście było 496 członków klubów, kół i sekcji, podczas gdy w roku 2013 liczba ich wynosiła 432 (wzrost o 14,8%) i był to najwyższy wskaźnik analizowanego okresu.

Z kolei w imprezach artystycznych mieszkańcy miasta najliczniej uczestniczyli w 2017 r. Wówczas liczba uczestników imprez wynosiła 9 595. W 2023 roku liczba uczestników wynosiła 4114.

Tabela 27. Członkowie grup artystycznych, klubów/kół/sekcji oraz uczestnicy imprez w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
członkowie grup artystycznych	129	122	161	68	13	88	66	43	70	108	62
członkowie kół, klubów, sekcji	160	256	201	133	140	46	173	38	68	46	160
uczestnicy imprez	9231	14336	8493	8422	9595	9418	8426	1292	3590	6436	4114

Źródło: GUS/BDL

W 2023 roku Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Białej Piskiej – samorządowa instytucja kultury organizowana przez gminę Biała Piska i jej filia w Drygałach wg danych GUS dysponowały księgozbiorem na poziomie 22 977 woluminów. W porównaniu do 2013 roku księgozbiór bibliotek zmniejszył się o 17,9%. W analizowanym okresie spadła również liczba wypożyczeń w ciągu roku (o 37,3%) oraz liczba czytelników (o 44,7%).

Tabela 28. Biblioteki i filie w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
biblioteki i filie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
księgozbiór	27996	22774	22596	23127	23389	22663	23311	24014	23916	23959	22977
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	14741	14379	15348	14329	10699	6361	7536	7980	7642	8550	9242
czytelnicy w ciągu roku	1143	1115	1183	1191	1026	725	788	643	621	664	631

Źródło: GUS/BDL

W gminie Biała Piska biblioteki dysponowały mniejszym księgozbiorem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w porównaniu do średnich dla województwa i kraju i powiatu. W 2023 roku na 1000 mieszkańców miasta przypadało 2 219,1 woluminów. Tymczasem księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców Polski wynosił 3 303 woluminów na 1000 mieszkańców, województwa warmińsko-mazurskiego 2 810 woluminów, a powiatu piskiego 2 398 woluminów.

Tabela 29. Księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	3402,4	3397,6	3379,7	3356,4	3339,7	3319,2	3309,8	3282,8	3289,0	3293,2	3303,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3257,2	3186,9	3075,2	2996,6	2943,3	2907,5	2872,2	2847,3	2834,6	2839,5	2810,0
Powiat piski	2909,1	2791,0	2699,1	2697,6	2662,7	2615,6	2623,0	2674,2	2668,0	2476,0	2398,0
Gmina Biała Piska	2310,1	1883,2	1880,3	1938,9	1977,6	1925,0	2005,8	2217,2	2237,6	2269,5	2219,1

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS mieszkańcy gminy Biała Piska rzadziej niż mieszkańcy pozostałych analizowanych jednostek zostawali czytelnikami biblioteki, o czym świadczy dość poziom wskaźnika czytelników na 1000 mieszkańców. W 2023 roku wynosił on w gminie 60. W porównaniu do 2013 roku wskaźnik ten zmniejszył się o 36,1%, podobny trend zaobserwowano też w pozostałych analizowanych jednostkach. W 2023 roku średnia liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności dla kraju wynosiła 141 osób (o 15,56% mniej niż w 2013 roku), dla województwa – 113 czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców (o 23,6% mniej niż w 2013 roku), dla powiatu 109 (o 33,9% mniej niż w 2013 roku).

Tabela 30. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	167	164	162	159	157	155	156	129	127	135	141
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	148	145	144	143	140	136	137	115	108	117	113
Powiat piski	109	120	126	114	105	89	94	76	74	74	72
Gmina Biała Piska	94	92	98	99	86	62	67	59	58	63	60

Źródło: GUS/BDL

W 2023 roku przeciętny czytelnik w gminie Biała Piska wypożyczył 14,6 woluminów, w porównaniu do 18,4 woluminów w kraju, 21,3 w województwie i 18,1 w powiecie.

Tabela 31. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	8,5	18,3	18,0	18,1	17,5	17,1	17,2	15,8	18,5	18,6	18,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	20,1	19,9	19,7	19,8	19,0	18,6	19,0	17,8	20,2	20,5	21,3
Powiat piski	19,3	16,7	16,2	17,0	17,4	16,3	15,0	15,4	16,0	18,3	18,1
Gmina Biała Piska	12,9	12,9	13,0	12,0	10,4	8,8	9,6	12,4	12,3	12,9	14,6

Dane porównawcze z Monitora Rozwoju Lokalnego wskazują, że w gminie Biała Piska wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca były niższe od średniej w grupie porównawczej. W 2023 roku na 1 mieszkańca miasta przypadało 143,12 zł tej kategorii wydatków, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 240,47 zł.

Tabela 32. Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	Gmina Biała Piska	112,68	116,38	116,14	125,83	143,12
	Grupa porównawcza	178,75	186,57	179,01	189,19	240,47

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

2.5. Sport, rekreacja i turystyka

Sport i rekreacja

Na terenie gminy Biała Piska funkcjonują następujące kluby sportowe:

- **MLKS Znicz Biała Piska** – Miejski Ludowy Klub Sportowy, założony w 1954 roku, który jest półprofesjonalnym klubem piłkarskim z siedzibą przy ul. Mickiewicza 25 w Białej Piskiej. Klub posiada stadion miejski przy ul. Sportowej 1 z pojemnością 500 miejsc. Znicz Biała Piska jest najbardziej znanym i aktywnym klubem sportowym w gminie, uczestniczącym w rozgrywkach piłkarskich na poziomie wojewódzkim i krajowym.
- **Uczniowski Klub Sportowy DERBY** – klub działający przy Zespole Szkół Nr 1 w Białej Piskiej, z siedzibą przy ul. Sienkiewicza 16. Klub ten skupia się na działalności sportowej dla młodzieży szkolnej.
- **Uczniowski Klub Sportowy "Sokół" Biała Piska**, działa jako stowarzyszenie kultury fizycznej realizując cele statutowe, poprzez rozwijanie różnych form kultury fizycznej w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Według danych GUS w 2022 roku na terenie gminy Biała Piska działalność prowadziły 3 kluby sportowe, w których funkcjonowało 24 sekcji. Wg danych GUS w porównaniu do 2018 roku liczba klubów sportowych w gminie spadła o 1, a liczba sekcji wzrosła o 13 (76,5%). Natomiast kadrę klubów sportowych w 2022 roku tworzyło 35 trenerów o 9 więcej niż w 2018 roku).

Tabela 33. Kluby i sekcje sportowe oraz kadra klubowa w gminie Biała Piska w latach 2018, 2020, 2022⁴

	2018	2020	2022
kluby	4	2	3
sekcje sportowe	17	18	24
trenerzy	26	34	35
instruktorzy sportowi	20	27	38
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	15	26	25

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS kluby sportowe gminy Biała piska liczyły w 2022 roku 202 członków i 202 ćwiczących.

Udział ćwiczących osób do 18 roku życia w ogóle ćwiczących w 2022 roku wynosił 76,7% (155 na 202). Zdecydowana większość ćwiczących w klubach sportowych to mężczyźni. W 2022 roku kobiety stanowiły 17,82% ćwiczących (36 na 202).

Tabela 34. Członkowie i ćwiczący w klubach sportowych w gminie Biała Piska w latach 2018, 2020, 2022⁵

	2018	2020	2022
członkowie	284	90	202
ćwiczący ogółem	309	90	202
ćwiczący kobiety	81	16	36
ćwiczący do lat 18 ogółem	270	85	155
ćwiczący do lat 18 dziewczęta	73	16	32

Źródło: GUS/BDL

Analiza porównawcza wskazuje, że gminie Biała Piska jest przestrzenią o mniejszej aktywności sportowej mieszkańców w porównaniu do średniej dla grupy porównawczej. W 2022 roku na 1000 mieszkańców miasta członkami klubów sportowych było 19,1 osób, a w grupie porównawczej średnia wynosiła 24,3 osoby. Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca w gminie w 2022 roku w wynosiły 42,77 zł, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 139,67 zł.

Tabela 35. Wybrane dane odnoszące się do sfery sportu i rekreacji

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba członków klubów sportowych na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	x	8,3	x	19,1	x
	Grupa porównawcza	x	25,1	x	24,3	x
Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	Gmina Biała Piska	98,65	96,72	69,88	31,88	42,77
	Grupa porównawcza	86,75	92,35	92,02	106,02	139,67

⁴Zakres czasowy według dostępnych danych GUS

⁵Zakres czasowy według dostępnych danych GUS

Turystyka

Gmina Biała Piska jest obszarem atrakcyjnym zarówno pod względem bogactwa przyrody jak i ciekawej historii oraz licznych zabytków. To miejsce, gdzie można aktywnie wypoczywać, podziwiać unikalne krajobrazy i odkrywać dziedzictwo kulturowe regionu.

Do atrakcji turystycznych należą:

Miasto Biała Piska jest nazywane „Miastem trzech wież” ze względu na trzy charakterystyczne wieże, które są ważnymi zabytkami i symbolami miasta:

- Wieżę Ciśnień – zbudowaną w 1928 roku, na wysokość 34 m. Pierwotnie służyła do utrzymania ciśnienia w miejskiej sieci wodociągowej, obecnie jest punktem widokowym z piękną panoramą miasta i okolic.
- Wieżę Ratuszową – która jest siedzibą władz miasta i gminy góruje nad rynkiem od ponad 200 lat. To neogotycka budowla, która jest centralnym punktem miasta.
- Wieżę Bramy Południowej (Prudnicka lub Baszta) – pochodzi z przełomu XIV/XV wieku, to najlepiej zachowany element dawnych obwarowań miejskich. Pełniła funkcje obronne, więzienne i obserwacyjne. Ma 23 metry wysokości i grube mury.

Spacerując po mieście Biała Piska, warto zwrócić uwagę na szereg kamienic z XIX wieku oraz historyczny budynek stacji kolejowej. Te elementy miejskiej zabudowy tworzą niepowtarzalny klimat i świadczą o bogatej przeszłości miasta.

Barokowy kościół św. Andrzeja Boboli w Białej Piskiej z połowy XVIII wieku to jeden z najważniejszych obiektów sakralnych regionu. Jego architektura oraz oryginalne wyposażenie wnętrza, w tym zabytkowy ołtarz, przyciągają miłośników historii i sztuki. Wieża kościoła, zaprojektowana przez słynnego architekta Karla Friedricha Schinkla, stanowi dodatkowy walor historyczny i architektoniczny.

Gmina słynie z malowniczych jezior (np. Jezioro Roś) oraz rozległych kompleksów leśnych, będących częścią Puszczy Piskiej. To idealne miejsce na spływy kajakowe, wędkowanie, kąpiele, a także piesze i rowerowe wycieczki pośród bogatej fauny i flory.

Gmina oferuje szlaki rowerowe, w tym popularny czerwony szlak prowadzący przez malownicze wsie i lasy. Ścieżka edukacyjna "Leśna Przygoda" pozwala na aktywne poznawanie przyrody oraz lokalnej historii, co czyni ją świetną propozycją dla rodzin i miłośników aktywnego wypoczynku.

Na terenie gminy znajdują się również zabytkowe kościoły i cmentarze w okolicznych wsiach np. kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Drygałach czy kościół w Kumielsku oraz historyczne cmentarze, w tym cmentarz z I wojny światowej w Rakowie Małym.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury oraz biblioteka organizują liczne imprezy, w tym dożynki i festiwale, które przyciągają mieszkańców i turystów. To doskonała okazja, by poczuć lokalny klimat i uczestniczyć w życiu społeczności.

Według danych z GUS gmina Biała Piska w 2023 roku dysponowała dwoma obiektami noclegowymi i była to wartość znacznie niższa niż wartość wskaźnika w powiecie piskim (47 obiektów) i województwie warmińsko-mazurskim (484 obiektów). W całej gminie w porównaniu do pozostałych analizowanych jednostek turyści mają do dyspozycji jedynie 67 miejsc noclegowych, podczas gdy w całym powiecie piskim takich miejsc jest 3 079, w województwie 40 664.

Tabela 36. Liczba obiektów i miejsc noclegowych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	turystyczne obiekty noclegowe										
POLSKA	9775	9885	10024	10509	10681	11076	11251	10291	9942	9766	9809
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	489	496	492	512	499	507	541	490	477	469	484
Powiat piski	47	44	48	47	44	45	50	44	47	43	47
Gmina Biała Piska	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2
	miejsc noclegowe ogólnie										
POLSKA	679445	694023	710274	749191	773957	798723	825522	775282	784159	779938	793056
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	40775	39820	40022	41092	40805	40813	42998	40026	38856	39289	40664
Powiat piski	3164	2770	2996	3035	3064	3005	3178	2979	3085	3074	3079
Gmina Biała Piska	33	33	33	33	33	33	27	13	13	56	67

Źródło: GUS/BDL

W analizowanym okresie poprawił się napływ turystów zagranicznych. Z dostępnych w statystykach publicznych danych wynika, że w 2023 roku gminę odwiedziło 391 zagranicznych turystów i udzielono im 892 noclegów. Wartości te znacznie odbiegają od danych powiatowych (2 648 turystów i 4 944 noclegów), wojewódzkich (86 458 turystów i 208 487 noclegów).

Tabela 37. Liczba turystów zagranicznych i udzielonych noclegów w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	turyści zagraniczni										
POLSKA	5242972	5470335	5689570	6378793	6803667	7082231	7470546	2263761	2509832	5846611	7074555
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	173511	173891	157602	160199	167641	162345	164721	45487	38246	60688	86458
Powiat piski	2830	2452	2187	2030	2540	3135	2657	1422	757	1757	2648
Gmina Biała Piska	0	0	2	0	0	0	0	0	127	473	391
	udzielone noclegi turystom zagranicznym										
POLSKA	12471268	12992241	13757657	15579225	16705215	17742651	18683576	6622952	7165013	14759246	17010905
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	399967	422218	380250	401127	400048	395204	395351	119984	104882	151114	208487
Powiat piski	4788	5475	6666	5140	6220	7155	6627	2604	2179	3406	4944
Gmina Biała Piska	0	0	3	0	0	0	0	0	293	943	892

Źródło: GUS/BDL

Atrakcją turystyczną gminy są również szlaki turystyczne i rowerowe, które przebiegają przez jej obszar i są to Szlak Ułański, Szlak Aleją Lip, Czerwony szlak rowerowy.

Trasa Szlaku Ułańskiego to około 22,7 km trasy prowadzącej przez miejscowości: Biała Piska, Szkody, Kumielsk, Cwaliny, Długi Kąt, Mikuty, Kowalewo, Bełcząc i z powrotem do Białej Piskiej. Nazwa szlaku nawiązuje do Podlaskiej Brygady Kawalerii, która walczyła na tym terenie. Trasa jest łatwa, w większości po mało uczęszczanych drogach asfaltowych i częściowo przez las. Atrakcjami na trasie są m.in. zabytkowy ratusz i barokowy kościół w Białej Piskiej, ślady staropruskiego grodu obronnego w okolicach Szkód, liczne cmentarze ewangelickie z XIX wieku w Kumielsku, Cwalinach, Mikutach, Kowalewie i Bełcząc oraz pomniki upamiętniające żołnierzy Podlaskiej Brygady Kawalerii.

Trasa Szlaku Aleją Lip przebiega na terenie gminy przez miejscowości: Drygały, Nitki, Monety, Pogorzel Wielką do Drygał. Warte na jego trasie są do zobaczenia spiętrzenia, rozlewiska i kaskady wodne na rzece Świątek.

Trasa Czerwonym Szlakiem Rowerowym pokrywa się częściowo ze Szlakiem Ułańskim i przebiega przez historyczne miejsca związane z walkami Podlaskiej Brygady Kawalerii. Trasa przebiega przez

miejsowości Biała Piska, Szkody, Kumielsk, Mikuty, Kowalewo, Biała Piska. Szlak przebiega przez atrakcyjne miejsca widokowe na dolinę rzeki Białki i miejscowość Biała Piska.

2.6. Ochrona zdrowia

W gminie Biała Piska mieszkańcy mają dostęp zarówno do świadczeń w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ), jak i do usług prywatnych. Przychodnie te oferują podstawową opiekę zdrowotną oraz dostęp do lekarzy specjalistów.

Na terenie gminy Biała Piska nie ma szpitala, który znajduje się w odległości około 25 km w miejscowości Pisz. Na terenie gminy działają między innymi Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Poradnia Zdrowia Rodziny" oraz NZOZ Poradnia Medycyny Rodzinnej. Caritas Diecezji Ełckiej prowadzi na terenie gminy projekty, które obejmują dostarczanie specjalistycznych środków opatrunkowych, preparatów do higieny oraz leków dla pacjentów przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Wsparcie to jest istotnym uzupełnieniem publicznego systemu opieki zdrowotnej, szczególnie dla osób wymagających długoterminowej opieki domowej

Wg danych GUS w 2023 w mieście udzielono łącznie 48 079 porad w ramach podstawowej i 49 770 porad w ramach ambulatoryjnej podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 38. Przychodnie oraz porady lekarskie w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
przychodnie ogółem	7	7	7	7	9	9	9	9	9	9	9
podstawowa opieka zdrowotna - porady	45 524	43 773	43 136	45 753	42 079	45 126	45 661	38 529	40 893	37 324	48 079
ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady	47 133	45 158	44 521	47 362	43 635	46 736	47 158	39 610	42 063	38 141	49 770

Źródło: GUS/BDL

Na terenie gminy funkcjonują dwie apteki, a na jedną aptekę ogólnodostępną przypada 5 177 mieszkańców. Dane GUS podają, że w gminie pracuje 3 farmaceutów.

2.7. Edukacja

Na terenie gminy Biała Piska funkcjonuje sieć oświatowa obejmująca szkoły podstawowe oraz punkty przedszkolne.

Do szkół podstawowych na terenie Biała Piska zaliczamy:

- Szkołę Podstawową im. gen. Józefa Bema w Bemowie Piskim, ul. Generała Bema 1A, 12-230 Biała Piska
- Szkołę Podstawową im. Podlaskiej Brygady Kawalerii w Skarżynie, Skarżyn 19, 12-230 Biała Piska

- Szkołę Podstawową im. Tadeusza Kościuszki w Białej Piskiej, ul. Moniuszki 7, 12-230 Biała Piska
- Szkołę Podstawową w Kozuchach, Kozuchy 35, 12-230 Biała Piska
- Szkołę Podstawową im. Stanisława Palczewskiego w Drygajach, ul. Zielona 2, 12-230 Biała Piska

Do punkty przedszkolnego zaliczamy:

- Miejskie Przedszkole w Białej Piskiej, ul. Moniuszki 7, 12-230 Biała Piska

W 2024 roku rozpoczęto w ramach Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029 prace nad budową pierwszego w gminie żłobka.

Wg danych GUS gmina Biała Piska cechowała się najniższymi spośród analizowanych jednostek wartościami wskaźnika dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat. W 2023 roku na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat do przedszkoli, punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 661 dzieci. Wyższe były wartości dla pozostałych jednostek: kraju (942 dzieci), województwa (876 dzieci) i powiatu (799 dzieci).

Warto zauważyć, że we wszystkich jednostkach wskaźnik przyjmował w 2023 roku wartości znacznie wyższe niż w 2013 roku.

Tabela 39. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	741	794	842	811	847	873	885	852	883	927	942
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	647	697	748	707	746	786	811	785	820	857	876
Powiat piski	555	631	683	609	642	658	701	717	732	758	799
Gmina Biała Piska	474	534	557	473	505	555	605	536	598	656	661

Źródło: GUS/BDL

W 2018 roku wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce dla gminy Biała Piska wynosił 1,51, co oznacza, że miejsc było mniej niż dzieci. Ogółem sytuacja w gminie przedstawiała się mniej korzystnie niż w kraju (0,89 dziecka na 1 miejsce w placówce), województwie (1,00) i w powiecie (1,22). Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że we wszystkich jednostkach wskaźnik przyjmował w 2018 roku wartości niższe niż w 2013 roku, co oznacza, że stale przybywa miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego.

Tabela 40. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2013-2018⁶

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	1,24	1,17	1,12	1,01	0,94	0,89	-	-	-	-	-
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,47	1,37	1,33	1,16	1,06	1,00	-	-	-	-	-
Powiat piski	1,82	1,69	1,93	1,59	1,23	1,22	-	-	-	-	-
Gmina Biała Piska	1,46	1,51	2,32	2,21	1,62	1,51	-	-	-	-	-

Źródło: GUS/BDL

Według danych zawartych w Raporcie o stanie Gminy Biała Piska za rok 2023 w Miejskim Przedszkolu w Białej Piskiej uczyło się 217 przedszkolaków, a we wszystkich szkołach podstawowych (plus punkt przedszkolny w Skarżynie) uczyło się 863 uczniów.

Tabela 41. Liczba uczniów w poszczególnych jednostkach oświatowych w 2023

Lp.	Nazwa jednostki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1	Miejskie Przedszkole w Białej Piskiej	9	217
2	Szkoła Podstawowa Biała Piska	26	440
3	Szkoła Podstawowa Kożuchy	10	55
4	Szkoła Podstawowa Skarżyn	8 + 1 oddział przedszkolny	51 z oddziałem przedszkolnym
5	Szkoła Podstawowa Bemowo Piskie	10	115
6	Szkoła Podstawowa Drygały	14	202

Źródło: Raport o stanie gminy Biała Piska za rok 2023

Analiza porównawcza gminy Biała Piska z podobnymi jednostkami samorządowymi z województwa warmińsko-mazurskiego wskazuje na niekorzystny stosunek liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat na tle grupy porównawczej. W gminie w 2023 roku wskaźnik ten wynosił 54,48 przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 64,83

W przypadku współczynnika skolaryzacji w 2023 roku w gminie jej poziom wynosił 84,6%, a w grupie porównawczej 85,7%.

⁶ Zakres dat podano według najbardziej aktualnych dostępnych danych w GUS`

Tabela 42. Wybrane dane odnoszące się do sfery wychowania przedszkolnego w analizie porównawczej

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Stosunek liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	Gmina Biała Piska	45,1	45,28	47,76	51,18	54,48
	Grupa porównawcza	59,98	58,05	60,4	63,35	64,83
Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych	Gmina Biała Piska	85,3	84,1	88	85,7	84,6
	Grupa porównawcza	90,3	90,7	90,3	88,5	85,7

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

2.8. Bezpieczeństwo publiczne

W zakresie bezpieczeństwa w gminie działają Komisariat Policji w Białej Piskiej, OSP Biała Piska, OSP Drygały, OSP Skarżyn, OSP Kruszewo.

Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa (KMZB) to ogólnopolska, interaktywna platforma internetowa stworzona przez Policję, która umożliwia obywatelom anonimowe zgłaszanie miejsc i sytuacji potencjalnie niebezpiecznych lub problematycznych w ich otoczeniu.

Zgodnie ze statystyką zgłoszeń na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa na terenie gminy Biała Piska w 2025 roku najwięcej zgłoszeń odnotowano w kategorii przekraczanie dozwolonej prędkości (9).

Na 10 tys. mieszkańców gminy najwięcej zdarzeń odnotowano w przypadku kierowania pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości (2,9), oraz kradzieży (2,9). Ogółem takich zdarzeń na 10 tys. mieszkańców odnotowano 20,32.

Tabela 43. Liczba zdarzeń odnotowanych przez KKP w Białej Piskiej w okresie styczeń-marzec 2025 na 10 tys. mieszkańców

Ogółem	20,32
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie	0,0
Uszczerbek na zdrowiu	0,97
Bójka i pobicie	0,97
Kradzież z włamaniem	0,97
Uszkodzenie rzeczy	0,00
Kradzież	1,93
Udzielanie innej osobie środków odurzających lub substancji psychotropowych	0,00
Posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych	0,0
Kierowanie pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości	2,9
Oszustwo na wnuczka	0,00
Oszustwo na policjanta	0,00
Seksualne	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa

Od stycznia do marca 2025 odnotowano na terenie gminy 2 interwencje policji związane z kradzieżą mienia, 10 wykroczeń związanych z mieniem, 1 interwencję związaną ze spożywaniem alkoholu w miejscu publicznym, 3 zdarzenia związane z uszkodzeniem mienia jako wykroczeniem oraz 3 interwencje policji związane z zakłóceniem porządku publicznego lub spoczynku nocnego.

W gminie Biała Piska za ochronę przeciwpożarową odpowiadają przede wszystkim jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), które funkcjonują w poszczególnych miejscowościach gminy, m.in. w Białej Piskiej, Skarżynie, Drygałach. OSP są wspierane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Pisz, z którą współpracują podczas większych akcji ratowniczo-gaśniczych oraz w zakresie szkoleń i ćwiczeń. W 2023 roku uruchomiono System Sygnalizacji Pożaru Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Pisz urządzeń do transmisji zdarzeń pożarowych w budynku Urzędu Miejskiego w Białej Piskiej.

Analiza porównawcza gminy Biała Piska z podobnymi gminami wskazuje na wyższy poziom przestępstw popełnianych w gminie.

W 2023 roku na 10 tys. mieszkańców gminy Biała Piska stwierdzono 4,5 przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu oraz 76,3 przestępstw przeciwko mieniu, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej odpowiednio 3,45 i 77,4 przestępstwa. **Mniej korzystnie dla gminy Biała Piska kształtowały się również wskaźniki odnoszące się do przestępstw drogowych.** W 2023 roku na 10 tys. mieszkańców w mieście odnotowano 27,3 takich przestępstw, przy średniej dla grupy porównawczej wynoszącej 21,4.

Tabela 44. Wybrane dane odnoszące się do sfery bezpieczeństwa publicznego

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszkańców	Gmina Biała Piska	5,54	5,53	5,78	5,03	4,5
	Grupa porównawcza	4,25	3,97	3,79	3,56	3,45
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	Gmina Biała Piska	60,7	65,3	72,4	73,4	76,3
	Grupa porównawcza	65,4	66,4	71,3	74,9	77,4
Przestępstwa drogowe stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach na 10 tys. mieszkańców	Gmina Biała Piska	29,1	30,5	32,7	31,9	27,3
	Grupa porównawcza	20,7	20,8	21,8	21,9	21,4

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

2.9. Społeczeństwo obywatelskie

Działania koordynujące pracę organizacji i instytucji realizujących zadania na rzecz mieszkańców gminy Biała Piska zostały usystematyzowane w Programie współpracy Gminy Biała Piska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023. Program ma na celu budowanie partnerstwa służącego rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców, wzmocnieniu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych, unormowanie współpracy finansowej i pozafinansowej gminy z organizacjami pozarządowymi.

Według **sprawozdania z realizacji w 2023 r. Programu współpracy Gminy Biała Piska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego gmina udzieliła dotacji na realizację zadań przez podmioty nienależące do sektora finansów publicznych w zakresie opieki medycznej i rehabilitacji, ochrony i promocji zdrowia, kultury fizycznej, poprawy jakości wspólnych przestrzeni.**

Gmina Biała Piska aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, uznając je za kluczowych partnerów w realizacji działań na rzecz lokalnej społeczności. Organizacje te, dzięki znajomości potrzeb mieszkańców, skutecznie realizują zadania własne gminy, wnosząc zarówno kreatywność i zaangażowanie, jak i środki finansowe oraz wkład pozafinansowy, przede wszystkim poprzez aktywność członków i wolontariuszy. Ta współpraca przyczynia się do podniesienia jakości usług publicznych oraz umożliwiła dotarcie do szerokiego grona odbiorców.

Aktywność społeczną mieszkańców gminy Biała Piska w relacji do innych jednostek można porównać za pomocą wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców.

Wg danych GUS w 2023 roku w gminie Biała Piska wskaźnik ten wynosił 23. Osiągnięta wartość była niższa od średniej krajowej (46 podmioty NGO na 10 tys. mieszkańców), wojewódzkiej (49 podmiotów na 10 tys. mieszkańców) oraz powiatowej (43 podmiotów na 10 tys. mieszkańców).

Tabela 45. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	38	37	38	40	41	43	46
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	41	40	41	43	44	45	49
Powiat piski	37	35	36	38	38	40	43
Gmina Biała Piska	23	20	21	22	21	21	23

Źródło: GUS/BDL

Na tle gmin z grupy porównawczej gmina Biała Piska wyróżniała się negatywnie pod względem liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców oraz dynamiki ich powstawania oraz pod względem liczby i dynamiki nowo zarejestrowanych fundacji w ostatnich latach. Mniej korzystnie gmina

wypadła również w odniesieniu do poziomu wsparcia finansowego organizacji pozarządowych z budżetu gminy.

Tabela 46. Wybrane dane odnoszące się do sfery aktywności społecznej ujęte w analizie porównawczej

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	2,1	2,2	2,1	2,1	2,3
	Grupa porównawcza	3,5	3,7	3,8	3,9	4,2
Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	Gmina Biała Piska	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Grupa porównawcza	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	Gmina Biała Piska	1	0,3	0	0	0,7
	Grupa porównawcza	1,4	1,2	1,2	1,2	1,9

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1. Gospodarka i przedsiębiorczość

Gospodarka gminy Biała Piska jest w dużej mierze oparta na rolnictwie i leśnictwie. Gmina ta ma charakter rolniczy, gdzie dominują gospodarstwa indywidualne zajmujące się produkcją roślinną i hodowlą zwierząt. W produkcji roślinnej przeważa uprawa zbóż i roślin pastewnych, natomiast w hodowli dominuje bydło mleczne i mięsne oraz trzoda chlewna.

Wg danych GUS w 2023 roku na terenie gminy Biała Piska działalność prowadziło 613 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów w gminie na przestrzeni lat 2013-2023 nieznacznie wzrosła i w 2023 roku była o 9,1% wyższa niż w 2013 roku.

Wśród podmiotów gospodarczych miasta dominowały jednostki sektora prywatnego. W 2023 roku 531 podmiotów (86,6%) reprezentowało sektor prywatny.

Tabela 47. Podmioty gospodarki narodowej ogółem i wg sektora w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
podmioty gospodarki narodowej - ogółem	576	585	582	569	554	552	576	588	595	606	613
sektor publiczny	90	90	88	86	81	81	82	84	82	82	82

sektor prywatny	486	495	494	482	473	471	494	504	513	524	531
-----------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: GUS/BDL

W strukturze podmiotów z gminy Biała Piska dominują firmy mikro, tj. podmioty zatrudniające od 0 do 9 pracowników. W 2023 roku stanowiły one 97% wszystkich przedsiębiorstw w gminie. Ich liczebność zwiększyła się między rokiem 2013 a 2023 o 8,3%. W analizowanym okresie zmalała o 8 podmiotów liczebność kategorii podmiotów zatrudniających 10-49 (spadek o 34,7%). Na obszarze gminy znajdowały się 2 podmioty zatrudniające 50-249 pracowników oraz 1 podmiot zatrudniający od 250 do 999 osób (tyle samo co w 2013 r.).

Tabela 48. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	576	585	582	569	554	552	576	588	595	606	613
0 - 9	549	558	557	545	533	533	558	570	578	589	595
10 - 49	23	23	21	20	18	16	15	15	14	14	15
50 - 249	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2
250 - 999	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: GUS/BDL

W porównaniu do 2013 roku liczba podmiotów zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem w gminie Biała Piska zmniejszyła się o 16,3%. Rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem w mieście zajmowały się w 2023 roku 51 podmioty. Działalność w obszarze przemysłu i budownictwa w 2023 roku prowadziło w gminie 158 podmiotów o 21,5% więcej niż w 2013 roku. Natomiast pozostałą działalność w mieście prowadziły 404 podmioty. Liczebność tej kategorii zwiększyła się w latach 2013-2023 o 5,2%.

Tabela 49. Podmioty gospodarcze według podstawowych profili działalności w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	62	59	59	59	57	54	53	52	54	51	51
przemysł i budownictwo	130	131	130	126	126	135	144	150	153	156	158
pozostała działalność	384	395	393	384	371	363	379	386	388	399	404

Źródło: GUS/BDL

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Biała Piska najliczniej reprezentowane były jednostki działające w sekcji: F, budownictwo. W 2023 roku ich liczba wynosiła 103, co stanowiło 24,8% wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie. Kolejna pod względem liczebności okazała się sekcja: G, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. (70

podmiotów, tj. 16,8%). W sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo zarejestrowanych było 46 podmiotów, co stanowiło 11,08% wszystkich podmiotów, natomiast w sekcji H - transport i gospodarka magazynowa – 41 podmiotów, co stanowiło 9,8% wszystkich podmiotów.

Tabela 50. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD 2007⁷ w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sekcja A	56	53	53	53	51	49	48	47	49	46	46
Sekcja B	2	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3
Sekcja C	27	27	25	26	25	27	27	30	30	32	37
Sekcja D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja E	5	5	6	7	6	6	6	6	6	6	6
Sekcja F	88	89	89	80	83	90	98	101	104	106	103
Sekcja G	99	105	101	97	86	80	86	78	76	71	70
Sekcja H	22	27	26	27	26	26	27	29	31	37	41
Sekcja I	14	14	15	14	14	12	10	10	11	12	12
Sekcja J	5	6	5	5	5	9	9	10	9	12	13
Sekcja K	4	6	6	5	4	4	4	4	5	4	4
Sekcja L	2	2	2	2	2	2	3	3	4	4	3
Sekcja M	12	12	13	11	12	12	15	17	16	15	13
Sekcja N	11	9	11	11	11	9	9	11	13	11	10
Sekcja O	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja P	6	4	4	3	4	4	5	5	6	6	6
Sekcja Q	22	21	22	21	22	21	22	22	19	18	20
Sekcja R	4	3	2	3	5	4	6	6	6	7	7
Sekcje S, T, U	14	12	15	15	14	15	14	17	16	19	21

Źródło: GUS/BDL

Analiza wskaźników dotyczących podmiotów gospodarczych wskazuje, że na tle innych analizowanych jednostek administracyjnych gmina Biała Piska cechowała się niskim poziomem przedsiębiorczości. W 2023 roku na 10 tys. mieszkańców gminy przypadały 592 podmioty wpisane do rejestru REGON

⁷ Podział gospodarki według PKD 2007: Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie; Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe; Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; Sekcja F – Budownictwo; Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa; Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; Sekcja J – Informacja i komunikacja; Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; Sekcja P – Edukacja; Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Sekcja S – Pozostała działalność usługowa; Sekcja SiT – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

i była to wartość zdecydowanie niższa od średniej krajowej (1 368 podmiotów), wojewódzkiej (1 085 podmiotów) oraz od średniej dla powiatu (909).

Warto jednak zauważyć, że we wszystkich jednostkach administracyjnych wskaźnik przyjmował coraz wyższe wartości. W gminie Biała Piska wskaźnik ten wzrósł między rokiem 2013 a rokiem 2023 o 24,6%.

Tabela 51. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	1 057	1 071	1 089	1 103	1 121	1 136	1 175	1 224	1 276	1 323	1 368
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	845	854	860	865	874	890	927	984	1 024	1 053	1 085
Powiat piski	722	733	733	731	737	761	779	836	857	884	909
Gmina Biała Piska	475	484	484	477	468	469	496	543	557	574	592

Źródło: GUS/BDL

Wskaźnik jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w roku 2023 wynosił w gminie 40 podmiotów, co było wartością najniższą w porównaniu do danych krajowych (102 podmioty na 10 tys. mieszkańców), wojewódzkich (81 podmiotów na 10 tys. mieszkańców) oraz powiatowych (63 podmioty na 10 tys. mieszkańców).

Tabela 52. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. osób w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	95	93	94	91	94	102	99	86	97	102	102
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	82	79	74	72	75	86	84	75	81	78	81
Powiat piski	74	75	67	61	63	80	70	67	61	64	63
Gmina Biała Piska	55	54	40	38	38	45	51	46	41	56	40

Źródło: GUS/BDL

Jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców było w gminie Biała Piska w roku 2023 28, co było wartością najniższą w porównaniu do danych powiatowych (45 wyrejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców), wojewódzkich (55 wyrejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców) oraz krajowych (60 wyrejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców)

Tabela 53. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	70	79	76	77	75	86	59	45	50	58	60
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	65	70	68	68	67	72	47	41	47	52	55
Powiat piski	68	62	66	62	58	56	48	45	44	42	45
Gmina Biała Piska	30	42	37	50	43	39	30	29	25	40	28

Źródło: GUS/BDL

Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców wskazuje na relatywnie niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy Biała Piska. W 2023 roku na 1000 mieszkańców miasta przypadało 40 osób prowadzących działalność gospodarczą. W tym samym roku w skali kraju na 1000 mieszkańców działalność gospodarczą prowadziło 97 osób, a w skali powiatu 67 osób, a w skali województwa (78).

Między rokiem 2013 a 2023 wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie wzrósł najmniej na tle analizowanych jednostek o 25%. Większe wzrosty wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców odnotowano w skali kraju (o 25,9%), województwa (o 27,853%) oraz powiatu (o 26,4%).

Tabela 54. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	77	77	77	77	78	81	84	87	91	94	97
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	61	61	61	60	61	63	66	71	74	76	78
Powiat piski	53	54	54	53	54	56	58	62	64	65	67
Gmina Biała Piska	32	33	33	32	31	32	34	37	38	39	40

Źródło: GUS/BDL

Na tle grupy porównawczej gmina Biała Piska wykazywała niższy potencjał aktywności zawodowej mieszkańców miasta.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w gminie Biała Piska była niższa **od średniej w grupie porównawczej**. W 2023 roku na 1000 mieszkańców w gminie przypadały 59,2 podmioty, w grupie porównawczej średnia wynosiła 97,13 podmiotów. Dynamika tego na przestrzeni lat wskaźnika była dodatnia.

W gminie notowano **niższe wartości wskaźnika podmiotów wyrejestrowanych z REGON**.

Gmina Biała Piska charakteryzowała się na tle grupy porównawczej **niższymi od średniej wpływami z podatków z tytułu PIT**, co świadczy o niższym potencjale aktywności zawodowej mieszkańców miasta.

Niższe od średniej w grupie porównawczej w 2023 roku były wpływy z tytułu podatku CIT, chociaż w analizowanym okresie od 2019 do 2023 roku w gminie zwiększyły się one znacząco.

Niższe od średniej w grupie porównawczej były w 2023 roku w gminie wpływy z tytułu podatku od nieruchomości.

Niekorzystnie, zarówno w gminie Biała Piska, jak też w grupie porównawczej, kształtowały się relacje demograficzne, odnoszące się do zastępowalności osób odchodzących z rynku pracy przez nowe

pokolenie. Widoczna była niekorzystna dynamika zmiany wartości wskaźnika różnicy liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy.

Gmina Biała Piska wyróżniała się na tle grupy porównawczej niższym poziomem wydatków inwestycyjnych.

W gminie na tle grupy porównawczej notowano również niższe **wartości wskaźnika nowo oddanej powierzchnia komercyjna** do liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Tabela 55. Wybrane dane odnoszące się do sfery aktywności gospodarczej w analizie porównawczej

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	Gmina Biała Piska	49,56	54,29	55,67	57,4	59,2
	Grupa porównawcza	82,27	87,64	91,11	94,25	97,13
Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców – średnia trzyletnia	Gmina Biała Piska	3,75	3,27	2,81	3,12	3,1
	Grupa porównawcza	5,26	4,49	3,97	4,03	4,39
Wpływy jst z tytułu udziału we wpływach Budżetu Państwa z PIT na 1000 osób w wieku produkcyjnym od 18 roku życia – średnia trzyletnia (tys. zł)	Gmina Biała Piska	606368,26	675550,62	764533,69	927337,54	925086,89
	Grupa porównawcza	978352,91	1078077,45	1185781,63	1403188,32	1392652,06
Wpływy jst z tytułu udziału we wpływach Budżetu Państwa z CIT na 1000 osób w wieku od 18 roku życia – średnia trzyletnia (tys. zł)	Gmina Biała Piska	12663	6491	9841	9937	12992
	Grupa porównawcza	23956	27915	36058	40436	51083
Dochody z podatku od nieruchomości przypadające na 1000 osób w wieku produkcyjnym – średnia trzyletnia (tys. zł)	Gmina Biała Piska	2463112,6	2719482,19	3194043,85	3805374,13	4306961,41
	Grupa porównawcza	2940420,84	3372726,14	3956553,74	5050822,04	5817403,66
Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców miasta	Gmina Biała Piska	-14,71	-23,73	-18,43	-20,08	-22,21
	Grupa porównawcza	-37,02	-41,33	-39,1	-37,32	-36,2
Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	Gmina Biała Piska	573,31	495,92	361,92	261,24	498,66
	Grupa porównawcza	784,15	842,66	793,29	908,62	1308,63
Nowo oddano powierzchnia komercyjna do liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – średnia trzyletnia	Gmina Biała Piska	7,67	9,07	5,8	11,81	14,21
	Grupa porównawcza	16,54	18,24	17,05	17,42	15,34

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

3.2. Rynek pracy

Liczba osób pracujących na terenie gminy Biała Piska wg GUS na koniec 2023 roku wynosiła 3 316 osób, z czego 1774 osób pracowało w sektorze usługowym, 843 osoby pracowały w sektorze rolniczym, a 699 osób pracowało w sektorze przemysłowym.

W podziale na płeć zbiorowość pracujących w gminie w 2023 roku tworzyło 933 mężczyzn i 792 kobiety, co oznacza, że mężczyźni posiadali przewagę.

Wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców⁸ pozwala porównać sytuację w mieście oraz innych jednostkach administracyjnych. Porównanie to jest dla gminy Biała Piska niekorzystne. W 2021 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadały bowiem 72 osoby pracujące, co było wartością najniższą na tle analizowanych jednostek, zdecydowanie niższą od średniej krajowej (259 osoby), wojewódzkiej (206), jak również powiatowej (137).

Na przestrzeni lat 2013-2021 analizowany wskaźnik przyjmował różne wartości i fluktuował, ogółem we wszystkich jednostkach jego wartość w 2021 roku ukształtowała się na poziomie wyższym niż w 2013 roku. Dla gminy Biała Piska wskaźnik ten wzrósł o 12,5%, w skali kraju odnotowano wzrost o 14,6%, w skali województwa o 10,1%, a w skali powiatu o 7%.

Tabela 56. Pracujący na 1000 mieszkańców w latach 2013-2021

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	226	230	232	240	247	251	255	254	259	x	x
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	187	189	191	196	200	202	203	204	206	x	x
Powiat piski	128	133	127	126	130	130	130	135	137	x	x
Gmina Biała Piska	64	71	73	74	82	81	67	71	72	x	x

Źródło: GUS/BDL, przedział czasowy ze względu na dostępność danych

W 2023 roku w rejestrze osób bezrobotnych w gminie Biała Piska wg danych GUS pozostawało 435 mieszkańców. W porównaniu do 2013 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie zmniejszyła się o 1 261 osób, tj. o 74,3%. W całym analizowanym okresie widoczny jest stały trend spadkowy, za wyjątkiem roku 2020 (wzrost w porównaniu do 2019 r.).

Ogółem zbiorowość bezrobotnych w 2023 roku tworzyło 199 mężczyzn i 236 kobiet. W obydwu kategoriach płciowych nastąpił spadek liczebności zarejestrowanych osób bezrobotnych. Między rokiem 2013 a 2023 liczba bezrobotnych mężczyzn w mieście zmniejszyła się o 74,8%, podczas gdy spadek liczby bezrobotnych kobiet wyniósł 73,9%. Struktura bezrobotnych w tym okresie uległa

⁸ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności – wyjaśnienie GUS.

nieznacznej zmianie. W 2013 roku mężczyźni stanowili 46,6%, a kobiety 53,3% osób zarejestrowanych. W 2023 roku udział mężczyzn w ogóle bezrobotnych spadł do 45,7%, a udział kobiet do 54,2%.

Tabela 57. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	1 696	1 449	1 144	967	689	521	516	616	521	481	435
mężczyźni	791	699	532	445	262	204	205	273	231	218	199
kobiety	905	750	612	522	427	317	311	343	290	263	236

Źródło: GUS/BDL

W latach 2013-2023 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy Biała Piska w wieku produkcyjnym systematycznie się zmniejszał, a w 2020 r. nieznacznie wzrósł osiągając poziom 9,3%. W 2023 roku wartość dla kraju wynosiła w tym czasie 3,6%, dla województwa 4,9%, a dla powiatu 5,9%.

W przypadku udziału bezrobotnych mężczyzn w ogóle mężczyzn w wieku produkcyjnym w gminie Biała Piska w 2023 roku osiągnięto poziom 5,7% i była to wartość wyższa od średniej dla kraju (3,2%), województwa (4,3%) i powiatu (4,9%).

W przypadku udziału bezrobotnych kobiet w ogóle kobiet w wieku produkcyjnym odsetek dla gminy Biała Piska przyjął w 2023 roku wartość najwyższą na tle analizowanych jednostek (8,3%). wartość dla całego kraju w zakresie udziału bezrobotnych kobiet w ogóle kobiet w wieku produkcyjnym wynosiła 4,0%, dla województwa 5,7%, a dla powiatu 7,0%.

Tabela 58. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem											
POLSKA	8,8	7,5	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8	4,6	4,0	3,7	3,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	12,4	10,6	9,1	8,1	6,7	6,0	5,2	6,2	5,2	5,1	4,9
Powiat piski	16,9	14,3	12,5	9,4	7,2	5,7	5,3	6,8	6,2	5,9	5,9
Gmina Biała Piska	21,7	18,6	14,8	12,6	9,0	6,9	6,9	9,3	7,9	7,4	6,9
mężczyźni											
POLSKA	8,2	6,9	5,9	5,0	3,9	3,5	3,2	4,0	3,5	3,2	3,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	11,3	9,6	8,1	6,9	5,5	4,7	4,1	5,1	4,2	4,3	4,3
Powiat piski	15,4	13,2	10,6	7,6	5,3	4,0	3,8	5,4	4,8	4,6	4,9
Gmina Biała Piska	18,4	16,3	12,4	10,5	6,2	4,9	5,0	7,4	6,3	6,1	5,7
kobiety											
POLSKA	9,5	8,2	7,2	6,4	5,4	5,0	4,4	5,3	4,6	4,2	4,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13,7	11,8	10,3	9,4	8,1	7,5	6,6	7,4	6,4	6,0	5,7
Powiat piski	18,8	15,6	14,8	11,6	9,4	7,6	7,1	8,5	8,1	7,4	7,0
Gmina Biała Piska	25,9	21,5	17,7	15,2	12,5	9,3	9,4	11,6	9,9	9,1	8,3

Źródło: GUS/BDL

Analiza porównawcza wskazuje na mniej korzystną sytuację gminy Biała Piska w odniesieniu do rynku pracy.

Na tle grupy porównawczej gmina Biała Piska w 2023 r. charakteryzowała się wyższymi wartościami wskaźników bezrobocia ogółem, a także bezrobocia wśród osób młodych do 25 roku życia i długotrwałego bezrobocia.

Przestrzeń gminy Biała piska na tle grupy porównawczej charakteryzowała się bardzo zbliżonym poziomem wysokości miesięcznych wynagrodzeń brutto. Warto odnotować rosnący z roku na rok poziom wynagrodzeń.

Tabela 59. Wybrane dane odnoszące się do rynku pracy w analizie porównawczej

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	Gmina Biała Piska	44,4	56,87	48,75	45,56	42,01
	Grupa porównawcza	33,09	38,36	33,43	31,63	31,03
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	Gmina Biała Piska	6,8	9,69	7,3	6,44	5,02
	Grupa porównawcza	4,59	5,46	4,31	4,41	4,38
Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	Gmina Biała Piska	24,61	32,04	31,62	25,2	24,05
	Grupa porównawcza	17,96	21,14	20,21	17,75	16,97
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	Gmina Biała Piska	4281	4633	4968	5581	6369
	Grupa porównawcza	4306	4642	5065	5666	6399

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

4. SFERA TECHNICZNA

4.1. Transport i komunikacja

Gmina Biała Piska zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie piskim. Przez jej obszar przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 58 relacji: Olsztynek – Zgniłochy – Jedwabno – Szczytno – Babięta – Ruciane Nida – Pisz – Biała Piska – Szczuczyn przebiegająca na terenie gminy przez miejscowości: Kaliszki, Biała Piska, Kożuchy, Świdry. Ważną rolę w układzie komunikacyjnym odgrywa również droga wojewódzka nr 667 przebiegająca na terenie gminy przez miejscowości Biała Piska, Sulimy, Nowe Drygały, Drygały, Pogorzel Wielka i Rakowo Małe. W pobliżu gminy (odległość ok. 30 km)

przebiega odcinek drogi ekspresowej S61, która jest częścią międzynarodowej trasy Via Baltica, w Polsce przebiegającej przez miejscowości Ostrów Mazowiecka – Łomżę – Stawiski – Szczuczyn – Ełk – Raczki – Suwałki aż do Budziska.

Komunikacja autobusowa

Na obszarze gminy funkcjonuje 8 linii autobusowych:

- linia nr 1 relacji Biała Piska - Cibory - Pawłocin - Biała Piska
- linia nr 2 relacji Biała Piska - Lipińskie - Sokoły Jeziorne - Biała Piska
- linia nr 3 relacji Biała Piska - Sulimy - Orłowo - Biała Piska
- linia nr 4 relacji Biała Piska - Kumielsk - Kukły - Biała Piska
- linia nr 5 relacji Biała Piska - Zalesie - Myszk - Biała Piska
- linia nr 6 relacji Biała Piska - Mikuty - Bełcząc - Biała Piska
- linia nr 7 relacji Biała Piska - Łupki - Pisz - Biała Piska
- linia nr 8 relacji Biała Piska - Monety - Drygały - Biała Piska

Komunikacja kolejowa

Na terenie gminy Biała Piska funkcjonuje przystanek kolejowy Biała Piska, który obsługuje ruch pasażerski. Połączenia kolejowe z tego przystanku oferując połączenia m.in. do Białegostoku, Ełku, Gdyni Głównej, Olsztyna Głównego, Szczecina Głównego i Warszawy. Przystanki kolejowe na terenie gminy Biała Piska znajdują się również w miejscowościach Kaliszki, Biała Piska, Drygały oraz Pogorzel Wielka.

Według danych GUS dostępnych za lata 2022 i 2023 na terenie gminy w 2023 roku dostępnych było 57,8 km dróg gminnych, 46,2 km dróg o nawierzchni twardej, 20 km dróg o nawierzchni twardej ulepszonej i 11,6 km dróg o nawierzchni gruntowej.

Tabela 60. Drogi gminne wg typu nawierzchni w gminie Biała Piska w latach 2022-2023

Nazwa	ogółem		o nawierzchni twardej		o nawierzchni twardej ulepszonej		o nawierzchni gruntowej	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
POLSKA	254 312,9	255 080,9	153 046,1	155 159,7	134 949,8	137 656,1	101 266,8	99 921,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	10 663,1	10 767,6	4 335,1	4 424,4	3 482,1	3 681,3	6 328,0	6 343,2
Powiat piski	310,0	315,3	187,2	200,3	114,1	127,4	122,8	115,0
Gmina Biała Piska	57,8	57,8	46,2	46,2	20,0	20,0	11,6	11,6

Źródło: GUS/BDL

Według Raportu o stanie gminy za rok 2023 wiele inwestycji, które gmina zamierzała realizować poprzez podpisanie umów, bądź rozpoczęła realizację były inwestycje związane z przebudową dróg bądź naprawa ich powierzchni co wskazuje na potrzebę poprawy jakości infrastruktury drogowej w gminie.

Na terenie gminy według danych dostępnych w GUS następuje ciągły rozwój sieci przystanków autobusowych. W roku 2018 takich przystanków na terenie gminy było 27 podczas gdy w roku 2023 było ich już 88 co stanowiło wzrost o 225%

Tabela 61. Liczba czynnych przystanków autobusowych w latach 2018-2023 na terenie gminy Biała Piska

	ogółem					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	166 814	171 409	175 644	179 094	183 598	188 564
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	5 748	5 936	6 069	6 434	6 972	7 241
Powiat piski	119	110	110	110	179	227
Gmina Biała Piska	27	18	18	18	85	88

Źródło: GUS/BDL

4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Ujęcia wody na obszarze gminy Biała Piska są zlokalizowane w miejscowościach: Biała Piska, Bemowo Piskie, Dąbrówka Drygalska, Drygały, Kaliszki, Kumielsk, Radysy, Rakowo Małe, Skarżyn, Szymki, Świdry i Zalesie.

Wg danych GUS długość rozdzielczej czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy Biała Piska wynosiła w 2021 roku 172,4 km. Od 2013 roku zwiększyła się o 16 km, tj. o 10%. Wzrosła również liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, z 1476 w 2013 roku do 1694 w 2023 roku (wzrost o 14,7%).

Ogółem z sieci wodociągowej w gminie korzystało w 2023 roku 8942 osób, mniej o 10,5% niż w 2013r. Na przestrzeni lat 2013-2023 wielkość wody dostarczanej gospodarstwom domowym nieznacznie wzrosła o 1,4%. W 2013 roku było to 420,5 dam³, zaś w 2023 roku 426,6 dam³.

Tabela 62. Charakterystyka sieci wodociągowej w gminie Biała Piska

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	156,4	157,1	157,1	160,1	168,5	170,7	170,7	171,0	172,4	Brak danych	Brak danych
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych	1 476	1 476	1 484	1 570	1 585	1 590	1 614	1 628	1 652	1 675	1 694

i zbiorowego zamieszkania (szt.)											
woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam3)	420,5	444,0	467,0	435,6	445,2	431,2	443,7	434,5	427,6	416,0	426,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	9 998	9 920	10 015	10 044	9 962	9 885	9 867	9 764	9 136	9 036	8 942

Źródło: GUS/BDL

Dostęp do sieci wodociągowej na terenie gminy Biała Piska można uznać za powszechny. W 2023 roku odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej ukształtował się w gminie na poziomie 84,9% w porównaniu do 81,9% w 2013 roku. Stawia to gminę w niekorzystnej sytuacji w stosunku do powiatu (88,0%), województwa (95,3%) i kraju (92,6%).

Tabela 63. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2013-2023 (%)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	88,0	91,6	91,8	91,9	92,0	92,0	92,2	92,2	92,4	92,5	92,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	89,4	94,6	94,7	94,8	94,8	94,9	95,0	95,1	95,2	95,3	95,3
Powiat piski	84,4	85,3	85,8	86,0	86,1	86,5	86,8	87,4	87,8	88,0	88,0
Gmina Biała Piska	81,9	82,8	83,6	83,5	83,6	83,8	84,0	84,4	84,5	84,7	84,9

Źródło: GUS/BDL

W 2023 roku wdrożono Program Monitorowania i Zarządzania Gospodarką Wodno- Ściekową AQUARIUS do prowadzenia ewidencji w zakresie nieczystości ciekłych w celu prawidłowego nadzorowania gospodarki wodno- ściekowej.

Wg danych GUS sieć kanalizacyjną na terenie gminy Biała Piska w 2023 roku tworzyło 82,8 km czynnej sieci i 553 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Na przestrzeni lat 2013-2023 dostęp do kanalizacji w mieście poprawił się. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej zwiększyła się ogółem o 29,1%, a liczba przyłączy wzrosła o 11,4%. Jednocześnie w latach 2013-2023 liczba ludności korzystającej w mieście z sieci kanalizacyjnej spadła z 6 071 do 5 593 osób, tj. o 7,8%.

Tabela 64. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w gminie Biała Piska

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	64,1	66,8	66,8	66,8	74,0	79,9	81,2	82,6	82,6	82,6	82,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	496	498	498	698	491	508	515	527	536	541	553

ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	6 071	6 070	6 044	6 150	6 131	6 138	6 109	5 766	5 710	5 654	5 593
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: GUS/BDL

Na podstawie odsetka ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w gminie można stwierdzić, że dostęp do kanalizacji jest mniej powszechny niż do wodociągów. W 2023 roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 54,% mieszkańców gminy, co było odsetkiem najniższym na tle analizowanych jednostek, zdecydowanie niższym niż wynosiła średnia krajowa (72,6%), wojewódzka (75,6%) i powiatowa (73,3%).

Tabela 65. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2013-2023 (%)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	65,1	68,7	69,7	70,2	70,5	70,8	71,2	71,6	71,9	72,3	72,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	68,3	73,4	74,0	74,3	74,2	74,4	74,6	75,2	75,4	75,6	75,9
Powiat piski	64,2	68,5	69,4	70,1	70,1	70,7	71,2	72,2	72,9	73,1	73,3
Gmina Biała Piska	50,1	50,2	50,3	51,6	51,8	52,1	52,6	53,2	53,4	53,6	54,0

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS w 2023 roku z oczyszczalni ścieków korzystało 7 346 mieszkańców gminy Biała Piska (o 2,7% mniej niż w 2013 r.). Wielkość ścieków odprowadzanych z terenu miasta wyniosła w 2023 roku 2 6730 dam³ tj. o73 dam³ (o 2,8%) więcej niż w 2013 roku.

Tabela 66. Liczba mieszkańców korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	27 072 244	27 493 629	27 955 668	28 242 209	28 271 779	28 410 645	28 582 581	28 519 392	28 511 915	28 593 505	28 572 999
Warmińsko-mazurskie	1 082 211	1 083 235	1 092 564	1 087 692	1 099 023	1 105 006	1 097 499	1 076 190	1 064 979	1 071 419	1 072 771
Powiat piski	45 719	46 143	46 743	50 779	51 059	50 745	47 168	45 150	44 385	44 956	44 400
Gmina Biała Piska	7 554	8 052	8 052	11 840	11 849	11 730	7 917	7 359	7 148	7 497	7 346

Źródło: GUS/BDL

W 2013 roku na terenie gminy Biała Piska znajdowało się 586 zbiorników bezodpływowych i 1 oczyszczalnia przydomowa. W 2023 roku liczba zbiorników bezodpływowych zmalała o 51,1%, zaś liczba oczyszczalni przydomowych wzrosła do 50 (wzrost o 49 oczyszczalni co stanowi wzrost o 4900%).

Tabela 67. Gromadzenie nieczystości ciekłych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
zbiorniki bezodpływowe (szt.)	586	588	593	595	599	602	602	230	258	265	286
oczyszczalnie przydomowe (szt.)	1	2	3	3	4	4	4	40	39	41	50

Źródło: GUS/BDL

Podstawę funkcjonowania gospodarki ściekowej w gminie stanowi oczyszczalnia ścieków zlokalizowana na obrzeżu miejscowości Biała Piska (ul. Batorego 1).

4.3. Gospodarka odpadami

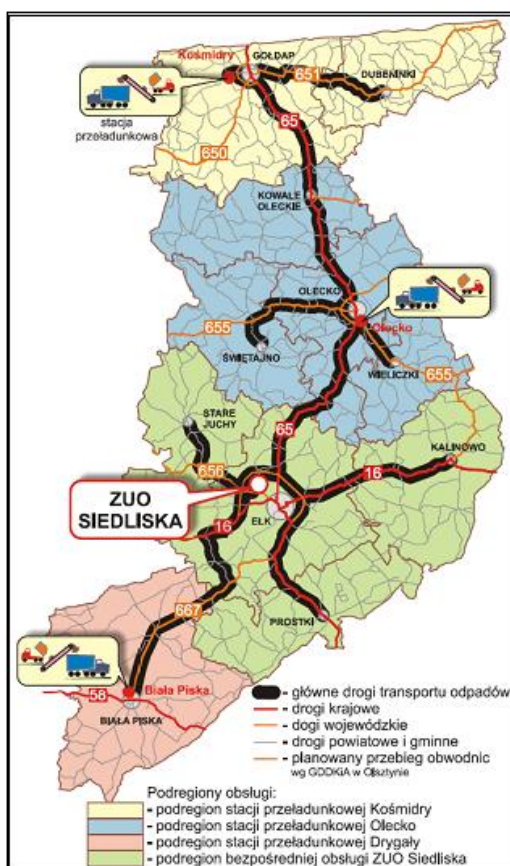
Gmina Biała Piska jest jedną z dwunastu gmin członkowskich Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” z siedzibą w Ełku zgodnie z Uchwałą Nr XXXVIII/357/05 Rady Miejskiej w Białej Piskiej z dnia 8 grudnia 2005 r. w sprawie przystąpienia Gminy Biała Piska do Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” w Ełku i przyjęcia Statutu Związku.

Gmina Biała Piska została podzielona na 3 sektory:

- Sektor I obejmujący miejscowości– Kolonia Kawątek, Kaliszki, Orłowo, Giętkie, Ruda, Zabelne, Oblewo, Sulimy, Nowe Drygały, Iłki, Kolonia Drygały, Zalesie, Klarewo, Myszk, Zaskwierki, Dąbrówka Drygalska, Pogorzel Mała, Pogorzel Wielka, Nitki, Monety, Rakowo Małe, Bemowo Piskie, Konopki, Kolonia Konopki, Kruszewo, Lisy, Dmusy, Lipińskie, Drygały;
- Sektor II obejmujący: Miasto Biała Piska i Zatorze;
- Sektor III obejmujący miejscowości: Belcząc, Kowalewo, Mikuty, Długi Kąt, Kózki, Szkody Kolonia, Szkody, Radysy, Sokoły, Kukły, Szymki, Kumielsk, Cwaliny, Cwalinki, Jakuby, Gruzy, Grodzisko, Guzki, Kożuchy Małe, Komorowo, Kożuchy, Rolki, Danowo, Cibory, Świdry, Świdry Kościelne, Łodygowo, Pawłocin, Myśliki, Wojny, Włosty, Skarżyn, Rogale Wielkie, Sokoły Jeziorne.

Ze względu na specyfikę obszaru przedsięwzięcia (12 gmin: miasto Ełk, gmina Ełk, gmina Stare Juchy, gmina Kalinowo, gmina Prostki, gmina Olecko, gmina Kowale Oleckie, gmina Świętajno, gmina Wieliczki, gmina Gołdap, gmina Dubeninki, gmina Biała Piska i dużą rozciągłość obszaru (ok. 100 km) podzielono go na trzy podregiony, obsługiwane przez stacje przetwarzające oraz jeden region obsługiwany bezpośrednio przez Zakład Utylizacji Obszarów w Siedliskach. Podregion Biała Piska obsługuje stacja przetwarzająca Biała Piska (gmina Biała Piska).

Rysunek 1. System gospodarki odpadami obejmujący gminę Biała Piska.

Źródło: <https://eko-mazury.elk.pl/system-gospodarki-odpadami/>

Umowę na odbiór i transport odpadów komunalnych z nieruchomości na terenie gminy Biała Piska realizuje firma KOMA Sp. z o.o.

Wg danych GUS w 2023 roku na terenie gminy Biała Piska zebrano łącznie 1719,22 t zmieszanych odpadów. W porównaniu do 2013 roku wielkość odpadów zmieszanych zebranych w gminie zmniejszyła się ogółem o 14,36%. Zdecydowana większość odpadów zmieszanych to odpady pochodzące z gospodarstw domowych. W 2013 roku stanowiły one 75,8% ogólnej wielkości zebranych odpadów zmieszanych, zaś w 2023 roku ich udział wynosił 63,28%.

Tabela 68. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w gminie Biała Piska w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	2007,77	2241,00	2525,42	2369,90	2828,14	3061,14	3305,93	2676,78	2193,28	1814,86	1719,22
z gospodarstw domowych	1523,39	1819,99	2035,72	1939,69	1961,53	2142,59	2282,42	1773,51	1352,76	1152,24	1088,06

Źródło: GUS/BDL

Dane statystyczne wskazują, że mieszkańcy gminy Biała Piska wytwarzali mniejszą ilość odpadów zmieszanych na osobę niż mieszkańcy kraju, województwa i powiatu. W 2023 roku na 1 mieszkańca

gminy Biała Piska przypadało 164,1 kg odpadów zmieszanych. Dla porównania w 2023 roku wartość krajowa wynosiła 211,7 kg na 1 osobę, wojewódzka 187,9 kg, a powiatowa 198,9 kg na 1 osobę.

Tabela 69. Odpady zmieszane na 1 mieszkańca w kg w latach 2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	212,9	215,2	216,5	226,7	227,2	231,1	228,6	213,3	216,7	213,1	211,7
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	205,4	215,8	232,8	251,1	242,2	248,1	238,2	216,0	204,2	198,2	187,9
Powiat piski	203,6	227,7	238,3	261,5	279,8	296,4	299,1	289,1	251,9	220,3	198,9
Gmina Biała Piska	164,9	185,9	209,6	198,0	238,1	260,1	282,6	246,4	203,6	171,1	164,1

Źródło: GUS/BDL

Segregacja śmieci na terenie gminy Biała Piska obejmuje kilka kluczowych zasad i miejsc, które umożliwiają mieszkańcom prawidłowe sortowanie i oddawanie odpadów.

Mieszkańcy gminy Biała Piska mogą oddawać tekstylia do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) bezpłatnie przez cały rok. Dwa razy w roku organizowane są mobilne PSZOKi, czyli mobilne punkty zbiórki tekstyliów, które ułatwiają mieszkańcom oddanie tych odpadów. PSZOK znajduje się przy ul. Parkowej 2 w Białej Piskiej i działa od poniedziałku do piątku. Do PSZOK można oddawać selektywnie różne odpady, m.in. papier, tekturę, tworzywa sztuczne, szkło, odpady wielkogabarytowe, gruz betonowy i ceglany, odpady wielomateriałowe

Według danych dostępnych w GUS w 2023 roku ogółem w gminie zebrano 1555,28 t odpadów zbieranych selektywnie, z czego 1 303,06 t stanowiły odpady wytworzone w gospodarstwach domowych. Najwięcej odpadów zebrano w kategorii: zmieszane odpady opakowaniowe (325,68 t), szkło (187,74 t), odpady wielkogabarytowe (186,40t).

Tabela 70. Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku w 2023 roku w tonach

rodzaje odpadów	ogółem	z gospodarstw domowych	z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)
ogółem	1 555,28	1 303,06	252,22
papier i tektura	133,36	88,80	44,56
szkło	187,74	161,92	25,82
tworzywa sztuczne	15,46	13,22	2,24
metale	0,00	0,00	0,00
tekstylia	0,00	0,00	0,00
niebezpieczne	0,00	0,00	0,00
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	17,24	17,12	0,12

wielkogabarytowe	186,40	184,41	1,99
biodegradowalne	510,54	408,33	102,21
baterie i akumulatory razem	0,00	0,00	0,00
opakowania wielomateriałowe	0,00	0,00	0,00
zmieszane odpady opakowaniowe	325,68	258,97	66,71
pozostałe	178,86	170,29	8,57
baterie i akumulatory niebezpieczne	0,00	0,00	0,00
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne	0,00	0,00	0,00

Źródło: GUS/BDL

4.4. Sieć gazowa, ciepłownicza, elektroenergetyczna, odnawialne źródła energii

Gminę Biała Piska w zakresie zaopatrzenia w ciepło obsługuje firma Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., który w 2023 roku eksploatował 4 źródła ciepła w Białej Piskiej, Drygałach oraz Bemowie Piskim o mocy zainstalowanej 19,29MW. Łączna długość sieci ciepłowniczej wynosi 2 687 m.

Zaopatrzenie w ciepło odbiorców z terenu gminy realizowane jest przy wykorzystaniu:

- miejskiego systemu ciepłowniczego zasilanego z kotłowni wykorzystujących zrębki drewna, pellet, miążwę węglową⁹.

Produkowana w kotłowniach energia wykorzystywana jest dla pokrycia potrzeb grzewczych oraz ciepłej wody użytkowej odbiorców z terenu gminy, głównie budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej.

Na terenie gminy Biała Piska występują różne źródła ciepła, które są rejestrowane w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) i podlegają modernizacji w ramach programów ekologicznych. W ramach działań gminy promuje się demontaż nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe, takich jak tzw. kopciuchy, oraz zakup i montaż nowoczesnych, ekologicznych źródeł ciepła, w tym pomp ciepła, kotłów na pellet i kotłów zgazowujących drewno. Mieszkańcy gminy mogą m.in. korzystać z Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych.

Możliwości wykorzystania zasobów energii odpadowej

W dokumencie: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Biała Piska określono, że gmina Biała Piska posiada potencjał do rozwoju energii wiatrowej (pomimo istniejących ograniczeń prawnych gmina podjęła w 2024 roku uchwałę intencyjną

⁹ Informacja dla przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców ciepła z dn 7.07.2023, Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

wyznaczającą część terenów gminy pod budowę farmy wiatrowej) oraz energii słonecznej (gmina posiada bardzo dobre warunki usłonecznienia, Polskie Sieci Elektroenergetyczne w kwietniu 2023 roku wydały warunki przyłączenia dla spółki GF Biała Piska (warunki na 163 MW). Biorąc pod uwagę rolniczy charakter gminy i znaczną ilość dużych gospodarstw rolnych, gmina Biała Piska stanowiłaby dogodne miejsce do lokalizacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących biomasę i biogaz.

5. STREFA ORGANIZACYJNO-FINANSOWA

5.1. Finanse miasta

Wg danych GUS w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina Biała Piska w 2023 roku osiągnęła dochód na poziomie 6 558,97 zł. Na tle powiatu sytuacja gminy przedstawiała się bardziej korzystnie bowiem tam dochód na 1 mieszkańca wyniósł 6 103,65. Na tle kraju gmina wypadła mniej korzystnie: dochód na 1 mieszkańca kraju wynosił w 2023 roku 6 714,04 zł, w województwie – 6 570,42.

Tabela 71. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w latach 2013-2023 (gminy bez miast na prawach powiatu)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	3 098,94	3 272,10	3 395,81	3 943,56	4 307,21	4 702,47	5 240,02k	5 822,62	6 408,44	6 757,88	6 714,04
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3 224,85	3 375,03	3 432,17	4 026,53	4 368,27	4 725,30	5 189,92	5 871,00	6 343,03	6 691,37	6 570,42
Powiat piski	2 962,53	3 031,65	3 307,68	4 091,75	4 228,69	4 548,61	5 087,18	5 523,21	5 952,48	6 717,26	6 103,65
Gmina Biała Piska	3 497,60	3 639,15	3 659,34	4 560,71	4 756,48	4 822,86	5 466,52	5 902,41	6 268,99	6 873,73	6 558,97

Źródło: GUS/BDL

Wydatki gminy Biała Piska w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły w 2023 roku wysokość 7 085,08 zł. Były one niższe niż średnia krajowa (7 137,27 zł), ale wyższe niż wartość w powiecie (6 731,66 zł) i województwie (6 931,57 zł).

Tabela 72. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w latach 2013-2023 (gminy bez miast na prawach powiatu)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	3 075,68	3 292,26	3 329,08	3 803,33	4 338,01	4 923,50	5 246,05k	5 612,75	5 989,22	6 902,90	7 137,27
WARMIŃSKO – MAZURSKIE	3 145,17	3 373,55	3 334,57	3 877,08	4 431,11	4 971,99	5 208,63	5 652,16	5 962,95	6 762,42	6 931,57
Powiat piski	3 209,08	3 173,73	3 089,44	3 615,75	4 033,15	4 505,63	4 725,31	5 296,22	5 611,61	5 999,64	6 731,66
Gmina Biała Piska	3 484,47	3 858,64	3 589,99	4 326,03	4 914,95	5 159,78	5 290,93	5 882,08	5 937,19	6 739,55	7 085,08

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina Biała piska w 2023 roku osiągnęła dochód własny na poziomie 2101,67 zł. Była to wartość najwyższa w całym analizowanym okresie. Sytuacja gminy na tle innych jednostek administracyjnych przedstawiała się najmniej korzystnie: dochód własny

na 1 mieszkańca kraju wynosił w 2023 roku 3 083,82 zł, dochód na 1 mieszkańca województwa 2 731,36 zł. Dochód na 1 mieszkańca powiatu wynosił 2 595,60 zł.

Tabela 73. Dochody własne na 1 mieszkańca w latach 2013-2023 (gmina bez miast na prawach powiatu)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	1492,34	1614,23	1687,82	1748,53	1862,36	2034,35	2267,35	2562,65	2713,82	3121,37	3083,82
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1385,56	1480,48	1527,62	1570,93	1649,35	1811,34	2032,21	2349,26	2496,47	2857,78	2731,36
Powiat piski	1250,66	1320,25	1463,79	1655,70	1601,71	1714,12	2097,13	2205,69	2312,64	2891,47	2595,60
Gmina Biała Piska	935,33	985,59	1117,50	1178,22	1355,47	1298,00	1669,30	1723,81	1704,89	2198,80	2101,67

Źródło: GUS/BDL

Analiza struktury dochodów gminy Biała Piska pod względem działów klasyfikacji budżetowych pozwala stwierdzić, że głównym źródłem dochodów miasta są dochody z działu 758 – różne rozliczenia (32 698 777,91 zł.). Ponadto w 2023 r. gmina uzyskała wysokie dochody również w dziale 756 - dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (13 256 027,07 zł), oraz z działu 855- Rodzina (5 766 714,46 zł).

Tabela 74. Dochody wg działów klasyfikacji budżetowych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023 (w zł)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	1 064 880,85	1 138 443,25	1 127 293,96	1 258 373,94	1 223 918,93	1 226 878,58	1 600 730,93	1 660 659,52	1 684 614,14	1 757 263,60	2 903 961,07
Dział 020 - Leśnictwo	12 056,31	11 010,56	9 753,44	8 542,41	8 386,57	8 394,56	10 699,87	11 453,49	11 471,12	60 268,21	72 590,46
Dział 600 - Transport i łączność	6 466,78	4 164,67	279 211,34	114 648,54	545 914,74	1 998 178,95	2 086 185,60	870 754,31	104 152,40	519 802,58	1 118 564,96
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	2 322 548,31	1 921 861,18	2 255 638,21	2 187 082,28	2 401 472,49	2 176 548,94	2 612 156,96	2 226 922,38	2 380 835,79	5 629 771,12	4 078 384,73
Dział 710 - Działalność usługowa	26 287,38	30 894,86	23 333,65	31 738,31	39 449,39	45 393,92	50 435,63	45 679,99	49 824,43	66 042,12	66 438,75
Dział 750 - Administracja publiczna	391 145,05	134 235,18	98 463,21	92 850,30	903 841,85	83 679,20	250 107,21	266 225,79	1 190 977,64	1 789 767,59	228 624,90
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2 050,00	95 105,99	93 222,44	10 926,36	2 399,99	129 294,16	99 589,95	92 962,24	2 341,00	2 313,00	108 473,35
Dział 752 - Obrona narodowa	2 734,22	1 643,61	0,00	0,00	860,75	0,00	1 073,63	1 732,20	7 791,50	3 633,69	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	305 000,00	4 918,33	30 108,89	4 645,71	36 217,25	15 000,00	72 216,94	10 084,85	34 806,59	0,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	7 520 697,29	7 752 415,42	8 275 033,05	8 943 436,87	9 420 303,70	9 906 442,09	12 106 139,96	11 567 174,69	12 454 724,64	14 973 981,50	13 256 027,07

Dział 758 - Różne rozliczenia	19 892 512,76	19 576 907,81	19 809 903,84	20 485 916,29	20 507 711,57	20 960 690,63	21 772 221,01	23 681 835,62	25 754 970,73	23 348 103,96	32 698 777,91
Dział 801 - Oświata i wychowanie	811 651,88	1 012 935,39	1 140 675,60	1 070 927,78	1 096 451,73	970 897,79	995 989,80	927 977,15	988 785,49	1 267 762,66	1 724 109,41
Dział 851 - Ochrona zdrowia	210,00	300,00	396,00	322,00	490,00	700,00	207 012,50	150 644,00	1 017 136,42	456,00	406,00
Dział 852 - Pomoc społeczna	8 019 260,65	7 989 303,60	8 082 211,73	15 855 511,08	2 176 174,50	1 787 319,50	1 639 033,75	1 649 872,86	1 607 497,62	2 975 266,80	1 508 373,08
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25 855,62	13 278,63	5 247 924,74	537 621,03
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	1 223 554,58	1 242 915,76	537 602,91	1 033 122,83	963 732,14	918 992,04	795 421,72	614 232,48	473 913,30	463 473,50	437 179,62
Dział 855 - Rodzina	-	-	-	-	14 501 008,91	13 964 645,16	15 477 493,52	17 625 600,94	16 917 863,35	10 172 604,53	5 766 714,46
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	768 779,11	1 880 502,45	2 111 793,73	3 470 580,01	2 692 871,01	2 302 221,59	3 378 481,44	2 616 876,10	2 818 816,89	4 172 056,66	4 027 276,47
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 590,61	353 742,50	3 042,03	1 936,19	7 701,71	5 003,34	4 330,33	3 260,13	9 264,04	14 709,43	7 756,41
Dział 926 - Kultura fizyczna	508 866,14	422 218,45	238 838,90	177,00	80,00	243 615,51	850 700,00	0,28	25 000,00	0,00	2 179,60
OGÓŁEM	42 576 291,92	43 873 600,68	44 091 332,37	54 596 201,08	56 497 415,69	56 765 113,21	63 952 803,81	64 111 936,73	67 523 343,98	72 930 284,07	68 724 934,01

Źródło: GUS/BDL

Analiza porównawcza ukazuje sytuację budżetu gminy Biała Piska na tle innych gmin z grupy porównawczej.

Gmina Biała Piska notowała porównywalne dochody ogółem w przeliczeniu na mieszkańca do średniej w grupie porównawczej. Jednocześnie w gminie niższy był udział dochodów własnych w dochodach ogółem.

Niższy był również poziom dochodów własnych przypadających na 1 mieszkańca. W 2023 roku dochody własne na mieszkańca wynosiły 2 481 zł, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 3 292 zł.

Gmina charakteryzowała się niższymi **wydatkami majątkowymi** w przeliczeniu na mieszkańca w porównaniu do średniej dla grupy porównawczej.

Niekorzystnie na tle grupy porównawczej wyglądała sytuacja budżetu miasta pod względem zobowiązań kredytowych oraz pod względem potencjalnych zdolności realizacji inwestycji. Widoczne jest to we wskaźnikach relacji kwoty nadwyżki operacyjnej do dochodów bieżących oraz w okresie spłaty długu za pomocą nadwyżki operacyjnej.

Tabela 75. Wybrane dane odnoszące się do budżetu miasta

Wskaźnik	Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	Gmina Biała Piska	5034	5415	5913	6382	6621
	Grupa porównawcza	4656	5169	5725	6340	6692
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (%) – średnia trzyletnia	Gmina Biała Piska	28,65	28,89	30,91	33,89	37,37
	Grupa porównawcza	36,34	37,09	38,9	44,46	48,7
Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca	Gmina Biała Piska	1446	1569	1831	2180	2481
	Grupa porównawcza	1704	1934	2251	2866	3292
Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca	Gmina Biała Piska	247	265	361	354	519
	Grupa porównawcza	364	506	614	664	896
Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia	Gmina Biała Piska	4,6	3,6	3,3	2,7	1,7
	Grupa porównawcza	8,3	8,2	8,8	9	7,8
	Gmina Biała Piska	0	-1,3	-1,4	-1,7	-9,2

Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia	Grupa porównawcza	4,3	4	4,6	5,1	4,4
Okres spłaty długu wg stanu w danym roku za pomocą średniej kwoty pełnej nadwyżki operacyjnej z ostatnich 3 lat	Gmina Biała Piska	7	8	9	9	17
	Grupa porównawcza	6	5	4	4	11

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

Analizując dochody własne budżetu gmina Biała Piska warto zwrócić uwagę na te, które przynoszą największe korzyści finansowe w dłuższej perspektywie czasu oraz charakteryzują się istotnym potencjałem wzrostu. Do kategorii najważniejszych własnych źródeł dochodów należy zaliczyć dochody z podatku od nieruchomości i podatku rolnego, wpływy z usług.

Tabela 76. Wybrane dochody własne Gminy Biała Piska w zł

Dochody	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
podatek rolny	749514,49	727 308,33	742 737,69	803 605,99	786 790,43	779 746,49	830 034,00	896 626,82	939 156,54	962 019,13	1 044 488,82
podatek leśny	451364,71	417 105,10	464 112,90	603 033,91	597 303,80	611 510,75	589 544,50	590 089,79	597 057,49	636 679,87	961 108,13
podatek od nieruchomości	2 804 153,00	2 867 230,36	2 904 315,69	3 024 844,37	3 148 129,60	3 339 451,89	4 407 614,60	4 229 967,01	4 141 635,41	4 506 303,78	4 808 504,04
podatek od środków transportowych	108 059,30	121 576,00	104 542,10	97 644,21	107 701,93	116 710,45	121 235,22	111 961,10	127 545,48	141 620,17	120 141,36
podatek od spadków i darowizn	24 370,40	16 887,99	10 240,47	13 535,00	29 081,00	49 671,00	13 472,00	49 458,00	47 422,00	91 497,61	34 051,91
podatek od czynności cywilnoprawnych	211 181,59	180 329,91	161 092,50	214 145,52	228 221,58	201 714,09	461 737,05	345 119,91	439 342,39	476 458,77	563 326,63
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	7 132,40	7 910,56	9 660,71	8 090,02	7 471,25	6 711,59	8 630,86	9 631,42	11 847,18	21 783,07	23 451,60
wpływy z opłaty skarbowej	38 483,86	36 879,78	40 662,00	44 586,81	44 506,28	49 931,80	44 844,00	48 699,13	64 618,50	54 542,00	54 665,04
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	79 278,17	61 918,36	42 736,96	49 248,24	104 384,06	64 142,16	41 223,59
pozostałe dochody - wpływy z usług	2 206 193,32	1 944 345,42	1 987 530,64	1 946 900,63	2 161 201,15	2 211 013,23	2 185 141,70	1 994 534,44	2 174 953,77	2 533 965,07	2 786 839,52

wpływy z opłaty targowej	15 305,00	16 720,00	15 065,00	16 300,00	13 895,00	13 960,00	15 790,00	19 925,00	0,00	19 470,00	18 000,00
dochody z majątku	518 235,75	357 968,59	1 281 170,21	1 142 993,83	572 833,77	351 492,10	824 934,06	509 283,93	605 458,30	687 845,34	607 218,92
środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem	5 400,00	10 485,50	1 000,00	0,00	609 671,00	0,00	0,00	787 799,00	0,00	0,00	33 396,80
środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	609 671,00	0,00	0,00	787 799,00	0,00	0,00	33 396,80

Źródło: GUS/BDL

6. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY BIAŁA PISKA

Sytuację Gminy Biała Piska należy analizować w kontekście uwarunkowań zewnętrznych, jego położenia w układzie międzynarodowym, krajowym, województwa warmińsko-mazurskiego oraz powiązań subregionalnych i lokalnych.

Postępujące procesy integracyjne w Unii Europejskiej w wymiarze społecznym, przestrzennym i gospodarczym przyczyniają się do szeregu pozytywnych zmian jak modernizacja infrastruktury transportowej, społecznej, podnoszenia jakości kształcenia i kompetencji kadr. Współprace partnerskie i sposób wykorzystania transferowanych do gminy środków finansowych wpływają bez wątpienia na tempo rozwoju gminy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), podaje gminę Biała Piska jako trwale zagrożona marginalizacją, a przez obszary zagrożone marginalizacją należy rozumieć zróżnicowane przestrzenne pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, jak i funkcji gospodarczych skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast, w których nastąpiła kumulacja negatywnych zjawisk społecznych i ekonomicznych. Polityka regionalna ma wspierać zintegrowane interwencje wykorzystujące miejscowe zasoby i potencjały poszczególnych terytoriów oraz dostarczać odpowiednich impulsów dla zainicjowania trwałego wzrostu w obszarach o mniej korzystnych uwarunkowaniach rozwojowych wynikających ze struktury społeczno-gospodarczej, peryferyjnego położenia, bądź utraty funkcji społeczno-gospodarczych. KSRR dedykuje takim obszarom specjalne instrumenty wsparcia jak Program Polska Wschodnia, Program ponadregionalny 2020+, czy obowiązkowe wsparcie w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych co bez wątpienia jest potencjałem gminy Biała Piska.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) jest dokumentem strategicznym Polski, przyjętym przez Radę Ministrów w 2017 roku, z perspektywą realizacji do roku 2030, który wyznacza długoterminowe cele rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym, koncentrując się na wzroście dochodów mieszkańców, spójności społecznej i regionalnej oraz transformacji gospodarki w kierunku innowacji i zrównoważonego rozwoju. Zapisu dokumentu wpływają również na zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, a to bezpośrednio przekłada się na zapisy strategii rozwoju gminy. **SOR jest kluczowym instrumentem polityki rozwojowej państwa, który zakłada m.in. wspieranie sektorów strategicznych, rozwój innowacji, cyfryzację, transformację ekologiczną oraz wyrównywanie szans rozwojowych między regionami.**

Aby zapobiec niekorzystnym trendom demograficznym i zapewnić spójność wewnętrzną w regionie **Gminę Biała Piska w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Warmińsko-Mazurskie 2030” zakwalifikowano jako obszar strategicznej interwencji.** Gminę zakwalifikowano jako **OSI Obszary**

marginalizacji: do tego OSI należą gminy wskazane w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszary zagrożone trwałą marginalizacją. W efekcie podjętych w gminie interwencji poprawie mają ulec: dostępność do wysokiej jakości usług publicznych, włączenie społeczne ludzi starszych i aktywizacja ludzi młodych, rozwój e-administracji, odnowienie funkcji obszarów zdegradowanych, wykorzystanie OZE, dostępność komunikacyjna. Wydzielone środki finansowe kierowane na określone terytoria i skoncentrowane na wybranych, najbardziej efektywnych działaniach, większa skala inwestycji stwarzają szanse na rozwój gminy.

Szanse na rozwój gminy stwarzają również środki unijne w ramach Funduszy Europejskich dla Warmii i Mazur na lata 2021–2027. Pieniądze z funduszy mogą być przeznaczone m.in. na rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury, transformację energetyczną i środowisko, rewitalizację, turystykę, zdrowie oraz działania włączające społecznie i edukację czyli obszary wymagające wsparcia również w gminie Biała Piska.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego wskazuje, że w gminie należy podjąć działania w ramach zaopatrzenia gminy Biała Piska w gaz przewodowy oraz obejmuje szczególnymi zapisami tereny zamknięte szczególnie ważne dla obronności kraju oraz znaczące w zagospodarowaniu przestrzennym województwa: w przypadku gminy Biała Piska jest to Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych „Orzysz” w Bemowie Piskim.

Powiązania funkcjonalno-gospodarcze opierają się na: korzystaniu z usług publicznych wyższego rzędu (nauka, zdrowie, oświata, kultura), zaspokajaniu różnego rodzaju usług komercyjnych, połączeniach z miejscami pracy ludności w ośrodkach miejskich sąsiadujących z gminą Biała Piska jak Pisz czy Ełk. Dlatego kluczowe dla gminy będzie dalsze rozwijanie połączeń komunikacyjnych z gminami sąsiadującymi.

Gmina Biała Piska aktywnie uczestniczy w projektach realizowanych przez Lokalną Grupę Działania (LGD) „Mazurskie Morze”, która działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i poprawy jakości życia mieszkańców regionu. Grupa obejmuje swoim zasięgiem m.in. gminę Biała Piska oraz inne gminy powiatu piskiego i okolic. LGD „Mazurskie Morze” realizuje projekty finansowane ze środków unijnych (EFRROW, EFMR) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze”. Gmina uczestniczyła bądź dalej uczestniczy między innymi w:

- projektach grantowych na zachowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji lokalnych, np. projekt „Ginące wsie, zioła, lasy, pieczenie chleba, mazurskie teksty i muzyka – to nasze dziedzictwo które chcemy zachować i promować”. W ramach tego projektu LGD podpisało umowy grantowe z lokalnymi podmiotami, w tym realizującymi zadania związane z tradycjami pieczenia chleba.

- realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (LSROR), w której gmina Biała Piska jest wymieniana jako obszar z 10 obwodami rybackimi objętymi działaniami LGD. Projekty te mają na celu wspieranie rybactwa i ochronę zasobów wodnych.
- Programach wspierających rozwój przedsiębiorczości, turystyki i agroturystyki, a także działań na rzecz ochrony środowiska i promocji kultury lokalnej.

Wszystkie powyższe okoliczności wskazują, że gmina aktywnie poszukuje partnerów zewnętrznych do współpracy przy kreowaniu nowych, lepszych warunków rozwoju. Zrzeszanie się w związkach i nawiązywanie partnerstw pomaga wymieniać doświadczenia, budować sieć relacji i projektować działania gminy w szerszym kontekście niż tylko jej granice administracyjne.

Pomimo tego, że gmina ma dobrą dostępność komunikacyjną w skali regionalnej –leży na trasie łączącej miejscowości takie jak Pisz, Szczuczyn i Grajewo, Ełk co ułatwia kontakty gospodarcze i społeczne to jednak jej położenie w województwie można uznać za peryferyjne – gmina znajduje się na południowo-wschodnim krańcu warmińsko-mazurskiego, co może ograniczać dostęp do większych ośrodków miejskich i rynków zbytu.

7. WARUNKI ŻYCIA W GMINIE BIAŁA PISKA W OCENIE BADANYCH MIESZKAŃCÓW

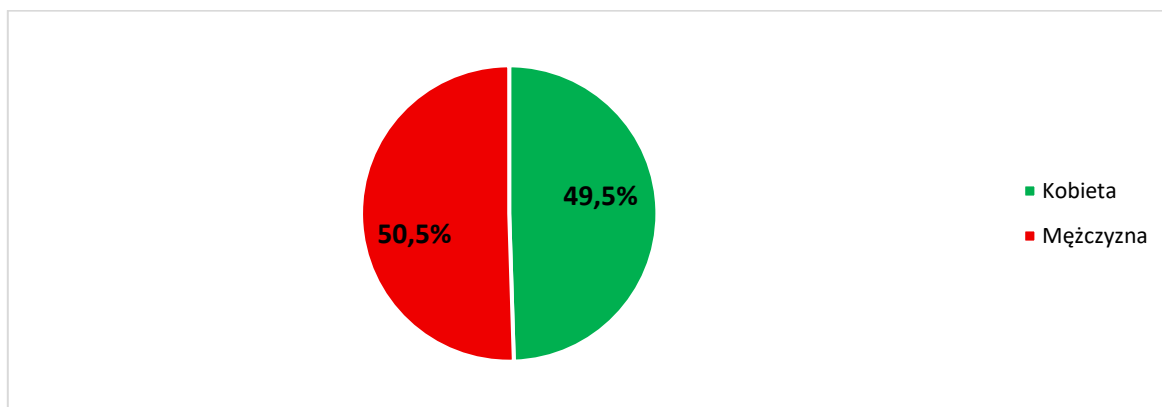
7.1. Uczestnicy badania i profile osób badanych

Na potrzeby diagnozy przeprowadzono badanie ankietowe z udziałem pełnoletnich mieszkańców Gminy Biała Piska. Badanie zrealizowano z wykorzystaniem techniki PAPI (ang. Paper and Pencil Interviewing); to tradycyjna metoda polegająca na bezpośrednim wypełnianiu papierowych kwestionariuszy przez respondentów pod nadzorem ankietera. Badanie zostało przeprowadzone zgodnie z zasadami etyki badań społecznych. Uczestnictwo w badaniu było dobrowolne, a wszelkie dane osobowe respondentów zostały zanonimizowane i wykorzystane wyłącznie do celów analizy statystycznej

Badanie przeprowadzono na próbie 400 dorosłych mieszkańców gminy Biała Piska. Kwestionariusz składał się z 19 pytań zamkniętych, w tym 6 pytań metryczkowych. Pytania metryczkowe to pytania dotyczące podstawowych danych demograficznych respondentów, takich jak: wiek, płeć, wykształcenie, stan cywilny, miejsce zamieszkania. Informacje te są niezbędne do analizy struktury społecznej próby oraz umożliwiają segmentację wyników według kluczowych zmiennych.

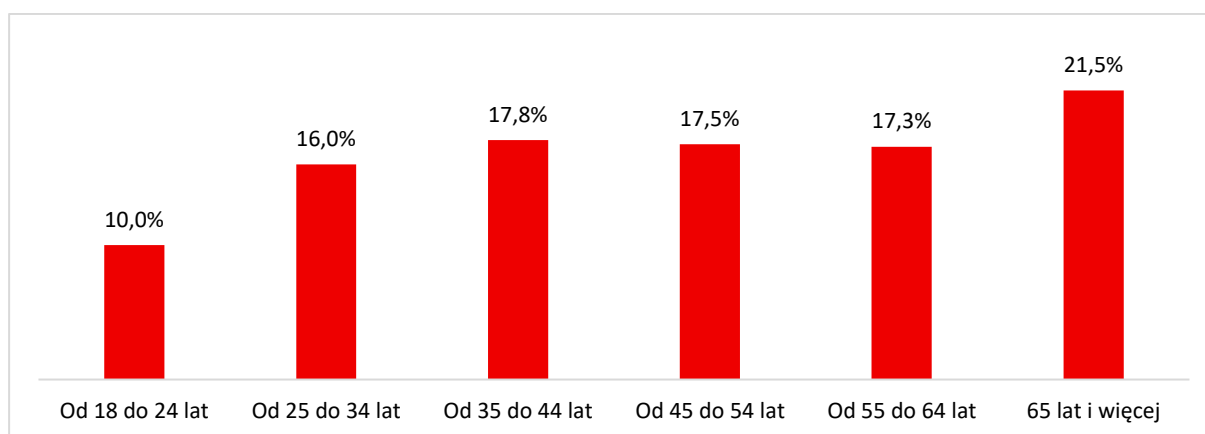
Nieco ponad połowę (50,5%) uczestników badania stanowili mężczyźni.

Wykres 4. Płeć respondentów; n=400

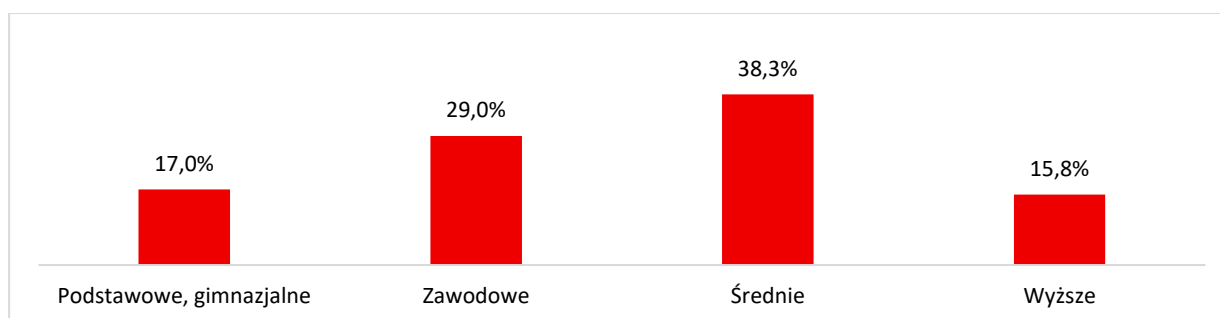
W badaniu najliczniej uczestniczyli seniorzy, liczący 65 lat lub więcej (21,5%). Najniższy odsetek respondentów należał natomiast do grupy wiekowej 18-24 lata (10,0%).

Wykres 5. Wiek respondentów; n=400

Uwzględniając poziom wykształcenia, wśród respondentów ankiety dominowały osoby z wykształceniem średnim (38,3%) oraz zawodowym (29%). Respondenci posiadający wykształcenie wyższe stanowili 15,8% ogółu próby.

Wykres 6. Poziom wykształcenia respondentów; n=400

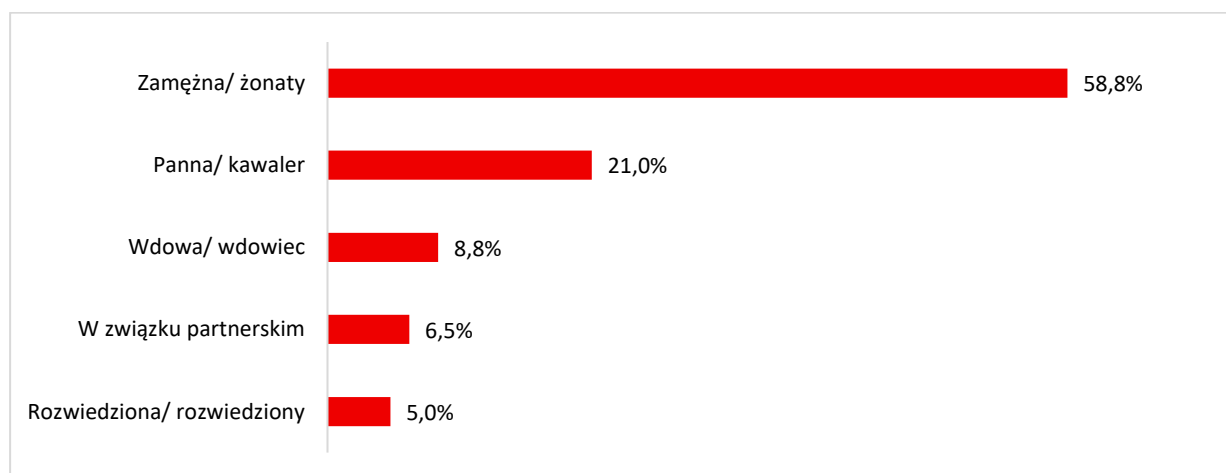
Półowa uczestników badania to osoby zamieszkujące Białą Piską. Wśród pozostałych miejscowości, relatywnie najliczniej reprezentowane były Drygały (4% badanych) i Kumielsk (3%).

Tabela 77. Miejsce zamieszkania respondentów; n=400

Miejscowość	Osoby	Odsetek	Miejscowość	Osoby	Odsetek
Biała Piska	200	50,0%	Włosty	5	1,3%
Drygały	16	4,0%	Zalesie	5	1,3%
Kumielsk	12	3,0%	Komorowo	4	1,0%
Sulimy	10	2,5%	Koźuchy	4	1,0%
Kowalewo	9	2,3%	Lisy	4	1,0%
Kruszewo	9	2,3%	Rogale Wielkie	4	1,0%
Nitki	9	2,3%	Jakuby	3	0,8%
Nowe Drygały	9	2,3%	Kaliszki	3	0,8%
Świdry Kościelne	9	2,3%	Mikuty	3	0,8%
Skarżyn	8	2,0%	Bemowo Piskie	2	0,5%
Cwaliny	7	1,8%	Kóзки	2	0,5%
Konopki	7	1,8%	Pogorzel Mała	2	0,5%
Pawłocin	7	1,8%	Cibory	1	0,3%
Bełcząc	6	1,5%	Kolonia Kawątek	1	0,3%
Danowo	6	1,5%	Kumielski	1	0,3%
Radysy	6	1,5%	Oblewo	1	0,3%
Sokoły Jeziorne	6	1,5%	Pogorzel Wielka	1	0,3%
Dmusy	5	1,3%	Szkody	1	0,3%
Lipińskie	5	1,3%	Wojny	1	0,3%
Myszki	5	1,3%	Zabielne	1	0,3%

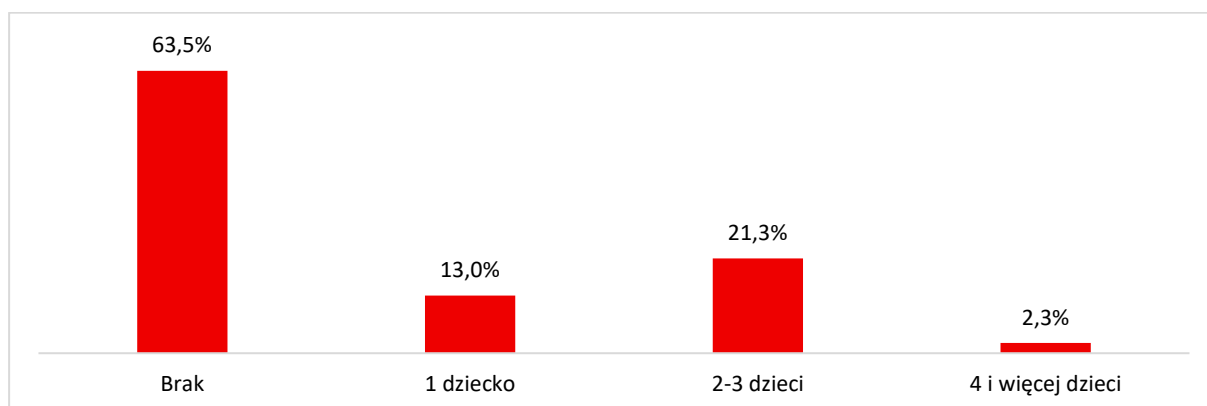
Blisko trzy piąte (58,8%) ankietowanych stanowiły osoby pozostające w związkach małżeńskich. Około jedną piątą respondentów (21,0%) stanowiły panny i kawalerowie.

Wykres 7. Stan cywilny respondentów; n=400

Zdecydowana większość ankietowanych (63,5%) to osoby, w których gospodarstwach domowych nie zamieszkują małoletnie dzieci. Co piąty badany (21,3%) mieszka z dwojgiem lub trojgiem dzieci, zaś 13,0% - z jednym dzieckiem.

Wykres 8. Liczba małoletnich dzieci w gospodarstwie domowym respondenta; n=400

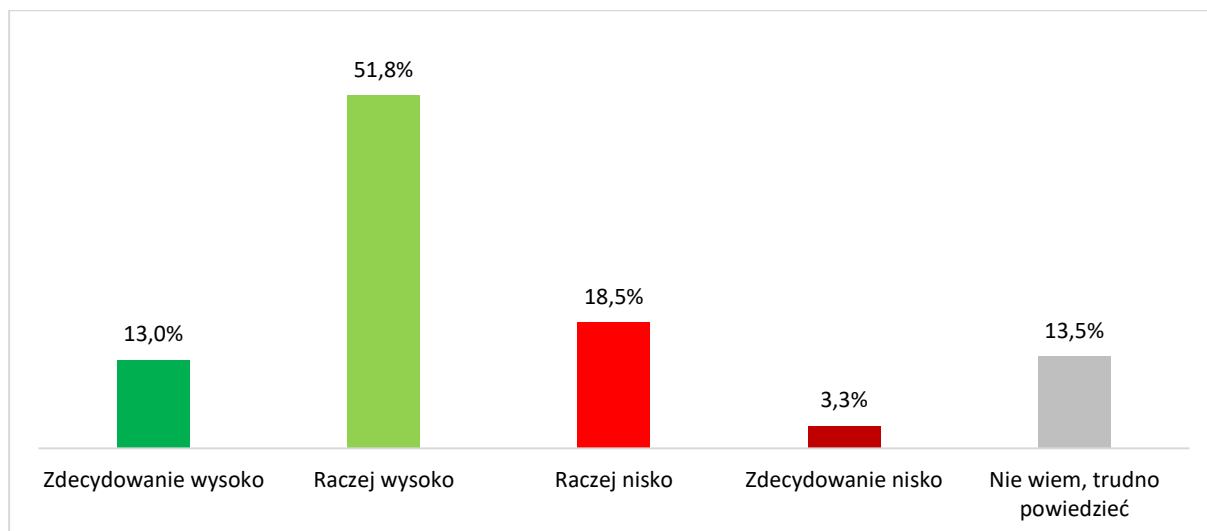

7.2. Ogólna ocena warunków życia w Gminie Biała Piska

Uczestnikom ankiety przedstawiono kilka stwierdzeń dotyczących życia w Gminie i poproszono, by ocenili w jakim stopniu się z nimi zgadzają.

Zdecydowana większość mieszkańców uważa, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia. Około dwie trzecie (64,8%) ankietowanych to osoby zadowolone z zamieszkiwania w Gminie Biała Piska; niezadowoleni stanowili łącznie 21,8% respondentów. Najczęściej (51,8%) uczestnicy badania wskazywali, że są raczej zadowoleni z zamieszkiwania w Gminie.

Wykres 9. Ogólna ocena zadowolenia z zamieszkiwania w Gminie Biała Piska; n=400

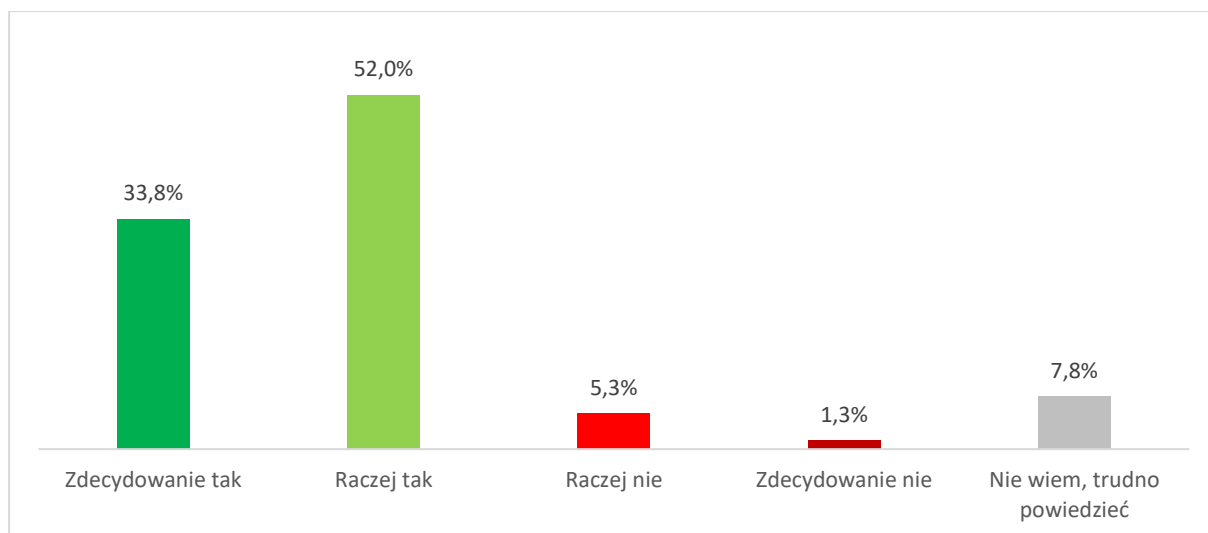
W celu pogłębienia analizy uzyskanych danych dokonano podziału udzielonych odpowiedzi z uwzględnieniem zmiennej wieku respondentów. Najwyższy odsetek osób zadowolonych zanotowano wśród seniorów (75,6%) oraz w grupie wiekowej 45-54 lata. Niezadowoleni z zamieszkiwania w Gminie są przede wszystkim najmłodsi respondenci - 32,5% osób poniżej 25. roku życia i 36,0% badanych w wieku od 25 do 34 lat.

Tabela 78. Ogólna ocena zadowolenia z zamieszkiwania w Gminie Biała Piska; n=400

		Zdecydowanie wysoko	Raczej wysoko	Raczej nisko	Zdecydowanie nisko	Nie wiem, trudno powiedzieć	WYSOKO	NISKO
Płeć	Kobieta	11,1%	53,5%	19,2%	4,5%	11,6%	64,6%	23,7%
	Mężczyzna	14,9%	50,0%	17,8%	2,0%	15,3%	64,9%	19,8%
Wiek	Od 18 do 24 lat	7,5%	47,5%	32,5%	0,0%	12,5%	55,0%	32,5%
	Od 25 do 34 lat	7,8%	46,9%	26,6%	9,4%	9,4%	54,7%	36,0%
	Od 35 do 44 lat	8,5%	47,9%	16,9%	2,8%	23,9%	56,4%	19,7%
	Od 45 do 54 lat	10,0%	61,4%	17,1%	1,4%	10,0%	71,4%	18,5%
	Od 55 do 64 lat	20,3%	47,8%	13,0%	1,4%	17,4%	68,1%	14,4%
	65 lat i więcej	19,8%	55,8%	12,8%	3,5%	8,1%	75,6%	16,3%

Zdecydowana większość respondentów (85,8%) deklaruje, że czuje się związana z miejscem zamieszkania. Przeciwną opinię wyraził średnio co piętnasty badany (6,6%).

Wykres 10. Poczucie związku z miejscem zamieszkania; n=400

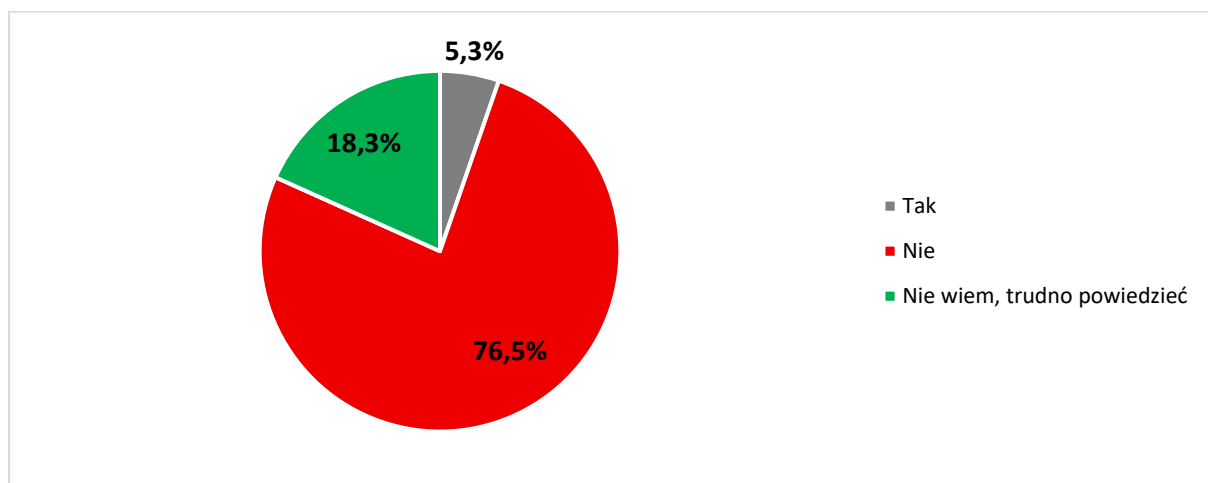
Odczuwanie więzi z miejscem zamieszkania nie jest również wyraźnie skorelowane z wiekiem mieszkańców. Najwyższy odsetek deklarujących odczuwanie takiej więzi odnotowano w grupie wiekowej 55-64 lata (88,4%), najniższy zaś – wśród najmłodszych respondentów. Należy jednak podkreślić, że nawet wśród osób poniżej 25. roku życia aż cztery piąte czuje się związane z zamieszkiwanym przez siebie miejscem.

Tabela 79. Poczucie związku z miejscem zamieszkania; n=400

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie wiem, trudno powiedzieć	TAK	NIE
Płeć	Kobieta	30,8%	54,0%	6,1%	1,5%	7,6%	84,8%	7,6%
	Mężczyzna	36,6%	50,0%	4,5%	1,0%	7,9%	86,6%	5,5%
Wiek	Od 18 do 24 lat	15,0%	65,0%	12,5%	0,0%	7,5%	80,0%	12,5%
	Od 25 do 34 lat	31,3%	56,3%	7,8%	1,6%	3,1%	87,6%	9,4%
	Od 35 do 44 lat	32,4%	50,7%	5,6%	1,4%	9,9%	83,1%	7,0%
	Od 45 do 54 lat	42,9%	42,9%	2,9%	1,4%	10,0%	85,8%	4,3%
	Od 55 do 64 lat	34,8%	53,6%	1,4%	1,4%	8,7%	88,4%	2,8%
	65 lat i więcej	37,2%	50,0%	4,7%	1,2%	7,0%	87,2%	5,9%

Wysoki poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania widoczny jest również w odpowiedziach mieszkańców deklarujących planowanie wyprowadzki z Gminy w najbliższych latach. Trzy czwarte uczestników badania (76,5%) deklaruje, że nie planuje w najbliższych latach wyprowadzać się z gminy Biała Piska, a plany takie ma jedynie 5,3% respondentów.

Wykres 11. Planowanie wyprowadzki z Gminy w najbliższych latach; n=400

Uwagę zwraca natomiast fakt, że co piąty respondent do 24 roku życia i jeden na ośmiu badanych w wieku 25-34 lata planuje opuścić Gminę w najbliższych latach.

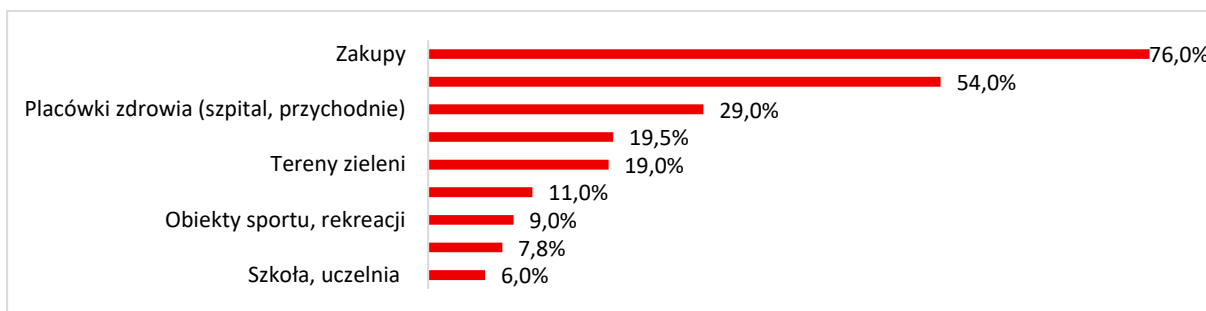
Tabela 80. Planowanie wyprowadzki z Gminy w najbliższych latach; n=400

		Tak	Nie	Nie wiem, trudno powiedzieć
Płeć	Kobieta	4,0%	78,8%	17,2%
	Mężczyzna	6,4%	74,3%	19,3%
Wiek	Od 18 do 24 lat	20,0%	30,0%	50,0%
	Od 25 do 34 lat	12,5%	67,2%	20,3%
	Od 35 do 44 lat	1,4%	78,9%	19,7%

	Od 45 do 54 lat	0,0%	87,1%	12,9%
	Od 55 do 64 lat	1,4%	84,1%	14,5%
	65 lat i więcej	3,5%	88,4%	8,1%

Ponad trzy czwarte respondentów (76,0%) jako swój najczęstszy cel przemieszczania się wskazuje zakupy; dla ponad połowy jest to praca (54,0%). Blisko co trzeci ankietowany (29,0%) deklaruje, że często przemieszcza się do placówek zdrowia. Wśród celów nieujętych w kafeterii odpowiedzi, najczęściej wskazywano rekreację na powietrzu – spacer, jazdę na rowerze (12 osób), kościół (4 osoby) oraz Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy (2 osoby).

Wykres 12. Najczęstsze cele przemieszczania się; n=400, wielokrotny wybór

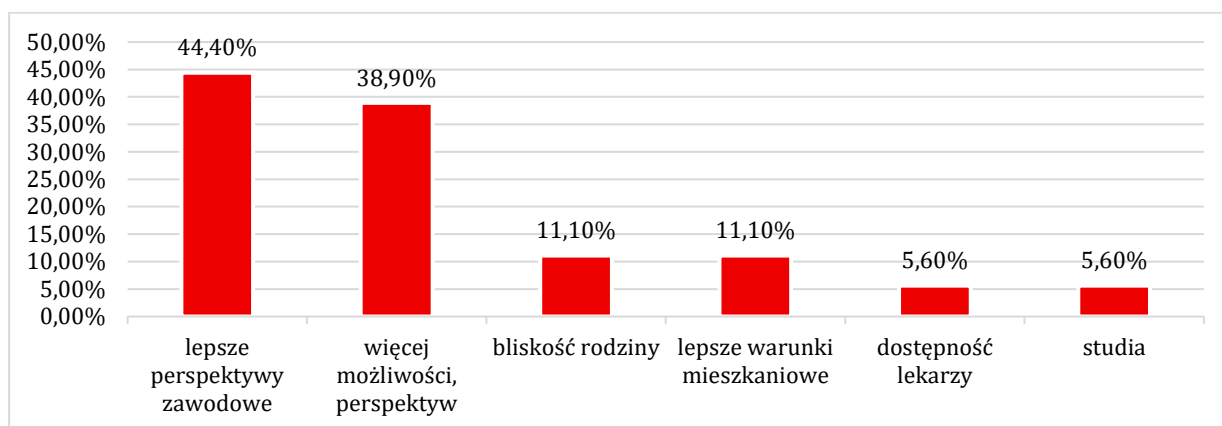
Ponad jedna czwarta (28,6%) osób deklarujących chęć wyprowadzki z Gminy w najbliższych latach wskazuje, że chce zamieszkać w Ełku, a 14,3% w Pisz.

Tabela 81. Deklarowany kierunek wyprowadzki z Gminy; n=21

	I. wskazań	odsetek
Ełk	6	28,6%
Pisz	3	14,3%
brak sprecyzowanych planów	2	9,5%
Olsztyn i okolice	2	9,5%
zagranica	2	9,5%
Białystok	1	4,8%
Danowo	1	4,8%
Giżycko	1	4,8%
poza Gminę	1	4,8%
poza powiat piski	1	4,8%
Toruń	1	4,8%

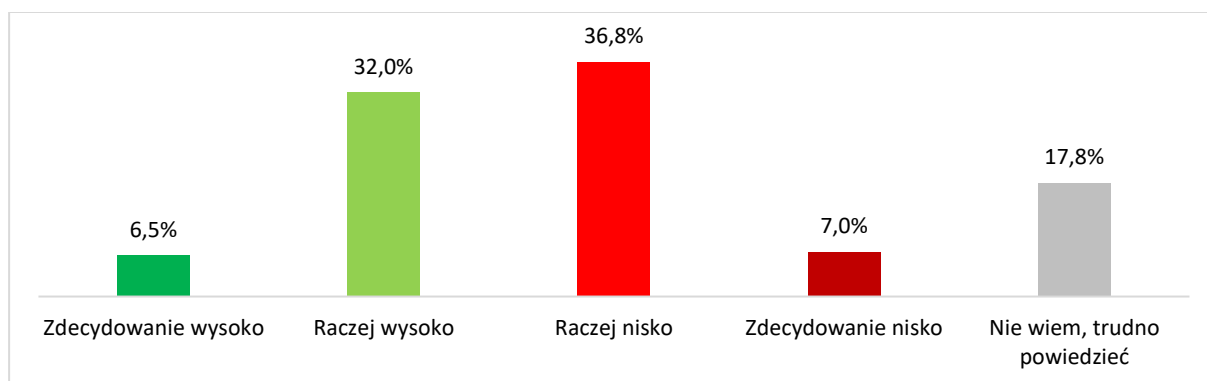
Ponad dwie piąte (44,4%) osób deklarujących chęć wyprowadzki z Gminy jako przyczynę tych planów wskazuje poszukiwanie lepszych możliwości zawodowych. Niemal równoliczna grupa (38,9%) szuka szerzej pojętych możliwości i perspektyw.

Wykres 13. Przyczyny chęci wyprowadzki z Gminy; n=18

Ponad dwie piąte (43,8%) respondentów nisko ocenia poziom aktywności społecznej mieszkańców gminy Biała Piska. Przeciwną opinię wyraża nieznacznie mniejszy (38,5%) odsetek badanych.

Wykres 14. Ocena aktywności społecznej mieszkańców Gminy; n=400

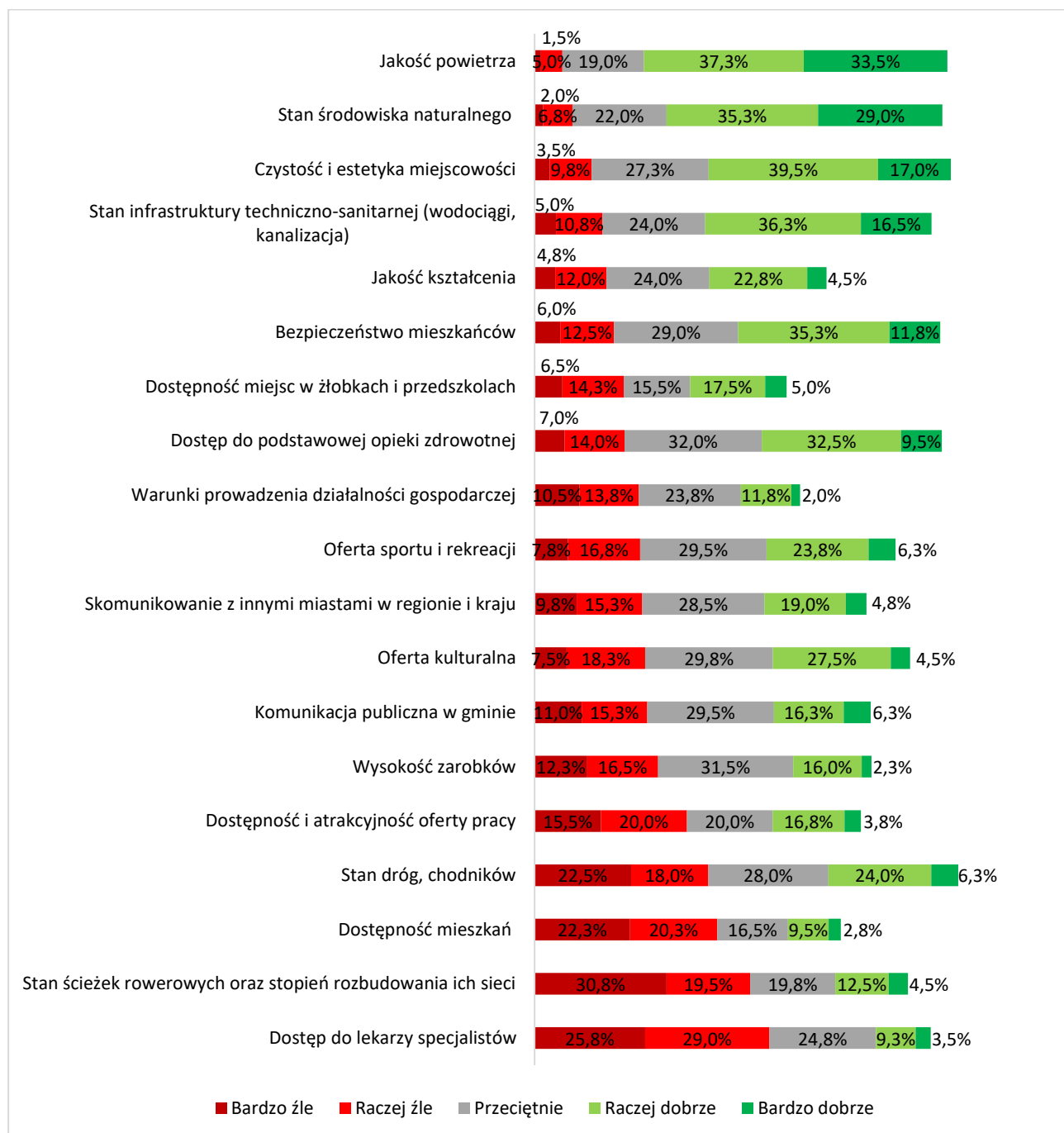
Cztery piąte respondentów przyznaje, że w ostatnich 12 miesiącach nie uczestniczyło w żadnych aktywnościach społecznych na terenie Gminy. Jeden na dziewięciu mieszkańców (10,8%) deklaruje uczestnictwo w oddolnych działaniach na rzecz poprawy jakości życia w Gminie, a nieznacznie mniejszy odsetek (7,8%) – w wolontariacie.

Wykres 15. Aktywność społeczna mieszkańców Gminy w ostatnim roku; n=400

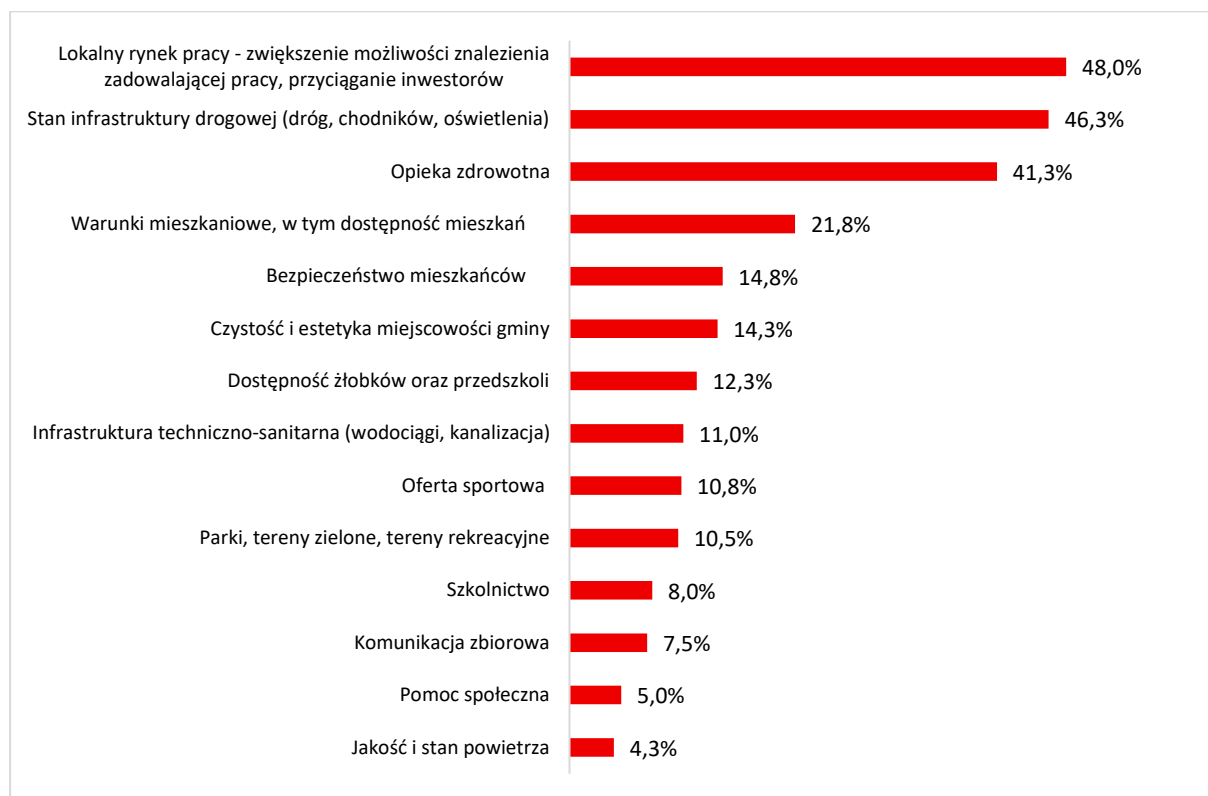
W badaniu poproszono mieszkańców o ocenę poszczególnych aspektów życia w Gminie świadczących o jakości miejsca. Najczęściej pozytywnie oceniano jakość powietrza (70,8% ocen raczej i bardzo dobrych), stan środowiska naturalnego (64,3% takich wskazań) oraz czystość i estetykę miejscowości (56,5%). Oceny negatywne dotyczyły natomiast najczęściej dostępności mieszkań (42,6%), sieci ścieżek rowerowych (50,3%), a przede wszystkim dostępności lekarzy specjalistów (54,8%).

Wykres 16. Ocena elementów składających się na jakość życia w Gminie (z wyłączeniem „nie mam zdania”); n=400

W opinii niemal połowy respondentów (48,0%) elementem, który wymaga najpilniejszej interwencji na terenie Gminy jest lokalny rynek pracy; badani wskazują na potrzebę zwiększenia możliwości znalezienia atrakcyjnej pracy i przyciągania inwestorów. Nieznacznie mniejszy odsetek ankietowanych (46,3%) oczekuje poprawy infrastruktury drogowej i pieszej, a około dwie piąte (41,3%) – poprawy opieki zdrowotnej.

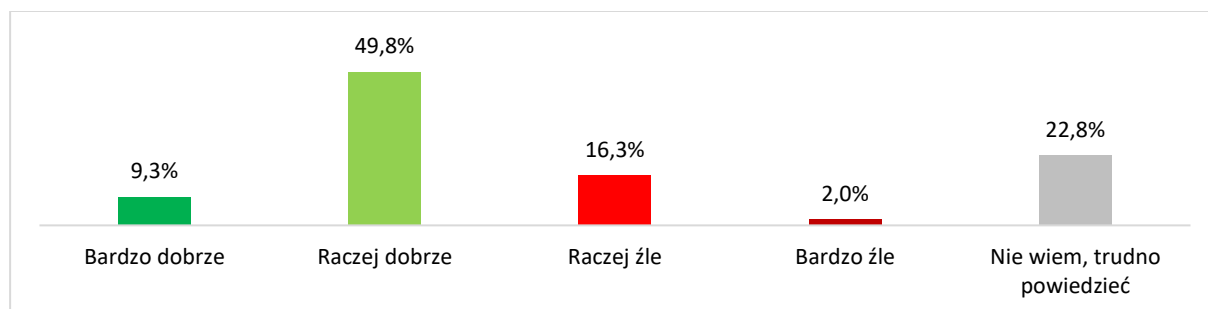
Wykres 17. Elementy wymagające najpilniejszej interwencji; n=400, wielokrotny wybór

Poza kafełką odpowiedzi, badani wskazywali na potrzebę poprawy w obszarze dostępności oferty dla dzieci i młodzieży, wydarzeń kulturalnych oraz uporządkowanie terenów zielonych.

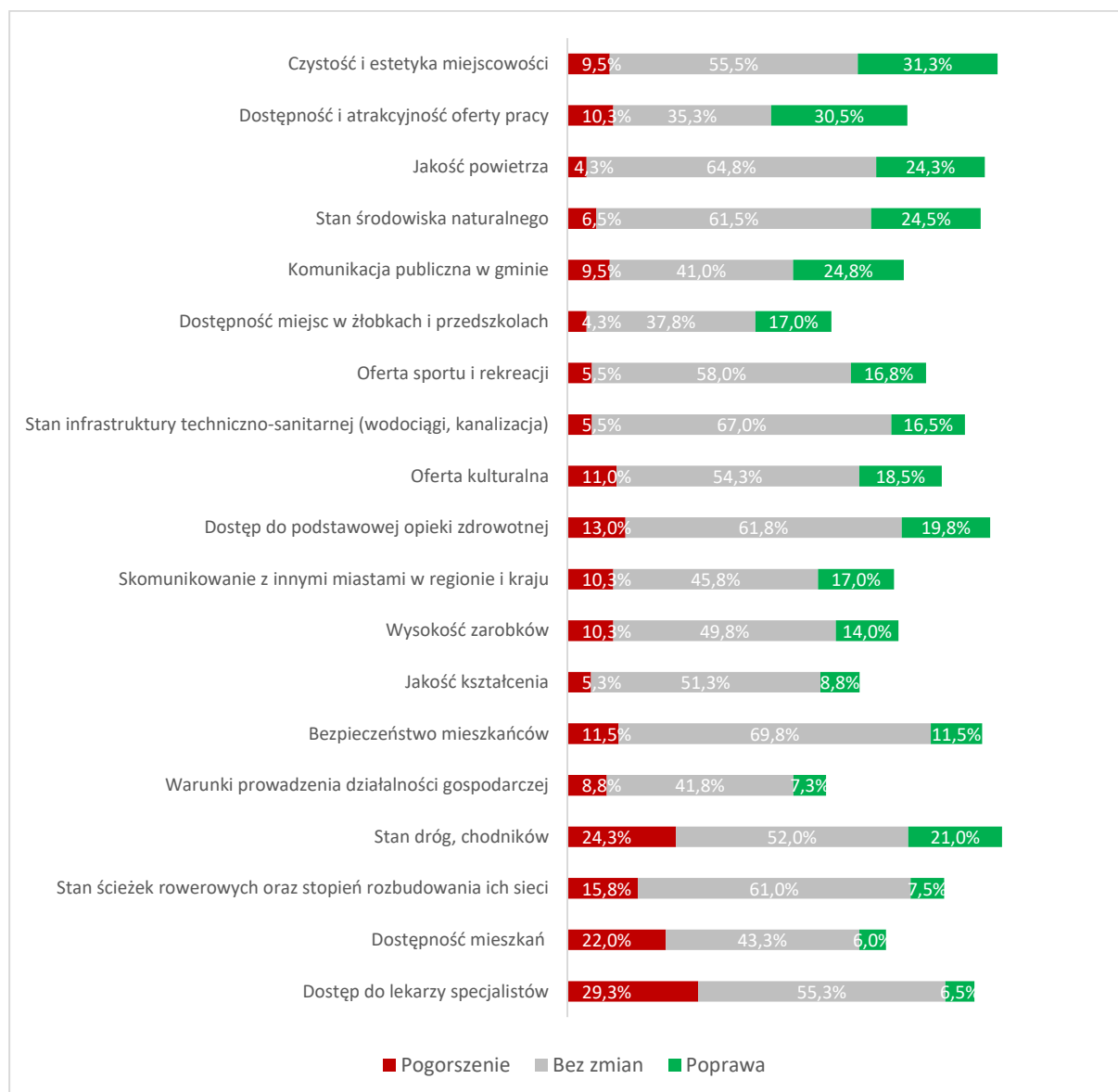
Mieszkańcy pozytywnie ocenili zmiany zachodzące na terenie Gminy w ostatnich pięciu latach. Blisko trzy piąte ankietowanych (59,1%) pozytywnie ocenia rozwój Gminy. Opinie negatywne stanowiły natomiast mniej niż jedną piątą (18,3%) wszystkich wskazań.

Wykres 18. Ocena rozwoju Gminy w ostatnich 5 latach; n=400

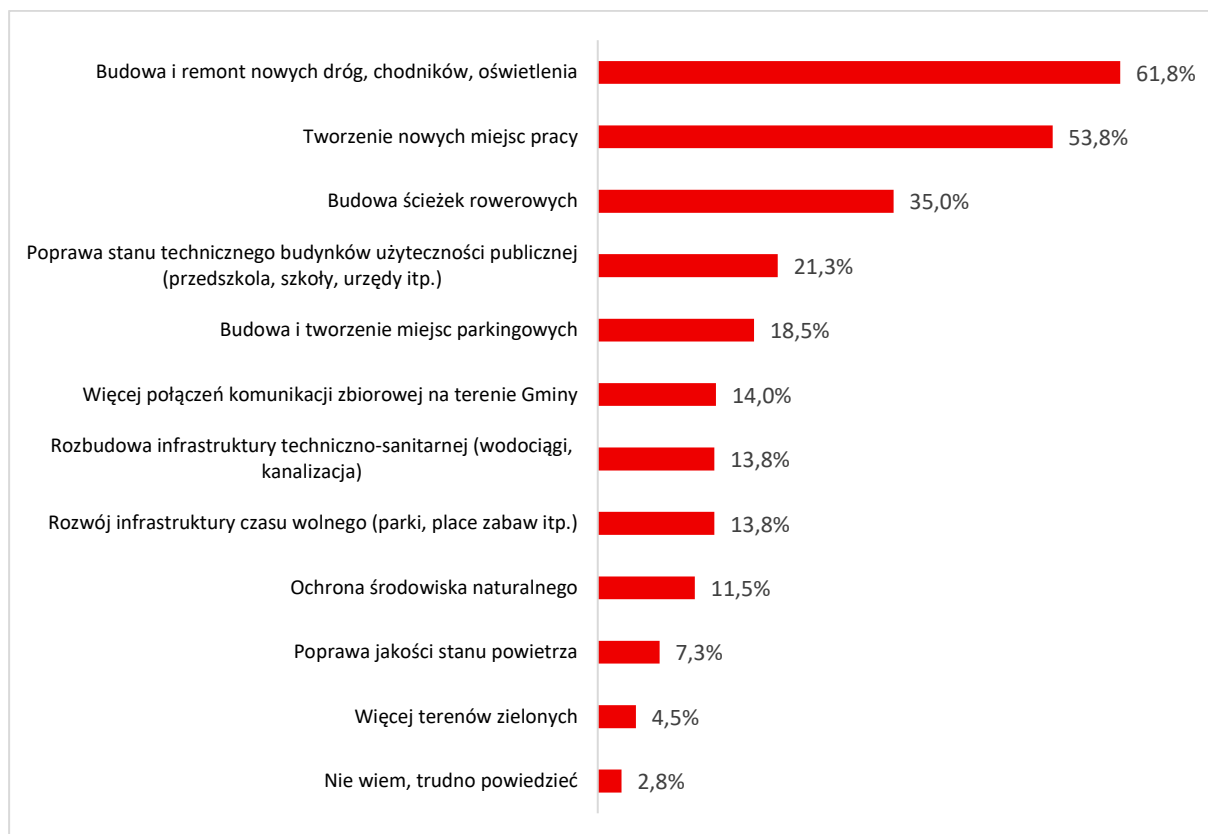
Pozytywne zmiany mieszkańcy Gminy najczęściej dostrzegali w obszarze czystości i estetyki miejscowości (31,3% wskazuje na ich poprawę) oraz w dostępności i atrakcyjności ofert pracy (30,5% takich wskazań). Pogorszenie sytuacji dostrzegano natomiast głównie w aspekcie dostępu do lekarzy specjalistów (zauważa je 29,3% ankietowanych) oraz stanu dróg i chodników (24,3%).

Wykres 19. Zmiana poszczególnych elementów jakości życia w minionych 5 latach (z wyłączeniem „nie mam zdania”); n=400

Na pytanie jakie kluczowe inwestycje powinny być podejmowane w najbliższych latach w Gminie, ponad trzy piąte (61,8%) respondentów wskazuje, że powinny być podejmowane przede wszystkim działania mające na celu poprawę infrastruktury drogowej i pieszej. Ponad połowa (53,8%) ankietowanych oczekuje tworzenia nowych miejsc pracy, a co trzeci mieszkanioczek oczekuje (35,0%) – budowy ścieżek rowerowych.

Wykres 20. Najważniejsze inwestycje i działania, potrzebne w Gminie w najbliższych 5 latach; n=400, wielokrotny wybór

Tworzenie nowych miejsc pracy należy do priorytetów wskazywanych przez wszystkie grupy wiekowe, przy czym największe znaczenie ma dla osób w wieku 25-34 lata. Również budowa i remonty infrastruktury drogowej i pieszej to istotne znaczenie w opinii badanych niezależnie od ich wieku, podobnie – rozbudowa.

7.3. Podsumowanie badań ankietowych

Większość mieszkańców – niemal 65% – wyraża zadowolenie z życia w Gminie Biała Piska. Szczególnie dobrze oceniają swoją sytuację osoby starsze, natomiast wśród osób poniżej 35. roku życia wyraźnie częściej pojawiają się głosy krytyczne. Młodzi mieszkańcy są grupą, która z największym dystansem patrzy na lokalne warunki życia.

W aspekcie poczucia przynależności terytorialnej i identyfikacja z lokalną społecznością aż 86% badanych deklaruje, że czuje się związanych z miejscem zamieszkania. Warto podkreślić, że nawet wśród najmłodszych mieszkańców – mimo częstszych planów wyprowadzki – aż 80% podkreśla swoje przywiązanie do lokalnej społeczności.

Deklarując chęć potencjalnej migracji zdecydowana większość mieszkańców (ponad 76%) nie planuje opuszczać Gminy w najbliższych latach. Jednak aż 20% osób w wieku 18–24 lata i 12,5% w grupie

25–34 rozważa przeprowadzkę – najczęściej do Ełku lub innych większych miast regionu jako główne powody podając lepsze perspektywy zawodowe i możliwości rozwoju.

Poziom aktywności społecznej i zaangażowania społecznego oceniany jest raczej nisko – ponad 43% badanych wskazuje, że mieszkańcy są raczej bierni. Tylko co dziesiąta osoba brała udział w inicjatywach społecznych, a udział w wolontariacie deklaruje mniej niż 8%. Można więc stwierdzić, że kapitał społeczny istnieje, ale nie przekłada się na faktyczne działania.

Codzienne potrzeby komunikacyjne mieszkańców wynikają głównie z potrzeby zakupów i dojazdów do pracy. Kobiety częściej odwiedzają sklepy, placówki zdrowia i odwożą dzieci, natomiast mężczyźni częściej przemieszczają się do pracy. Z wiekiem rośnie rola wizyt u lekarzy i korzystania z terenów zieleni.

Jakość środowiska życia postrzegane jest pozytywnie, a mieszkańcy najlepiej oceniają jakość powietrza i stan środowiska naturalnego – to najważniejsze atuty Białej Piskiej. Niskie oceny zbierają natomiast dostępność mieszkań i lekarzy specjalistów. Oceny tych obszarów oscylują wokół 2,3 punktu w pięciostopniowej skali.

Obszarami wymagającymi pilnej interwencji są poprawa sytuacji na rynku pracy (48% wskazań), stan infrastruktury drogowej (46%) oraz dostęp do opieki zdrowotnej (41%). Młodsze grupy wiekowe częściej zwracają uwagę na drogi i ścieżki rowerowe, starsze – na zdrowie. To wyraźny sygnał, że oczekiwania rozkładają się różnie w zależności od wieku.

Bilans ostatnich pięciu lat oceniany jest umiarkowanie pozytywnie. Blisko 60% mieszkańców uważa, że Gmina rozwinęła się w ostatnich pięciu latach, a świadczą o tym poprawa estetyki i oferty pracy, choć wielu mieszkańców dostrzega też pogorszenie dostępności lekarzy i jakości dróg. Najbardziej optymistycznie patrzą seniorzy – najmniej pozytywnych opinii pojawia się wśród osób w wieku 25–44 lata.

W ramach priorytetowych kierunków działań inwestycyjnych mieszkańcy oczekują przede wszystkim modernizacji dróg, chodników i oświetlenia (ponad 61%), a także działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy (ponad 53%). Jedna trzecia ankietowanych wskazuje na potrzebę budowy ścieżek rowerowych.

8. PODSUMOWANIE DIAGNOZY, ANALIZA SWOT

Analiza SWOT

Syntezę powyżej opisanych zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier oraz potencjałów miasta i szans rozwojowych ujęto w postaci klasycznej analizy SWOT.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy Biała piska lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na rozwój gminy Biała piska, których źródła leżą poza obszarem miasta lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.

Mocne strony

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
Społeczna	Poprawiający się jakościowo i zwiększający ilościowych potencjał zasobów mieszkaniowych	<ul style="list-style-type: none"> W 2023 roku na 1000 mieszkańców gminie Biała Piska przypadało 359,2 mieszkań, tj. o 20% mieszkania więcej niż w 2013 roku. W przypadku gminy Biała Piska liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zwiększyła się o 62,2 mieszkania, w skali kraju był to wzrost o 59,4 mieszkania, w województwie o 59,6 mieszkania, a w powiecie o 57,3 mieszkania. Na tle grupy porównawczej gmina Biała Piska charakteryzowała się nieco korzystniejszą relacją dochodów mieszkańców do cen mieszkań. Za średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Biała Piska można było zakupić 1,39 m² mieszkania, w grupie porównawczej 1,38 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła w gminie Biała Piska w 2023 roku 36 m² i była nieco wyższa od średniej w grupie porównawczej (32,49 m²) W gminie na tle grupy porównawczej znacznie niższy był odsetek zadłużonych lokali komunalnych, w 2022 roku wynosił 11,08% przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 33,79%.
Społeczna	Poprawiająca się sytuacja materialna mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> W liczbie gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie w latach 2013-2023 widoczna jest tendencja malejąca. Ogółem liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w mieście w 2023 roku była o 61% niższa niż w 2013 roku. W przypadku osób korzystających z pomocy również wystąpiła również tendencja malejąca, a ponadto jej dynamika okazała się większa. W latach 2013-2023 liczba osób objętych pomocą zmniejszyła się o 65,6%. W 2023 roku w rejestrze osób bezrobotnych w gminie Biała Piska wg danych GUS pozostawało 435 mieszkańców. W porównaniu do 2013 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie zmniejszyła się o 1 261 osób, tj. o 74,3%.

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
		<ul style="list-style-type: none"> W porównaniu do 2013 roku liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci zmniejszyła się w mieście o 64,9%, a liczba dzieci, na które były wypłacane te świadczenia spadła o 59,5%. W 2023 roku w rejestrze osób bezrobotnych w gminie Biała Piska wg danych GUS pozostawało 236 mieszkańców. W porównaniu do 2013 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie zmniejszyła się o 1 261 osób, tj. o 74,3%.
Społeczna	Potencjał instytucjonalny służb pomocy społecznej oraz realizowane działania na rzecz aktywności społecznej	<ul style="list-style-type: none"> Zadania pomocy społecznej w gminie Biała Piska wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej. W MGOPS są koordynowane działania związane z realizacją programów gminnych i rządowych. MGOK realizuje zadania w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury, prowadząc wielokierunkową działalność kulturalną. Ośrodek organizuje także różne wydarzenia kulturalne, m.in. wystawy (np. wystawa pajaków), przeglądy zespołów muzycznych i kapel podwórkowych, rodzinne pikniki, festiwale folkowe oraz imprezy plenerowe
Społeczna	Aktywność instytucji i organizacji społecznych w zakresie kształtowania oferty czasu wolnego, ograniczona w okresie pandemii COVID-19	<ul style="list-style-type: none"> Zadania w obszarze działalności kulturalnej na rzecz mieszkańców gminy Biała Piska organizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Białej Piskiej. W 2023 roku w mieście było 496 członków klubów, kół i sekcji, podczas gdy w roku 2013 liczba ich wynosiła 432 (wzrost o 14,8%) i był to najwyższy wskaźnik analizowanego okresu
Społeczna	Rozwijająca się oferta w zakresie sportu i rekreacji	<ul style="list-style-type: none"> Według danych GUS w 2022 roku na terenie gminy Biała Piska działalność prowadziły 3 kluby sportowe, w których funkcjonowało 24 sekcji. Wg danych GUS w porównaniu do 2018 roku liczba klubów sportowych w gminie spadła o 1, a liczba sekcji wzrosła o 13 (76,5%). Na terenie gminy działają 3 kluby sportowe: MLKS Znicz Biała Piska, Uczniowski Klub Sportowy DERBY, Uczniowski Klub Sportowy "Sokół" Biała Piska. Główne obiekty sportowe w gminie Biała Piska to Orlik w Białej Piskiej, zlokalizowany przy ul. Moniuszki 7 oraz Stadion Miejski przy ul. Sportowej.
Społeczna	Dobra dostępność i poziom edukacji przedszkolnej i podstawowej	<ul style="list-style-type: none"> Sieć oświatową na terenie gminy Biała Piska tworzy 5 szkół podstawowych publicznych i 1 przedszkole publiczne.

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
Społeczna	Dobra dostępność do opieki przedszkolnej	<ul style="list-style-type: none"> W 2023 roku na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat do przedszkoli, punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 661 dzieci i było to o 39,4% więcej niż w roku 2013
Społeczna	Rozwinięty i funkcjonalny system zapewniający bezpieczeństwo publiczne	<ul style="list-style-type: none"> W zakresie bezpieczeństwa w gminie działają Komisariat Policji w Białej Piskiej, OSP Biała Piska, OSP Drygały, OSP Skarżyn, OSP Kruszewo
Społeczna	Stabilny poziom aktywności społecznej przy jednoczesnym rozwijaniu narzędzi wspierających organizacje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Działania koordynujące pracę organizacji i instytucji realizujących zadania na rzecz mieszkańców gminy Biała Piska zostały usystematyzowane w Programie współpracy Gminy Biała Piska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 Istniejący w gminie system komunikacji z mieszkańcami LUPE (Lokalna Urzędowa Platforma Elektroniczna)
Gospodarcza	Rozwijająca się funkcja gospodarcza, przy jednoczesnej stagnacji rozwoju nowych firm i wzroście aktywności istniejących, widoczna we wskaźnikach zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> Wg danych GUS w 2023 roku na terenie gminy Biała Piska działalność prowadziło 613 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów w gminie na przestrzeni lat 2013-2023 nieznacznie wzrosła i w 2023 roku była o 9,1% wyższa niż w 2013 roku Działalność w obszarze przemysłu i budownictwa w 2023 roku prowadziło w gminie 158 podmiotów o 21,5% więcej niż w 2013 roku. Natomiast pozostałą działalność w mieście prowadziły 404 podmioty. Liczebność tej kategorii zwiększyła się w latach 2013-2023 o 5,2%. W gminie Biała Piska wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wzrósł między rokiem 2013 a rokiem 2023 o 24,6% Między rokiem 2013 a 2023 wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w Gminie wzrosło 25%. Wskaźnik pracujących na 1000 ludności między rokiem 2013 a 2021 wzrósł o 12,5% Ogółem zbiorowość bezrobotnych w 2023 roku tworzyło 199 mężczyzn i 236 kobiet. W obydwu kategoriach płciowych nastąpił spadek liczebności zarejestrowanych osób bezrobotnych. Między rokiem 2013 a 2023 liczba bezrobotnych mężczyzn

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
		w mieście zmniejszyła się o 74,8%, podczas gdy spadek liczby bezrobotnych kobiet wyniósł 73,9%.
Gospodarcza	Korzystne powiązania komunikacyjne, sprzyjające rozwojowi funkcji gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> Przez obszar gminy przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 58 relacji: Olsztynek – Zgniłochy – Jedwabno – Szczytno – Babięta – Ruciane Nida – Pisz – Biała Piska – Szczuczyn przebiegająca na terenie gminy przez miejscowości: Kaliszki, Biała Piska, Kożuchy, Świdry. Ważną rolę w układzie komunikacyjnym odgrywa również droga wojewódzka nr 667 przebiegająca na terenie gminy przez miejscowości Biała Piska, Sulimy, Nowe Drygały, Drygały, Pogorzel Wielka i Rakowo Małe. W pobliżu gminy (odległość ok 30 km) przebiega odcinek drogi ekspresowej S61, która jest częścią międzynarodowej trasy Via Baltica, w Polsce przebiegającej przez miejscowości Ostrów Mazowiecka – Łomżę – Stawiski – Szczuczyn – Ełk – Raczki – Suwałki aż do Budziska. Na terenie gminy Biała Piska funkcjonuje przystanek kolejowy Biała Piska, który obsługuje ruch pasażerski. Połączenia kolejowe z tego przystanku oferując połączenia m.in. do Białegostoku, Ełku, Gdyni Głównej, Olsztyna Głównego, Szczecina Głównego i Warszawy
Gospodarcza	Potencjał do rozwoju funkcji turystycznej opierającej się na walorach przyrodniczych i atrakcjach turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> W gminie znajdują się z malownicze jezior (np. Jezioro Roś) oraz rozległe kompleksy leśny, będące częścią Puszczy Piskiej. To idealne miejsce na spływy kajakowe, wędkowanie, kąpiele, a także piesze i rowerowe wycieczki pośród bogatej fauny i flory. Na terenie gminy znajdują się również zabytkowe kościoły i cmentarze w okolicznych wsiach np. kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Drygałach czy kościół w Kumielsku oraz historyczne cmentarze, w tym cmentarz z I wojny światowej w Rakowie Małym Atrakcją turystyczną gminy są również szlaki turystyczne i rowerowe, które przebiegają przez jej obszar i są to Szlak Ułański, Szlak Aleją Lip, Czerwony szlak rowerowy

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
Przestrzenna	Zorganizowany system komunikacji publicznej	<ul style="list-style-type: none"> Na terenie gminy działa 8 linii autobusowych
Przestrzenna	Rozwinięty i funkcjonalny system gospodarki wodno-ściekowej	<ul style="list-style-type: none"> Ujęcia wody na obszarze gminy Biała Piska są zlokalizowane w miejscowościach: Biała Piska, Bemowo Piskie, Dąbrówka Drygalska, Drygały, Kaliszki, Kumiełsk, Radysy, Rakowo Małe, Skarżyn, Szymki, Świdry i Zalesie Długość rozdzielczej czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy Biała Piska wynosiła w 2021 roku 172,4 km. Od 2013 roku zwiększyła się o 16 km, tj. o 10%. Wzrosła również liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, z 1476 w 2013 roku do 1694 w 2023 roku (wzrost o 14,7%). Dostęp do sieci wodociągowej na terenie gminy Biała Piska można uznać za powszechny. W 2023 roku odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej ukształtował się w gminie na poziomie 84,9% w porównaniu do 81,9% w 2013 roku Na przestrzeni lat 2013-2023 dostęp do kanalizacji w mieście poprawił się. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej zwiększyła się ogółem o 29,1%, a liczba przyłączy wzrosła o 11,4%. W 2023 roku liczba zbiorników bezodpływowych zmalała o 51,1%, zaś liczba oczyszczalni przydomowych wzrosła do 50 (wzrost o 49 oczyszczalni co stanowi wzrost o 4900%).
Przestrzenna	Zorganizowany system gospodarki odpadami, który podlegać będzie dalszym przemianom	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Biała Piska jest jedną z dwunastu gmin członkowskich Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” W 2023 roku na terenie gminy Biała Piska zebrano łącznie 1719,22 t zmieszanych odpadów i w porównaniu do 2013 roku wielkość odpadów zmieszanych zebranych w gminie zmniejszyła się ogółem o 14,36%. Dane statystyczne wskazują, że mieszkańcy gminy Biała Piska wytwarzali mniejszą ilość odpadów zmieszanych na osobę niż mieszkańcy kraju, województwa i powiatu. W 2023 roku na 1 mieszkańca gminy Biała Piska przypadało 164,1 kg odpadów

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
		<p>zmieszanych. Dla porównania w 2023 roku wartość krajowa wynosiła 211,7 kg na 1 osobę, wojewódzka 187,9 kg, a powiatowa 198,9 kg na 1 osobę.</p> <ul style="list-style-type: none"> Gospodarka odpadami zmierzać będzie do ograniczania ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, dążąc do realizacji założeń gospodarki o obiegu zamkniętym.
Przestrzenna	<p>Miejski system zaopatrzenia w ciepło, przy jednoczesnej potrzebie inwestowania w modernizację indywidualnych systemów grzewczych i zwiększania udziału OZE</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gminę Biała Piska w zakresie zaopatrzenia w ciepło obsługuje firma Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., który w 2023 roku eksploatował 4 źródła ciepła w Białej Piskiej, Drygach oraz Bemowie Piskim Zaopatrzenie w ciepło odbiorców z terenu gminy realizowane jest przy wykorzystaniu: miejskiego systemu ciepłowniczego zasilanego z kotłowni wykorzystujących zrębki drewna, pellet, miał węglowy Na obszarze gminy realizowane są działania związane ze zwiększeniem udziału źródeł odnawialnych , jak montaż mikroinstalacji na budynkach użyteczności publicznej.

Słabe strony

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
Społeczna	<p>Spadająca liczba mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Biała Piska, według stanu na 31.12.2023 roku (dane Głównego Urzędu Statystycznego), liczyła 10 354 mieszkańców. W 2023 roku gminę zamieszkiwało o 14,5% mniej osób niż w 2013 roku. Pod względem struktury płciowej w 2023 roku miasto zamieszkiwało 5216 mężczyzn (50,4%) i 5 138 kobiet (49,6%). W porównaniu do 2012 roku liczba mężczyzn spadła o 6,9%, natomiast liczba kobiet o 4,9%.

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
		<ul style="list-style-type: none"> Niskie wskaźniki urodzeń. W 2023 roku wynosił on 9,06, w województwie warmińsko-mazurskim 8,73 dzieci, a w powiecie piskim 8,69 dzieci. W skali kraju na 1000 ludności rodziło się średniorocznie również więcej dzieci (9,33). Gmina Biała Piska traciła mieszkańców w wyniku migracji poza obszar miasta. Odpływ mieszkańców gminy związany był zarówno z wyprowadzką do miasta, jak i na wieś.
Społeczna	Zjawisko starzenia się społeczeństwa gminy	<ul style="list-style-type: none"> W 2023 roku ludność w wieku 65 i więcej lat stanowiła 20,5% mieszkańców gminy Biała Piska i był to znaczny wzrost tej grupy od roku 2013, w którym wartość wskaźnika wyniosła 14,5% W gminie Biała Piska wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (zmiana o 6%) był większy niż w skali kraju (zmiana o 4,9%) ale mniejszy niż w skali województwa (6,9%) i powiatu (6,5%) Skala zjawisk demograficznych wskazuje na potrzebę inwestowania w politykę senioralną, w szczególności w kwestie związane opieką społeczną oraz opieką zdrowotną.
Społeczna	Spadający poziom czytelnictwa	<ul style="list-style-type: none"> W analizowanym okresie spadła również liczba wypożyczeń w ciągu roku (o 37,3%) oraz liczba czytelników (o 44,7%). Między rokiem 2013 a 2023 spadła liczba czytelników bibliotek na 1000 ludności. W 2023 roku wskaźnik wynosił w gminie 60. W porównaniu do 2013 roku wskaźnik ten zmniejszył się o 36,1%
Społeczna	Deficyty w zakresie infrastruktury kultury, oferty dla różnych grup mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Wg danych GUS w gminie Biała Piska w 2023 roku działało 6 grup artystycznych (3 mniej w stosunku do 2013 r. i o 4 mniej w stosunku do roku 2022), 2 kluby i koła oraz sekcje (o 3 mniej niż w 2013 roku i roku 2022). Ogółem w mieście w 2023 roku odbyły się 24 imprezy, a dla porównania w roku 2013 odbyło się 96 takich imprez. Między rokiem 2013 a 2023 nastąpił znaczący spadek uczestników imprez organizowanych w gminie z 9 231 osób do 4 114. W 2023 roku Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Białej Piskiej– samorządowa instytucja kultury organizowana przez gminę Biała Piska i jej filia w Drygajach wg

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
		<p>danych GUS dysponowały księgozbiorem na poziomie 22 977 woluminów. W porównaniu do 2013 roku księgozbiór bibliotek zmniejszył się o 17,9%. W analizowanym okresie spadła również liczba wypożyczeń w ciągu roku (o 37,3%) oraz liczba czytelników (o 44,7%).</p> <ul style="list-style-type: none"> Dane porównawcze z Monitora Rozwoju Lokalnego wskazują, że w gminie Biała Piska wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca były niższe od średniej w grupie porównawczej. W 2023 roku na 1 mieszkańca miasta przypadało 143,12 zł tej kategorii wydatków, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 240,47 zł.
Społeczna	Deficyty w zakresie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, potęgowane przez rosnący popyt na aktywność fizyczną	<ul style="list-style-type: none"> Uboga baza sportowo-rekreacyjna: tylko jeden ORLIK i boisko, brak ścieżek rowerowych.
Gospodarcza	Kurczące się dynamicznie zasoby kadr na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> Na tle grupy porównawczej gmina Biała Piska w 2023 r. charakteryzowała się wyższymi wartościami wskaźników bezrobocia ogółem, a także bezrobocia wśród osób młodych do 25 roku życia i długotrwałego bezrobocia. Gmina Biała Piska charakteryzowała się na tle grupy porównawczej niższymi od średniej wpływami z podatków z tytułu PIT, co świadczy o niższym potencjale aktywności zawodowej mieszkańców miasta W 2021 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadały 72 osoby pracujące, co było wartością najniższą na tle analizowanych jednostek, zdecydowanie niższą od średniej krajowej (259 osoby), wojewódzkiej (206), jak również powiatowej (137).
Przestrzenna	Deficyt w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej	<ul style="list-style-type: none"> Brak pełnego skanalizowania i zwodociągowania gminy
Przestrzenna	Duża rozpiętość przestrzenna	<ul style="list-style-type: none"> Duży obszar gminy, która składa się z 49 sołectw co utrudnia zarządzanie i integrację przestrzenną

Szanse

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
Społeczna/ gospodarcza	Napływ migrantów spoza Unii Europejskiej do Polski	<ul style="list-style-type: none"> Napływ migracyjny, który wspierać będzie konkurencyjność polskiego rynku pracy.
Gospodarcza	Plan odbudowy dla Europy oraz środki unijne	<ul style="list-style-type: none"> Plan odbudowy dla Europy, który ma pomóc w wyjściu z kryzysu oraz zapewnić podstawy dla bardziej nowoczesnej i zrównoważonej Europy. Nowa perspektywa finansowa budżetu Unii Europejskiej.
Przestrzenna	Atuty lokalizacyjne wpływające na atrakcyjność gospodarczą i mieszkaniową, zwiększana poprzez inwestycje w wymiar komunikacyjny	<ul style="list-style-type: none"> Plany regionalne i krajowe odnoszące się do wzmocnienia obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją Dedykowane instrumenty i programy wsparcia
Przestrzenna	Współpraca ponadlokalna, ukierunkowana na kompleksowe rozwiązywanie problemów i wykorzystanie atutów rozwojowych w układach funkcjonalnych	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca ponadlokalna w ramach porozumień, z gminami sąsiednimi, ukierunkowana na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań rozwojowych, w tym dot. komunikacji, rynku pracy, ochrony środowiska, gospodarki odpadami.

Zagrożenia

Sfera	Czynnik rozwojowy	Uzasadnienie
Społeczna	Ograniczona dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> Rosnąca liczba osób w wieku senioralnym przekładać się będzie na rosnące potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej. Brak szpitala i specjalistycznej opieki w gminie
Społeczna	Rosnące koszty życia, m.in. związane z rosnącymi cenami paliw, energii, żywności, mieszkań co pogłębiać będzie negatywne zjawiska ubóstwa.	<ul style="list-style-type: none"> Rosnące koszty życia, m.in. związane z rosnącymi cenami paliw, energii, żywności, mieszkań co pogłębiać będzie negatywne zjawiska ubóstwa.
Społeczna	Silna konkurencja o zasoby ludzkie w przestrzeni kraju, skutkująca dalszym ubytkiem mieszkańców gminy wskutek migracji	<ul style="list-style-type: none"> Silna konkurencja o zasoby ludzkie w przestrzeni kraju, skutkująca dalszym ubytkiem mieszkańców gminy wskutek migracji, pogłębianą przez rosnące oczekiwania ludności odnośnie wzrostu wynagrodzeń, które kształtować będzie decyzje dot. zatrudnienia, aktywności zawodowej, w szczególności osób młodych.
Gospodarcza	Możliwy kryzys gospodarczy w kraju, związany przede wszystkim z deficytem kadr oraz rosnącą inflacją, którego skutki negatywnie odbiją się na rozwoju społeczno-gospodarczym gminy	<ul style="list-style-type: none"> Możliwy kryzys gospodarczy w kraju, związany przede wszystkim z deficytem kadr oraz rosnącą inflacją, którego skutki negatywnie odbiją się na rozwoju społeczno-gospodarczym powiatu, m. in. zwiększeniem bezrobocia i dalszym odpływem mieszkańców.
Gospodarcza	Niepewność w zakresie prowadzenie polityki fiskalnej samorządów, wynikająca ze zmieniających się regulacji prawnych	<ul style="list-style-type: none"> Duża niepewność w zakresie prowadzenie polityki fiskalnej samorządów, wynikająca ze zmieniających się regulacji prawnych. Zmniejszające się wpływy z tytułu PIT i CIT do budżetu gminy

Zważywszy na istotne znaczenie, jakie mieszkańcy przypisują kwestii zatrudnienia, warto rozważyć wdrożenie działań wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz zachęcających inwestorów do lokowania działalności na terenie Gminy. Cennym kierunkiem może być także tworzenie programów aktywizacyjnych dla młodych dorosłych oraz rozwijanie sektora usług i turystyki.

W kontekście niskich ocen dostępności usług medycznych, zasadnym wydaje się podjęcie starań mających na celu poprawę sytuacji – np. poprzez uruchomienie mobilnych poradni specjalistycznych lub zapewnienie regularnych konsultacji w ramach dyżurów wyjazdowych.

Stan techniczny lokalnych dróg, chodników oraz oświetlenia został wskazany jako obszar wymagający natychmiastowej uwagi. Rekomenduje się opracowanie planu modernizacji infrastruktury w oparciu o analizę bezpieczeństwa oraz oczekiwań mieszkańców.

Mając na względzie potrzeby młodych rodzin oraz osób starszych, warto rozważyć instrumenty wspierające rozwój budownictwa komunalnego i dostępnych mieszkań na wynajem.

W celu wykorzystania potencjału społecznego Gminy rekomenduje się wprowadzenie lub rozwinięcie narzędzi takich jak budżet obywatelski, lokalne granty na inicjatywy oddolne czy konsultacje społeczne. Tego typu działania mogą przyczynić się do zwiększenia poczucia sprawczości mieszkańców i budowy silniejszych więzi sąsiedzkich.

Uwzględniając potrzeby różnych grup wiekowych, zasadna wydaje się analiza możliwości zwiększenia liczby połączeń autobusowych, a także rozwój infrastruktury rowerowej jako alternatywnego środka transportu, sprzyjającego zdrowiu i ochronie środowiska.

Warto systematycznie komunikować mieszkańcom oraz potencjalnym inwestorom pozytywne zmiany zachodzące na terenie Gminy, na przykład w zakresie poprawy jakości powietrza czy pozytywnych zmian na rynku pracy. Spójna narracja promocyjna może w dłuższej perspektywie przyciągać nowych mieszkańców i partnerów gospodarczych.

9. SPIS MAP, WYKRESÓW I TABEL

Mapa 1. Położenie gminy Biała Piska	2
Rysunek 1. System gospodarki odpadami obejmujący gminę Biała Piska.	51
Wykres 1. Liczba mieszkańców w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	8
Wykres 2. Gospodarstwa domowe i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	21
Wykres 3. Korzystający ze świadczeń rodzinnych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	22
Wykres 4. Płeć respondentów; n=400.....	66
Wykres 5. Wiek respondentów; n=400	66
Wykres 6. Poziom wykształcenia respondentów; n=400	66
Wykres 7. Stan cywilny respondentów; n=400	67
Wykres 8. Liczba małoletnich dzieci w gospodarstwie domowym respondenta; n=400.....	68
Wykres 9. Ogólna ocena zadowolenia z zamieszkiwania w Gminie Biała Piska; n=400.....	68
Wykres 10. Poczucie związku z miejscem zamieszkania; n=400	69
Wykres 11. Planowanie wyprowadzki z Gminy w najbliższych latach; n=400	70
Wykres 12. Najczęstsze cele przemieszczania się; n=400, wielokrotny wybór.....	71
Wykres 13. Przyczyny chęci wyprowadzki z Gminy; n=18.....	72
Wykres 14. Ocena aktywności społecznej mieszkańców Gminy; n=400.....	72
Wykres 15. Aktywność społeczna mieszkańców Gminy w ostatnim roku; n=400	72
Wykres 16. Ocena elementów składających się na jakość życia w Gminie (z wyłączeniem „nie mam zdania”); n=400	73
Wykres 17. Elementy wymagające najpilniejszej interwencji; n=400, wielokrotny wybór	74
Wykres 18. Ocena rozwoju Gminy w ostatnich 5 latach; n=400.....	74
Wykres 19. Zmiana poszczególnych elementów jakości życia w minionych 5 latach (z wyłączeniem „nie mam zdania”); n=400	75
Wykres 20. Najważniejsze inwestycje i działania, potrzebne w Gminie w najbliższych 5 latach; n=400, wielokrotny wybór	76
Tabela 1. Zestawienie pomników przyrody w gminie Biała Piska.	4
Tabela 2. Zmiany liczby ludności w powiecie piskim w latach 2013-2023	8
Tabela 3. Ludność gminy Biała Piska według grup wiekowych w latach 2013-2023	9
Tabela 4. Ludność na 1 km ² w latach 2013-2023	9
Tabela 5. Współczynnik feminizacji w latach 2013-2023	10
Tabela 6. Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	10
Tabela 7. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców w latach 2013-2023.....	11
Tabela 8. Odsetek osób w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców w latach 2013-2023	11
Tabela 9. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców w latach 2013-2023.....	11
Tabela 10. Urodzenia żywe na 1000 osób w latach 2013-2023	12
Tabela 11. Zgony na 1000 osób w latach 2013-2023	12
Tabela 12. Przyrost naturalny na 1000 osób w latach 2013-2023	12
Tabela 13. Małżeństwa zawarte na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023.....	13
Tabela 14. Zameldowania w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	13
Tabela 15. Wymeldowania w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	13
Tabela 16. Saldo migracji wewnętrznych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	14

Tabela 17. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2013-2023	14
Tabela 18. Wybrane dane sfery demografii ujęte w analizie porównawczej	15
Tabela 19. Budynki mieszkalne i zasoby mieszkaniowe w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	16
Tabela 20. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023.....	17
Tabela 21. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2013-2023	17
Tabela 22. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2013-2023	17
Tabela 23. Wybrane dane odnoszące się do sfery mieszkalnictwa ujęte w analizie porównawczej	19
Tabela 24. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2013-2023.....	22
Tabela 25. Wybrane dane odnoszące się do sfery pomocy społecznej	23
Tabela 26. Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	25
Tabela 27. Członkowie grup artystycznych, klubów/kół/sekcji oraz uczestnicy imprez w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	25
Tabela 28. Biblioteki i filie w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	25
Tabela 29. Księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023	26
Tabela 30. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023.....	26
Tabela 31. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2013-2023	26
Tabela 32. Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	27
Tabela 33. Kluby sportowe, sekcje sportowe oraz kadra klubowa w gminie Biała Piska w latach 2018, 2020, 2022.....	28
Tabela 34. Członkowie i ćwiczący w klubach sportowych w gminie Biała Piska w latach 2018, 2020, 2022	28
Tabela 35. Wybrane dane odnoszące się do sfery sportu i rekreacji.....	28
Tabela 36. Liczba obiektów i miejsc noclegowych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	30
Tabela 37. Liczba turystów zagranicznych i udzielonych noclegów w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	31
Tabela 38. Przychodnie oraz porady lekarskie w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	32
Tabela 39. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2013-2023	33
Tabela 40. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2013-2018	34
Tabela 41. Liczba uczniów w poszczególnych jednostkach oświatowych w 2023	34
Tabela 42. Wybrane dane odnoszące się do sfery wychowania przedszkolnego w analizie porównawczej	35
Tabela 43. Liczba zdarzeń odnotowanych przez KKP w Białej Piskiej w okresie styczeń-marzec 2025 na 10 tys. mieszkańców.....	35
Tabela 44. Wybrane dane odnoszące się do sfery bezpieczeństwa publicznego	36
Tabela 45. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2017-2023.....	37
Tabela 46. Wybrane dane odnoszące się do sfery aktywności społecznej ujęte w analizie porównawczej	38
Tabela 47. Podmioty gospodarki narodowej ogółem i wg sektora w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	38
Tabela 48. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	39
Tabela 49. Podmioty gospodarcze według podstawowych profili działalności w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	39
Tabela 50. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD 2007 w gminie Biała Piska w latach 2013-2023.....	40
Tabela 51. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w latach 2013-2023	41
Tabela 52. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. osób w latach 2013-2023. 41	

Tabela 53. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w latach 2013-2023	41
Tabela 54. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023.....	42
Tabela 55. Wybrane dane odnoszące się do sfery aktywności gospodarczej w analizie porównawczej	43
Tabela 56. Pracujący na 1000 mieszkańców w latach 2013-2021	44
Tabela 57. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	45
Tabela 58. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2013-2023.....	45
Tabela 59. Wybrane dane odnoszące się do rynku pracy w analizie porównawczej.....	46
Tabela 60. Drogi gminne wg typu nawierzchni w gminie Biała Piska w latach 2022-2023	47
Tabela 61. Liczba czynnych przystanków autobusowych w latach 2018-2023 na terenie gminy Biała Piska.....	48
Tabela 62. Charakterystyka sieci wodociągowej w gminie Biała Piska	48
Tabela 63. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2013-2023 (%).....	49
Tabela 64. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w gminie Biała Piska	49
Tabela 65. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2013-2023 (%).....	50
Tabela 66. Liczba mieszkańców korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2013-2023.....	50
Tabela 67. Gromadzenie nieczystości ciekłych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	50
Tabela 68. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w gminie Biała Piska w latach 2013-2023	52
Tabela 69. Odpady zmieszane na 1 mieszkańca w kg w latach 2013-2023	53
Tabela 70. Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku w 2023 roku w tonach	53
Tabela 71. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w latach 2013-2023 (gminy bez miast na prawach powiatu)	55
Tabela 72. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w latach 2013-2023 (gminy bez miast na prawach powiatu)	55
Tabela 73. Dochody własne na 1 mieszkańca w latach 2013-2023 (gmina bez miast na prawach powiatu)	56
Tabela 74. Dochody wg działów klasyfikacji budżetowych w gminie Biała Piska w latach 2013-2023 (w zł)	57
Tabela 75. Wybrane dane odnoszące się do budżetu miasta	59
Tabela 76. Wybrane dochody własne Gminy Biała Piska w zł.....	61
Tabela 77. Miejsce zamieszkania respondentów; n=400.....	67
Tabela 78. Ogólna ocena zadowolenia z zamieszkiwania w Gminie Biała Piska; n=400.....	69
Tabela 79. Poczucie związku z miejscem zamieszkania; n=400	70
Tabela 80. Planowanie wyprowadzki z Gminy w najbliższych latach; n=400.....	70
Tabela 81. Deklarowany kierunek wyprowadzki z Gminy; n=21.....	71